

ZPRÁVA O ŠESTÉM SYNODU ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

který zasedal v Praze na Král. Vinohradech

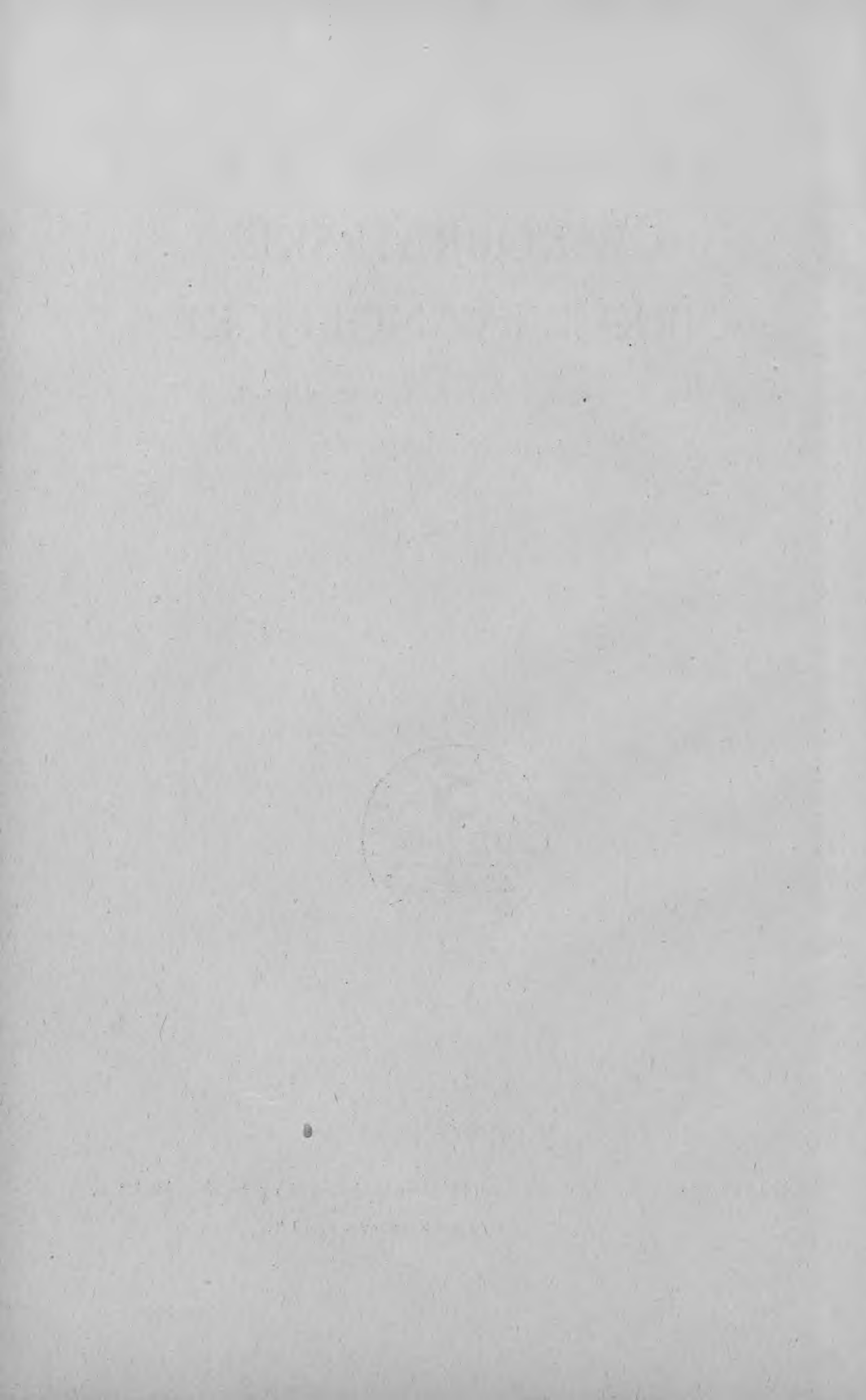
od 14. do 17. listopadu 1932.

*Podle synodních protokolů
z uložení synodu sestavila a vydala synodní rada
českoobratrské církve evangelické.*

V PRAZE 1933. 8

Nákladem synodní rady českoobratrské církve evangelické
v Praze II., Jungmannova tř. 15.

A. Svolání, zahájení a ustavení synodu.

Šestý synod byl svolán ve smyslu §§ 93 a 101, 16 církevního zřízení z 24. září 1931 č. 155 Sb. z. a n. synodní radou na pondělí 14. listopadu 1932 a dny následující do českobratrského evangelického chrámu v Praze na Vinohradech, Korunní 62, a to přípisem synodní rady ze dne 25. října 1932 č. j. 2535. Pozvání k synodu bylo provázeno obšírnou tištěnou zprávou synodní rady, jež obsahovala program zasedání synodního a seznam členů synodu i jejich náhradníků, dále přehled církevních událostí za poslední tři roky, přehled činnosti synodní rady i jednotlivých stálých výborů, zvolených na předešlých synodech a zvláště pak návrhy, které měl synod projednat. Tato brožura čítá 208 stran a jest častěji v této Zprávě o usneseních synodních citována buď pod jménem „Zpráva k VI. synodu“ anebo „Předloha“. Byla rozeslána též všem sborům. — Vedle toho byl všem členům synodu dne 27. října 1932 pod č. j. 2579 zaslán zvláštní oběžník, obsahující návrh synodní rady na stupnici služebních platů duchovních a platový plán (rozvržení platu na sbory) spolu s některými návrhy na úsporná opatření při rozdělení věcné (patentové) státní dotace. Konečně byly při zahájení synodu všem členům ještě rozdány další rozmnožené návrhy synodní rady, a to: Návrh na pevný klíč k rozpočítávání všecírkevních repartic (rozmnožený návrh č. 2), dále návrh na řadu úsporných opatření finančních (t. zv. „finanční návrhy“, rozmnožený návrh č. 3) a konečně návrh odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení na schválení druhého, opraveného vydání „Zásad českobratrské církve evangelické“ od prof. dra J. L. Hromádky (rozmnožený návrh č. 4).

Synod byl zahájen společným zpěvem písně „Pánu všichni prozpěvujte“ v pondělí dne 14. listopadu 1932 o půl 6. hodině večer v modlitebně na Vinohradech. Modlitbu a čtení Písma (Řím. 14) vykonal synodní senior Dr. Josef Souček. Po společném zpěvu „K horám patřím já vesele“ kázal farář Dr. Josef Křenek z Prahy na text I. Král. 21, 1—3. Obsah kázání otiskn jest v příloze. Po modlitbě a zpěvu písně „Ó Bože, spáso zašlých dob“ uvítal synodály kurátor sboru vinohradského bratr Dr. Ignác Kadlec, načež synodní senior Dr. Josef Souček, předseda synodu, přednesl tento zahajovací proslav:

Bratří!

Shromáždili jsme se dnes jako zástupcové celé naší českobratrské církve evangelické k šestému synodu, který zase po třech letech má ohledati zdi Jeruzalemské, totiž uvědomiti si, jaký je stav naší církve, její práce, jejích úspěchů, jakož i jejích těžkostí, chyb a trhlín, a to za tím účelem, aby ruce všech posíleny byly k dílu dobrému, k nápravě zboření a chyb, dokončení díla začatého a přihotovení se k dílu novému.

Nejprve chceme si uvědomiti, jaký je *stav naší církve po stránce zevnější*. Za poslední tři roky opět jsme vyrostli

počtem. I to má svůj význam, ač nebylo by dobré početní vzrůst přeceňovati. Ale rozmnožením počtu našeho přichází více duší pod vliv naší církve. Jest to rozšíření pole našeho rozsívání. V našich poměrech přihlášení se k církvi naší znamená míti cestu, jak se k lidem dříve mimo nás stojícím přiblížiti můžeme. Máme tím jakési právo k nim a cítíme silnější povinnost svou vstoupiti k nim se svým učením a svými zásadami. Zvláště rozmnožuje se tím počet dětí, které navštěvují naše náboženské vyučování školní i Nedělní školu. A třebaže výsledky naší práce mezi nimi hned se neukazují, přece símě vloženo jest do jejich mysli. A o vzrůstu semene Pán Ježíš pověděl ve svém podobenství toto: „Když člověk uvrhne símě své do země, odchází, spí a vstává a semeno vzejde a on neví, nebo země sama od sebe užitek plodí.“

I počet našich sborů se zvýšil. A to je projev toho, že našemu novému lidu záleží na církvi. A zvláště stavění nových církevních budov znamená konsolidaci a zakořenění církve v dotyčných místech. Nebo s kostelem je vždy spojen veliký díl našeho náboženského života. Náboženský život totiž vyžaduje jistého oddělení od věcí světských a kostel jest tohoto oddělení i výraz i nástroj.

Náš hospodářský a finanční stav se nezhoršil, aspoň do konce minulého roku. Příspěvky našich členů zůstaly celkem stejné jako před tím. S jistým uspokojením připomínáme, že mnohé sbory odmítly podnět snížení platy svých kazatelů přes to, že poměry hospodářské byly těžší. Dnes jsou poměry ty ještě nesnadnější, ale máme naději, že i nyní rozhodnutí našich sborů v této věci bude stejné jako dříve. Ovšem toto uspokojení netýká se všech sborů. U některých ukazuje se častý zjev, že když se sníží příjmy, hned nejdříve snižují se příspěvky na církve a na věci duchovní vůbec. Naproti tomu je zase potěšitelné, že některé staré sbory podnikly dosti nákladné opravy anebo i stavby svých církevních budov, nečekajíce přitom na žádnou větší pomoc odjinud. Jsou si vědomy, že to musejí samy zaplatiti. Zvláště potěšitelný projev zájmu o věci církevní byla sbírka na Jubilejní toleranční dar, která vynesla 1,500.000.— Kč.

Jsou ještě jiné stíny nebo povážlivé skutečnosti, které vidíme na našem hospodářském stavu. Jsou to stavební dluhy. V letech dřívějších stavělo se bez vlastního stavebního kapitálu. Někdy stavěly sbory bez svolení synodní rady, někdy se svolením vynuceným důvody, že by toto nesvolení znemožnilo nebo zničilo začatou náboženskou práci. A tak nyní nahromadil se dluh na naše poměry příliš veliký a nebezpečný, neboť některému sboru bude těžko sehnati prostředky na úročení a amortisaci. Vždyť již dnes žádají některé sbory o snížení minimálního platu, který samy faráři svému platiti nebo odváděti slíbily. Do-

sud dostávaly zadlužené sbory stavební příspěvky, jednak ze státní dotace a jednak z darů, přicházejících odjinud z ciziny. Dary z ciziny se ztenčily a ztenčují dále, takže mnoho neznamenají. Dotace státní pak v době krise rovněž s největší pravděpodobností bude velmi citelně zmenšena. I státní příspěvek na doplnění služného farářského bude snížen. Na všecko to třeba jest se připravit a to nejen velikou šetrností ve vydáních, nýbrž i poskytnutím pomoci od sborů zámožnějších pro sbory chudé a dluhem zatížené. Tu bude příležitost ukázat, že slovo Písma „Jedni druhým břemena neste“ není pro nás pouhá mrtvá litera. Také vzhledem k snížení státní dotace na služné kazatelů, žádáme důrazně naše sbory, aby samy nezmenšovaly platy, jež svým duchovním posavad odváděly.

Po tomto stručném sdělení o zevnější stránce našeho církevního života, chci říci několik slov o *stránce vnitřní, totiž o našem náboženském životě*, o naší horlivosti náboženské a lásce k církvi. Máme si klásti otázku, jaký je náš duchovní a mravní život. Jaké naše úsilí vyplnit poslání, které má i naše církev jako církev Kristova na zemi. O této věci jest obšírná zpráva v synodní brožuře. Já pak v tomto úvodním slovu chci toliko dát výraz několika myšlenkám a to v navázání na slova presidenta republiky, která řekl nedávno jednomu německému žurnalistovi. Při řeči o válce pověděl pan prezident, že „válka je výsledek morálního či nemorálního celkového stavu národů, panovačností, hrabivosti, touhy po přepychu, sexuálního poblouzení a jiných špatných vlastností.“ Naše přesvědčení shoduje se s těmito slovy. Než dále pravil pan prezident: „Církev nemá vliv“ a dále: „máme školy v každé vesnici, duchovního i v nejmenší obci, ale dosahují malých výsledků.“ Těmito slovy tedy ocenil vlastně pan prezident, jaký je duchovní a mravní stav a vliv církví a tedy ovšem i církve naší. Pravda jest, že naše malá církev uprostřed našeho národa nemůže mít rozhodující vliv, ale přece i ona se musí tázat, zdali na mravní stav národa máme vůbec nějaký povznášející vliv nebo ne. A tu sotva můžeme dáti odpověď, že o nás slova pana presidenta neplatí. Avšak třeba jest na druhé straně také ptáti se, proč nemají církve a tedy i naše církev, žádoucí mravní vliv. Soudím, že vliv každé církve, jakož i každé jiné společnosti nebo jednotlivce záleží na dvou činitelích a to nejenom na církvi nebo na tom činiteli, který tento vliv mít má a mít chce, nýbrž také na tom, na koho tento vliv uplatnit se má. V Písmě sv. čteme, že i Pán Ježíš na některých místech nemohl divy činiti, a to, jak se praví, pro jejich nevěru. Apoštol Pavel byl vypuzen se svým evangeliem z Tesaloniky, avšak v Berii byl přijat a slova jeho působila na srdce. V Athenách rovněž mnoho nepořídil, ale v Korintě byly mu otevřeny mocné dveře. V našem národě, soudím já, nejsou dnes otevřeny dveře vlivu církve naší ani církví jiných. Vědomá tendence vedoucích činitelů v našem státě a národě jest vyloučiti z života národ-

ního vlivu církve a náboženství vůbec. Touto tendencí řídilo se ať vědomě či nevědomě naše zákonodárství a všechny činy vládnoucích kruhů i správa státu, zejména ve věcech výchovy a školy. Dle toho, ač bylo sice náboženství ponecháno jako vyučovací předmět z důvodů politických a kompromisních, zůstává přece živlem, který do školy jaksi nepatří a který školu v jejím účelu ruší. Učebnice vzdělávány byly v tomto duchu, zejména občanská nauka. Nic není v nich o Bohu, o Kristu. Neboť škola má býti dle názoru těchto duchů v podstatě beznáboženská a někde stává se i protináboženskou. Takovýmto duchem jest prostoupeno celé vyučování až na ty výjimky, kde učitelé sami jsou příznivějšího smýšlení o náboženství. Celkem však vycházení má a patrně také vychází ze škol mládež nábožensky lhostejná anebo protinábožensky zaujatá. Pro ni náboženství a církev jsou věci, jež nemají pro život žádného významu. Tak vedena jest mládež v letech od šesti do 14 let — nebo ve středních školách až do 19 let. V této době má škola převážný vliv na vývoj charakteru. A pro menšinové církve hodina náboženského vyučování zastrčena jest často na místo poslední nebo do doby, kdy vůbec školní vyučování se nekoná.

Avšak nejenom škola zavírá dveře církvi, nýbrž i ostatní činitelé, kteří na vychování duše národa mají vliv. Denní tisk, který je čten všemi, od nejmenších až do nejstarších, naše beletrie, divadla, soukromý a společenský vliv inteligence, stran politických, které nemají poslední význam pro výchovu národa, všechno jako by se uzavíralo náboženství a církev. Otázky svědomí neexistují dnes pro naši dobu, pravil jistý referent ve svém posudku o jednom novém románu, jenž se otázkou svědomí obíral. A když naše bohoslovecká fakulta byla zakládána, bylo výslovně žádáno, že v přípravném výboru pro jmenování prvních profesorů nesmí býti zastoupena církev. Ředitelé radiového vysílání odmítají, až na malé výjimky na Moravě a Slovensku, vysílati evangelické služby Boží a někdy tento odpor proti náboženství a církvi jde až do směšnosti. Nedávno bylo slavnostně odevzdáno poprsí nebo socha presidenta Masaryka do zemského musea. Darovala ji Aliance pro mezinárodní přátelství skrze církev. Takový je oficiální titul této organizace. Avšak na pozvání k slavnosti bylo slovo „skrze církev“ vynecháno, ačkoliv jest to podstatná část názvu této Aliance. Když tedy církev nemá vlivu na národní mravnost, není to pouze jejich vina.

A vůbec jest otázka, kdo má aspoň u nás vliv na mravní stav národa, totiž vliv na mravní povznášení, na to, aby dle slov presidentových panovačnost, hrabivost, touha po přepychu, sexuální poblouzení a jiné špatné vlastnosti byly přemoženy? Škola? Sám president o tom se vyslovil, jak bylo už dříve řečeno, takto: škola v každé vesnici,

duchovní v nejmenší obci, ale dosahují malých výsledků. Tedy i škola nemá mnoho vlivu, totiž vlivu na zušlechtnění mravní. A přece škole jsou otevřeny dveře široko. Žádný se dnes nestaví proti ní. Všichni činitelé ji vynášejí jako důležitou a přední služebnici výchovy národa. A tak i jiní činitelé, kteří by mohli mítí vliv na dnešní mravnost, jako tisk, divadlo, spisovatelská činnost, mají dnes ohromný vliv, ale zdali mají vliv na mravní očistu a zdali ho chtějí mítí? Často čteme o veliké důležitosti veškerého tisku, ale zároveň čteme, že noviny ani umění nechtějí mítí vliv na mravnost. Tím nechci říci, že by nebylo v duších mnohých lidí inteligentních, vzdělaných, myšlenky, že jest mravnost smysl života, ale v dílech a úsilí lidí ať v politice nebo literatuře, zejména v beletrii, v divadlech, v biografiích, v národních spolcích a organizacích, myšlenka mravního povznesení daleko jest vzdálena. Mluví se někde ovšem o jakési nové mravnosti, ale žádný neví, co ta nová mravnost jest. Zatím nová mravnost znamená zničení, podkopání mravnosti dosavadní. A když si klademe vůbec otázku: jaká je dnes idea českého národa, co odpovíme? Masaryk kdysi napsal: idea českého národa jest humanita. Je to ovšem humanita, v níž jest nejen láska k bližnímu, nýbrž i spravedlnost, čisté srdce a ukázněný život. Starí Čechové nazvali to jinak. Idea českého národa dle nich je svoboda zákona Božího. Dnes ideou národa našeho, ať nevědomě nebo vědomě, zdá se býti svoboda od Boha a od zákona Božího. Národ bez Boha. To jest idea dnešní doby naší. A tak na zvýšení mravnosti mají malý vliv i mnozí lidé šlechtití, kteří považují ušlechtilou mravnost za základ života osobního i národního. Ani prezident Masaryk nemá dnes vlivu v této věci, aspoň nemá takového vlivu, jako měl Masaryk profesor. Když asi před rokem vyzýval všechny lidi dobré vůle, zejména spisovatele a jiné duchovní pracovníky, aby se snažili o nápravu korupce, šlo se několik mužů a žen k poradě, co by měli činiti. Výsledek však všeho jest velmi nepatrný. Byla pouze usnesena resoluce, že hlavní příčinou zla je vzájemná nedůvěra a založeno bylo jakési sdružení pro pěstování důvěry. To bylo vše, jakoby nebyli schopni viděti, že právě korupce mravní jest příčina nedůvěry. Duše našeho lidu jsou zavřeny a zavírány vůbec mravnímu vlivu a tím ovšem daleko více církvím a náboženstvím.

Když si tyto překážky pro vliv církví a tedy i naši církve uvědomíme, vzniká přece otázka, zdali ony překážky jsou jedinou příčinou této bezvlivnosti. Není také příčinou něco jiného, naše vlastní vina? Často slyšíme, že tato vina spočívá v tom, že se neúčastníme národního života, politického, spolkového a kulturního. Soudím, že členové naší církve účastní se poměrně ve větším počtu nežli jiní i politiky i různých národních organizací, ku příkladu Sokola. Ale jest otázkou, zda ti, kteří tak činí, mají duchovní a mravní vliv v těchto or-

ganisacích. Vidíme, že po pravidle spíše jsou sami tak ovlivnění tímto prostředím, že se i ztrácejí církví. Přestanou spolupracovat v ní, opouštějí její shromáždění a ztrácejí sami i to, co zvláštěního a evangelického v nich bylo. Proto slyšíme ku příkladu i stesky, že účastenství v Sokole stává se daleko důležitějším zájmem některých našich členů, nežli sbor a církev. Nevidíme, že by tito členové naší církve v národních organisacích byli nějakým živlem opravdu očištným, majícím vliv na vyšší mravnost. Nepopíráme ovšem, že jsou výjimky i zde, ale není správné, že příčina našeho nepatrného vlivu jest neúčast naše v národním životě. Vina jest naše duchovní a náboženská malost a slabost. Je při nás jistá mdloba, která se jeví pak i v snížení celkové naší mravní úrovně a ovšem i v našem vlivu na jiné. Dovídáme se ze Zprávy, podané k synodu, že statistika v některých věcech, týkající se mravní úrovně naší, jest proti nám, ku příkladu ve věci rozluk manželských. Nemáme tolik síly, abychom odolali vlivu svého okolí. Přemnozí ztrácejí duši svou a v jejich životech není žádné záře. Bojí se mnozí, aby jim někdo nevytýkal nepokrokovost a proto opouštějí svou vlastní evangelickou cestu a jdou se zástupy. Bojí se více lidí nežli Boha. Základ pak toho všeho jest v tom, že schází víra a bázeň Hospodinova a doufání v Něho. Naplňuje se slovo, že „ustává a umdlévá mládež a mládenci těžce klesají. Neboť jen ti, kteří očekávají na Hospodina, nabývají nové síly.“

A tak dojem ze zprávy o duchovním a náboženském životě naší církve, jaký máme nejen ze zpráv podaných ze seniorátů našich, nýbrž i z vlastního pohledu jest velmi tesklivý a bolestný. Avšak naproti tomu třeba jest si uvědomiti, že nemůžeme žádný z nás přehlédnouti všechno, co církev naše a její členové konají, myslí, cítí, milují a jaký jest jejich život vnitřní i zevnější. Pamatujeme také, že čteme-li v dokumentech staré doby o různých událostech minulosti, dovídáme se nejvíce, jaké byly nepravosti předchozích dob a méně jaké byly jejich ctnosti. Stínné a černé body spíše vynikají, hledíme-li na život kolem sebe; padají více do očí. Také pamatujeme, že církev, když se posuzovala upřímně a ve světle evangelia, vždycky nařikala nad hříchy své doby. Nemohla nikdy býti spokojena, když si uvědomila své poslání. Soudím, že se tak děje i dnes. Když někdy podrobněji seznámíme se s našimi členy a hlouběji nahlédneme do jejich života, sledujeme jejich cesty, spatřujeme, že stále ti, kteří prošli církevní naší výchovou v našem česko-bratrském prostředí, kteří se účastní našeho církevního života, mají něco při sobě, čeho jinde nenalézáme. Vzdor mocnému proudu doby, ve které žijeme, udržuje se při členstvu naší církve — ovšem ne při všech — živý smysl pro duchovní věci a vědomí odpovědnosti a vyšší měřítko mravní. Nacházíme i tam, kde sbor se zdá býti velmi pokleslý, mnohé bratry a sestry zvláštní upřímné zbožnosti a víry, pokory a tichosti. Zesnulý su-

perintendent Č. Dušek řekl jednou: nebyli jsme tu nadarmo. Věřím i dnes, že církev naše není tu nadarmo a byť její vliv byl malý, je to vždycky přece vliv ne ke snížení, nýbrž k povýšení života. Jsme malý rozptýlený houfec, žijeme ustavičně v prostředí, které je náboženskému smyslu života velice vzdáleno a často odporно. Procházíme tytéž školy jako jiní, v kterýchžto školách panuje — často i vědomě se propaguje — lhostejnost k hodnotám náboženským. Doléhá na nás tentýž nedobrý vliv denního tisku. A tak máme těžký zápas, chceme-li se udržeti na své cestě. A tak když pohledíme na svou církev, na její mdlou, na její rány, její bolesti a ponížení, nemůžeme se ubrániti pohnutí. A když vidíme těžký zápas její a jejích mnohých upřímných synů a dcer o Boží spravedlnost, jest nám jako bychom měli vztáhnouti ruku svou k slíbu: „Zapomenu-li se na tebe, ó Jeruzaléme, nechť se zapomene pravice má umění svého. Pro Hospodina Boha našeho tvého dobrého, ó Jeruzaléme, hledati budu.“

Po proslovu synodního seniora zazpívalo celé shromáždění píseň „Ó Pane, smiluj se nad námi.“ Nato uvítal synodní senior přítomné hosty: vrchního odborového radu dra Kamila Svobodu za ministerstvo školství a nár. osvěty, p. Pekárka, člena ústředního zastupitelstva, za praesidium hlavního města Prahy, Rev. Campbella M. Macleroye za církev skotskou a za světovou Alianci presbyteriálních církví, dra F. M. Hníka za církev československou, děkana dra Fr. Linharta za Husovu fakultu, prof. dra Em. Rádla za čl. YMCA. Přítomen byl též Dr. A. Červín za církev pravoslavnou, jenž se neohlásil včas u předsednictva.

Z těchto hostů oslovili synod tito: pan Pekárek za hlavní město Prahu, dále dr. F. M. Hník za církev československou, jehož proslov zněl:

Pane synodní seniore, paní a pánové!

Patriarcha církve československé mne pověřil, abych jeho jménem a jménem celé církve československé co nejsrdečněji pozdravil váš ctihodný šestý synod českobratrské církve evangelické.

Radujeme se s vámi, že tento synod bude radostnou přehlídkou vaší obětavé práce pro království Boží a pro vítězství reformačních zásad v našem drahém národě československém.

Přejeme vám, aby Duch Boží provázel požehnáním Svým svatým všechno vaše sněmování a aby výsledky vašeho rokování a usnášení byla vnitřně co nejvíce posílena celá vaše církev.

Prosíme, aby nám bylo dovoleno projevíti vám při této významné příležitosti bratrské sympatie církve československé pro vaši křesťanskou práci. Vzpomínáme nesnadných začátků naší československé církve a podnětné spolupráce obou církví v dobách popřevratových. Tehdy jsme si za společný úkol vytkli, že chceme získati celý náš národ československý pro očištěné ideály Ježíšova evangelia a pro věrné následování svatého odkazu našich husitských a českobratrských předků.

Přáli bychom si, aby tato spolupráce ani pro budoucnost neochabovala, nýbrž aby utěšeně zkvétala. Usilujeme v obou našich církvích o sjednocení církvi na poli všekřesťanském, nezapomínejme na úkoly sblížení našich církví zde doma.

Nejde nám o to, aby se jenom množily projevy vzájemné přátelské pozornosti. Daleko důležitější je pracovati na cílevědomém plánu, jak se přiblížiti

jednotnému, Bohu podřízenému souručenství dosud roztržštěné církve Kristovy v našem národě.

Přejeme synodu sjednocenost v duchu Kristově a českobratrské církvi evangelické, aby jí Bůh otců našich a Otec všech lidí pomáhal dále tak, jako jí pomáhal dosud.

Dále promluvil Rev. Campbell M. Macleroy, jenž pozdravil synod jménem církve Skotské a předložil a přečetl pozdravný přípis od generálního sekretáře Presbyterní aliance, Rev. W. H. Hamiltona z Edinburghu, v následujícím znění:

Důstojní a ctění bratři.

Aliance světových reformovaných církví, přidržujících se presbyterního systému, ví, že v listopadu 1952 má se sejít synod jejího váženého člena, česko-bratrské církve evangelické; a přeje si nyní znovu vám vyjádřit srdečné blahopřání k vašemu statečnému svědectví a úspěchu, sympatií s vašimi mnohými problémy a potížemi, přání vašeho stálého obnovování v síle a vroucí radosti a dalších triumfů ve věci pravdy a bratrství a vděčnost za povzbuzení, jež vaše ušlechtilé dílo vždycky dává všem vašim spoluúčedníkům v této velké světové věci.

Země a církve Jana Husa jsou drahé všem, kdo vyznávají naši víru, a mnohá z vašich jmen, a ze jmen vašich věhlasných předchůdců, jsou velmi vážena v naší alianci, již jejich nositelé tak dobře sloužili; a máme velkou naději, že po všem budoucí léta se vaše církve a Aliance budou ještě dále sbližovati a budou si vzájemně sloužiti ve všelikém skutku dobrém. Vzpomínka na návštěvy přijaté a vyměněné v minulých letech jest též velmi příjemná.

Ve Skotsku, kde se nalézá ústředí Aliance, není nikdy zapomenuto, že prvo-mučedník reformace byl jeden z vašich krajanů, Pavel Kravař, jehož památce bude vzdána zvláštní pocta během příštího jubilejního roku; a až se sejde příští koncil Aliance v Belfastu v severním Irsku příštího června, doufáme, že mezi bratřimi, shromážděnými ze všech konců světa, budou přivítání a slyšení někteří z vašich členů.

Aliance doufá, že vysoce ctěný služebník evangelia, důstojný pan Campbell M. Macleroy, bakalář bohosloví, bude moci být přítomen při vašem synodu, aby osobně přednesl její pozdravy a oslovil váš cůhodný synod jejím jménem, a doporučuji ho vše otcům a bratřím, z nichž již mnohým jej jeho dílo v Praze konané učinilo drahým.

Je mi ctí a radostí, že píší ve jménu Aliance a jsem váš spoluslužebník v díle církve Kristovy.

W. H. Hamilton,
generální sekretář Aliance,

Proslov p. Macleroye i písemný pozdrav Presbyterní aliance překládal prof. Dr. F. Žilka.

Na to oslovil synod prof. Dr. Em. Rádl za čl. Ymku tímto proslovem:

Vážené sestry a vážení bratři!

Bylo mi uloženo, abych vám přinesl upřímný pozdrav od ústředního výboru Ymky v Československu. Právě protože nejsme církevním sdružením, potřebujeme živého styku s církví, abychom žili v obecenství víry a křesťanským světem; naší vůlí je loyálnost k církvím utužovat. Církve českobratrská, která má i mezi členstvem i zvláště v našem vedení velice mnoho vynika-

jících pracovníků a která v našem náboženském životě československém měla a má mimořádný význam, má pro nás z toho důvodu obzvláštní důležitost. Také my v Ymce vidíme, jak jest upřímná, činná, bojovná víra dnes těžká; proto ve vlastním zájmu vám přejeme vytrvalosti, úspěchu a rozhojnění vašeho pole činnosti, aby váš příklad nám samým pomohl. Potřebujeme vaší pomoci v práci pro světový mír, pro pomoc slabému bližnímu, pro obnovení víry, že člověk není na světě sám k vůli sobě, nýbrž k tomu, aby jiným lidem pomohl, pro posílení těžce ohrožené poctivosti hospodářské a mravnosti soukromé i veřejné, ohrožené nesvědčitostí politických podvodníků a nemravných spisovatelů, potřebujeme pomoci v obraně rodiny a ve vedení mládeže ke kázni duchovní. Vaše cíle jsou našimi cíli; nechť vám Bůh požehná.

Potom promluvil ještě děkan prof. Dr. F. Linhart jménem Husovy čs. evangelické fakulty bohoslovecké.

Nato poděkoval synodní senior dr. Souček hostům za jejich pozdravné projevy a s požehnáním propustil širší shromáždění; zpěvem písně „Hospodin ráčí sám pastýř můj býti“ byla první část prvního sedění synodního ukončena.

Po krátké přestávce zahájena byla druhá část prvního plenárního sedění. Vyvoláním jmen členů synodu a odevzdáním legitimací bylo zjištěno, že z 85 oprávněných poslanců nebo náhradníků jest při zahájení přítomno 82 členů. Další jeden člen byl přítomen od úterka 15. listopadu, takže synodu se zúčastnilo celkem 83 poslanců. I konstatoval předseda, synodní senior Dr. Josef Souček, že synod je usnášení schopen, a prohlásil jej formálně za zahájený.

Omluvili se tito poslanci: Josef Pohanka, seniorátní kurátor z Plzně, omluvil se na 17. listopadu; na jeho místo nebyl povolán žádný náhradník. — Jaroslav Tetřev z Rokycan na celé zasedání synodu; na jeho místo byl povolán Jindřich Nový z Plzně. — Jaroslav Šustr z Bechlína na 17. listopadu; náhradník J. Štěpán ze Stránky nebyl synodem povolován, dostavil se však. — Dr. Oldřich Novotný, seniorátní kurátor z Jičína, na celé zasedání synodní; náhradník nebyl povolován. — Josef Hájek z Kláštera na celé zasedání synodní; na jeho místo byl povolán náhradník J. Staněk ze Šonova. — Jan Urbánek, seniorátní kurátor z Plaňan na 17. listopadu; na jeho místo byl povolán náhradník zástupce seniorátní kurátor Jan Havelka z Radovesnic, člen synodu, na jehož místo opět byl povolán náhradník Václav Vondruška z Přelouče. Ing. Fr. Sehnoutka vzdal se úřadu seniorátního kurátora obvodu tábořského a přestal tedy býti členem synodu; na jeho místo byl povolán zástupce seniorátního kurátora Josef Kolman ze Zahrádek. — Farář Frant. Rozbořil z Jimramova odešel dnem 1. listopadu 1932 do výslužby, čímž přestal býti členem synodu; náhradník za něho nebyl žádný zvolen.

Synodu se tedy zúčastnili tito členové:

Za synodní radu:

1. ThDr. Josef Souček, synodní senior a farář v Praze II., 1211.
2. ThDr. Ferdinand Hrejsa, profesor a náměstek synodního seniora v Praze XVIII., Štěševická 36.
3. Ferdinand Kavka, ředitel továrny a synodní kurátor v Praze VII., Zátiší 25.
4. PhDr. Antonín Boháč, ministerský rada v Praze II., Podskalská 31, člen synodní rady.
5. JUDr. Jozef Král, vrchní finanční rada v Praze VII., Plynární 1031, člen synodní rady.
6. František Prudký, farář v Olomouci, člen synodní rady.

Za seniorát pražský:

7. Stanislav Čapek, senior, Praha I., č. 1045.
8. Dr. Jindřich Hrozný, odborový rada ministerstva školství, seniorátní kurátor, Praha VII., Jírečkova 17.
9. Bedřich Jerie, farář v Praze XII., Korunní tř. 62.
10. Jan Kučera, farář v Kladně.
11. MUDr. Adolf Lukl, odb. lékař, Praha XII., Budečská 34.
12. Dr. František Bednář, profesor Husovy fakulty, Praha VII., U Královské Obory 126.

Za seniorát plzeňský:

13. Karel Machotka, senior, Plzeň, Prokopova 27.
14. Josef Pohanka, úč. ředitel, seniorátní kurátor, Plzeň, třída Českých Bratří 3 (jen do 16. listopadu včetně).
15. Ebenezer Otter, farář v Plzni, tř. Českých Bratří 3.
16. Antonín Vondra, farář v Domažlicích.
17. Bohumil Tichota, velkostatkář, Ptenín, pošta Merklín u Přeštic.
18. Jindřich Nový, úředník státních drah v Plzni, Jiráskovo nám. 4.

Za seniorát podřípský:

19. Josef Kulík, senior v Líbkovicích, p. Roudnice n. Lab.
20. Vladimír Soukup, řed. fil. Živnobanky, Mělník.
21. Benjamin Fleischer, farář v Roudnici n. Lab.
22. Josef Kantorek, farář na Mělníku.
23. a) Jaroslav Šustr, rolník v Bechlíně u Roudnice n. Labem (do 16. listopadu včetně).
b) J. Štěpán, statkář, Stránka, p. Mšeno (dne 17. listopadu).
24. Ing. Jiří Havelka, velkostatkář v Obříství u Mělníka.

Za seniorát poděbradský:

25. Jarolím Nešpor, senior v Chlebích, p. Oskořínek.
26. Ing. Josef Holý, ředitel cukrovaru, seniorátní kurátor, Mochov.
27. Oskar Opočenský, farář v Mladé Boleslavi.
28. Vladimír Martínek, farář v Opolanech.
29. František Sixta, statkář v Chlebích, p. Oskořínek.
30. Jan Kubiček, statkář v Hořátví, p. Nymburk.

Za seniorát královéhradecký:

31. Josef Čapek, senior, Třebechovice p. Oreb.
32. Štěpán Pavlinec, farář v Černilově.
33. T. B. Kašpar, farář v Semonicích, p. Černožice-Čáslavky.
34. J. Staněk, rolník v Šonově u Nového Města nad Met.
35. Václav Vraný, ředitel měšťanské školy v. v., Hradec Králové.

Za seniorát čáslavský:

36. Viktor Szalatnay, senior v Kutné Hoře.
37. a) Jan Urbánek, ředitel pojišťovny, seniorátní kurátor, Plaňany (do 16. listopadu včetně).
b) Jan Havelka, velkostatkář v Radovesnicích, p. Žiželice, náhradník zastupce seniorátního kurátora (dne 17. listopadu).
38. Miloslav Novák, farář v Kolíně.

- 39. Jan Vlad. Šebesta, farář v Pečkách.
- 40. a) Jan Havelka, velkostatkář, Radovesnice, p. Žiželice (do 16. listopadu včetně).
- b) Václav Vondruška, řídící učitel v. v., Přelouč (dne 17. listopadu).
- 41. Karel Výborný, velkostatkář, Krchleby, p. Čáslav.

Za seniorát chrudimský:

- 42. Rudolf Medek, senior v Bučině.
- 43. Bedřich Dudycha, profesor a seniorátní kurátor v Litomyšli.
- 44. Pavel Havelka, farář v Pardubicích.
- 45. Jan Řezníček, farář v Chocni.
- 46. Václav Kratochvíl, rolník ve Volči, p. Bělá Rohovládova.
- 47. Ladislav Beneš, rolník v Dolní Sloupnici.

Za seniorát poličský:

- 48. Karel Andrlé, senior v Krouně.
- 49. Jan Nekvinda, rolník a seniorátní kurátor, Krouna č. 124.
- 50. Josef Dvořák, farář v Proseči.
- 51. Otakar Kadlec, farář v Telecím.
- 52. Václav Blažek, rolník v Jarošově, p. Nové Hradky u Vys. Mýta.
- 53. Josef Háp, rolník, Pokřikov, p. Raná u Skutče.

Za seniorát táborský:

- 54. Jan Toul, senior v Českých Budějovicích.
- 55. Josef Kolman, rolník v Zahrádkách, zástupce sen. kurátora.
- 56. Rudolf Mahovský, farář v Humpolci.
- 57. Bohumil Skalák, farář v Jindřichově Hradci.
- 58. Jan Dolejší, mlynář ve Vyskytné u Pelhřimova.
- 59. Josef Lacina, rolník, Pořežín, p. Velké Losenice u Žďáru.

Za seniorát novoměstský:

- 60. Vincenc Vašíř, senior v Novém Městě na Moravě.
- 61. František Ondruška, ředitel školy v. v., seniorátní kurátor, Jímramov.
- 62. Miroslav Růžička, farář, Veselí, p. Jímramov.
- 63. František Bláha, rolník, Blažkov, p. Rožinka Dolní.
- 64. Adolf Chvojka, správce Občanské záložny, Jímramov.

Za seniorát brněnský:

- 65. Kamil Nagy, senior, Vanovice.
- 66. Karel Vilím, místoředitel Hypoteční banky, Brno, nám. Konečného 6.
- 67. Dr. Viktor Hájek, farář v Brně, Nová 79.
- 68. Jaromír Stehlík, farář v Javorníku, p. Velká nad Veličkou.
- 69. Josef Čech, rolník, Noviči, p. Letovice.
- 70. Jindřiška Wurmová, Brno, Dlouhá 13.

Za seniorát vsetínský:

- 71. Jan Drobný, senior v Jablůnce nad Bečvou.
- 72. Josef Hovadík, úředník v. v. a seniorátní kurátor na Vsetíně.
- 73. Otmar Hrejsa, farář v Jasenné, p. Vizovice.
- 74. Jan Porubják, farář na Vsetíně.
- 75. František Hurta, rolník, Růžďka.
- 76. J. Staněk, Senínka, p. Vsetín.

Za seniorát moravskoslezský:

77. Gustav Švanda, senior, Olomouc-Lazce, třída krále Václava III., č. 10.
78. Eduard Šolc, ředitel cementárny a seniorátní kurátor, Olomouc-Hodolany.
79. Bohuslav Burian, farář a konsenior ve Stříteži nad Bečvou.
80. Jaroslav Urbánek, farář v Přerově.
81. Josef Hromádka, rolník v Hodslavicích.
82. Lad. Kratochvíl, báňský úředník, Slezská Ostrava, Salma č. 719.

Za čl. evangelickou bohosloveckou fakultu Husovu:

83. ThDr. František Žilka, řádný profesor, Praha XII., u Havlíčkových sadů 13.

Po zjištění dostatečného počtu poslanců a zahájení synodu složili všichni poslanci ve smyslu § 92 c. zř. předepsaný slib, odřkávající slova jeho za synodním seniozem.

K návrhu synodního kurátora Ferd. Kavky byli za místopředsedy synodu jednohlasně zvoleni senior Jan Drobný z Jablůnky a seniorátní kurátor Dr. Jindřich Hrozný z Prahy.

Za zapisovatele byli zvoleni tito synodálové: VI. Martinek z Opolana a B. Burian ze Stříteže (zapsali jednání I. sedění); Jan Řezníček z Chocně a Ladislav Beneš ze Sloupnice (zapsali jednání II. sedění); Jan Kučera z Kladna a B. Skalák z Jindřichova Hradce (zapsali jednání III. sedění); Dr. V. Hájek z Brna a Ed. Šolc z Olomouce (zapsali jednání IV. sedění); Otakar Kadlec z Telecího a V. Vraný z Hradce Králové (zapsali jednání VI. sedění); Ladislav Kratochvíl ze Sl. Ostravy a Mir. Růžička z Veselí (zapsali jednání VII. sedění). Páté veřejné sedění bylo zapsáno kanceláří synodní rady.

Na návrh Dr. Jozefa Krále usnesl se synod jednomyslně, aby Zprávu jednání a usnesení synodu sestavila a vydala synodní rada.

Návrh synodní rady, aby pro připravení konkrétních návrhů pro plenum na základě podaných předloh bylo zvoleno šest přípravných odborů, byl přijat jednohlasně.

Pokud jde o přikázání prací synodních odborů, byl přijat jednohlasně tištěný návrh synodní rady (Předloha str. 204—207) s těmito změnami: Z odboru pátého, prací příliš přetíženého, byly vyňaty tyto předměty: z tištěné Předlohy synodní rady oddělení VI. body 1, 2, 5, 6, 7, 8, dále přehled o dluzích sborů (str. 83), tabulky o počtu platících členů a o církevních příspěvcích (str. 88), dále oddělení VII. a IX. Nové rozmnožené návrhy synodní rady, označené v záhlaví „finanční návrhy“, byly přiděleny odboru pátému (hospodářskému) s výjimkou bodů 8 a 12. Dále byly přiděleny: a) Odboru druhému (sborovému) z tištěné Předlohy odd. VI. body 1, 2, 5, 6, 7, 8 a přehled o dluzích sborových (str. 83) a z rozmnožených „finančních návrhů“ body 8 a 12. b) Odboru šestému (smíšenému) z tištěné Předlohy synodní rady odd. VII. a IX. o počtu platících členů a o církevních příspěvcích.

Pak bylo přikročeno k volbě přípravných odborů. Zvoleny jednohlasně odbory podle návrhu synodní rady, otištěného v Předloze s těmito změnami: Farář J. V. Šebesta přechází z odboru čtvrtého do druhého, senior Stanislav Čapek z odboru druhého do čtvrtého, farář B. Jerie z prvního do čtvrtého, K. Nový z šestého do čtvrtého, farář O. Kadlec z čtvrtého do prvního, farář J. Kučera z šestého do třetího, Václav Kratochvíl z třetího do šestého, K. Machotka z čtvrtého do pátého. Náhradníci členů synodu zastoupili nahrazeného člena i v příslušném odboru. I sestávaly jednotlivé odbory z těchto členů:

I. Odbor ústavní a správní: Ant. Vondra, Vl. Soukup, Vl. Martinek, V. Szalatnay, Lad. Beneš, Ot. Kadlec, Jos. Dvořák, Jos. Lacina, V. Vašíř, Jos. Čech, O. Hrejsa, Ed. Šolc, Dr. J. Král.

II. Odbor pro věci sborové: Jos. Pohanka, B. Fleischer, Jos. Holý, Št. Pavlinec, J. Vl. Šebesta, Jan Havelka, Jan Řezníček, Václav Blažek, Rud. Mahovský, Fr. Bláha, Jarom. Stehlík, Jos. Hovadík, Josef Hromádka, Dr. F. Hrejsa.

III. Odbor pro církevní činnost náboženskou: Dr. František Bednář, Jan Kučera, Eb. Otter, Jar. Šustr, J. Staněk ze Šonova, O. Opočenský, Jan Urbánek, K. Andrlé, Jan Dolejší, Mir. Kučera, J. Wurmová, J. Porubják, G. Švanda, Dr. A. Boháč.

IV. Odbor pro věci výchovy náboženské: Dr. A. Lukl, St. Čapek, K. Nový, Jiří Havelka, Jar. Nešpor, V. Vraný, B. Dudycha, J. Kolman, F. Ondruška, K. Nagy, J. Drobný, Jaroslav Urbánek, Dr. Frant. Žilka, F. Prudký.

V. Odbor pro věci hospodářské: Dr. Jindřich Hrozný, B. Tichota, K. Machotka, J. Kulík, Jan Kubiček, Josef Čapek, Mil. Novák, Rud. Medek, J. Nekvinda, B. Skalák, Ad. Chvojka, K. Vilím, Fr. Hurta, B. Burian, F. Kavka.

VI. Odbor pro věci smíšené: Jos. Kantorek, Fr. Sixta, T. B. Kašpar, K. Výborný, Pavel Havelka, J. Háp, Jan Toul, Dr. V. Hájek, J. Staněk ze Seninky, Lad. Kratochvíl.

Synodní senior vyzval nato ve smyslu § 6. jednacího řádu jednotlivé členy odborů, po pravidle členy nejstarší, k tomu, aby zařídili ustavení odboru. Byli to: V odboru prvním senior Viktor Szalatnay, v odboru druhém kurátor Jos. Hromádka, v odboru třetím senior Gustav Švanda, v odboru čtvrtém senior Jan Drobný, v odboru pátém senior Josef Čapek, v odboru šestém far. Pavel Havelka. Kdo byli předsedy jednotlivých odborů, není z protokolů synodních zřejmé.

Nato ohlásil předsedající synodní senior Dr. J. Souček došlé petice.

Byly to:

1. Petice Svazu čsl. evangelíků v Rakousku, předložená členem synodu far. F. Prudkým. Usneseno přidělit ji odboru pátému.

2. Petice tří theologicky vzdělaných žen o přiznání práva na ordinaci. Předkládá ji prof. Dr. F. Žilka, podporují prof. Dr. F. Bednář a Dr. A. Boháč. Usneseno přidělit ji odboru pátému.

3. Petice staršovstva v Táboře o udělení ordinace diakonu J. T. Kučerovi. Předkládá ji senior Toul. Usneseno přidělit ji odboru druhému.

4. Petice staršovstva v Rybníkách o udělení ordinace diakonu J. Černíkovi. Předkládá ji senior Stanislav Čapek. Usneseno přidělit ji odboru druhému.

5. Petice farního úřadu v Lounech, týkající se odhlašování z vyučování náboženství. Podává ji senior Josef Kulík. Usneseno přidělit ji odboru čtvrtému.

6. Dále sděluje předsedající synodní senior, že došly dopisy a memorandum faráře F. K. Horníčka z Ameriky. Předkládá synodu k rozhodnutí, zda faráři Horníčkovi, jenž nyní není členem naší církve, vůbec přísluší právo petiční. Usneseno jednomyslně, že právo petiční se faráři Horníčkovi přiznává vzhledem k tomu, že delší čas pracoval ve službách českobratrské církve evangelické. Předseda pak upozorňuje, že podání faráře Horníčka není předloženo žádným členem synodu a sděluje, že některý člen synodu musí toto podání jako petici podporovati, má-li býti o věci synodem jednáno. Nato se hlásí farář Miloslav Novák a předkládá petici Horníčkovi. Usneseno pak jednohlasně přikázati petici tuto odboru druhému.

7. Konečně oznamuje předsedající synodní senior, že došla petice Akademického spolku „Jeronym“, která však nebyla předložena žádným členem synodu. Hlásí se senior K. Nagy a předkládá ji. Usneseno jednohlasně k návrhu faráře T. B. Kašpara přikázati ji odboru šestému.

Na to usneseno na dotaz přednášejícího synodního seniora, aby k jednání o spise „Zásady českobratrské církve evangelické“ v odboru druhém byl přizván autor prof. Dr. J. L. Hromádka.

Za referenty pro tisk byli zvoleni prof. Dr. F. Bednář, farář B. Burian a Dr. V. Hájek.

Časový rozvrh zasedání šestého synodu byl tento: první zahajovací sedění konalo se v pondělí dne 14. listopadu o půl 6. hod. večerní, v úterý dne 15. listopadu dopoledne (od 8. hod. ráno) zasedaly pracovní odbory, a to všechny v Husově domě v Praze; v týž den o půl 3. hod. odpolední konalo se druhé plenární sedění. Ve středu dne 16. listopadu o 8. hod. ranní konalo se další zasedání některých přípravných odborů v modlitebně na Vinohradech a potom v 9:45 hod. konalo se tamtéž třetí plenární sedění. Téhož dne o půl 3. hod. odpo. konalo se čtvrté plenární sedění a večer o půl 8. hod. konalo se v chrámu na Smíchově páté sedění, určené pro širší veřejnost s přednáškami na thema: „Českobratrská církev evangelická a rozvratné zjevy naší doby.“ Ve čtvrtek dne 17. listopadu o 8. hod. ranní konalo se šesté plenární sedění a téhož dne o 2. hod. odpolední konalo se sedmé. Toto sedění bylo ve 1/4 7 hod. večer na hodinu přerušeno a bylo skončeno večer krátce před 10. hodinou, čímž byl šestý synod ukončen. Všechna plenární sedění s výjimkou pátého veřejného konala se v chrámu Páně na Vinohradech.

V úterý dne 15. listopadu večer sešli se členové synodu, jejich přátelé a četní členové pražských i venkovských sborů ve velkém sále Národního domu na Vinohradech k přátelskému obcenství. Pěvecký spolek „Blahoslav“ zazpíval při tom několik sborů.

B. Usnesení synodu.

Projev synodu panu presidentu republiky

T. G. Masarykovi.

Pane presidente, šestý synod českobratrské církve evangelické, zasedající v těchto dnech v Praze, dovoluje si zaslati Vám jménem této církve projev upřímné úcty, lásky a oddanosti a zároveň dáti výraz svému upřímnému přání, aby náš stát, Vámi vedený, překonal všechny nesnáze dnešní těžké doby a aby také Vaším snahám o vyšší duchovní a mravní život našeho národa byl popřán úspěch. Českobratrští evangelíci, usilující dle svých sil o pládu zákona Božího na zemi, věří, že tím pracují ve Vašich intencích.

I. Ústava a správa církve.

1. **Změny v církevním zřízení.** Přijat byl jednohlasně tento návrh odboru prvního (referent J. Čech z Novic) vzhledem k Předloze synodní str. 10, bod 1 :

Synod bere se souhlasem na vědomí doplňky, které synodní rada na základě zmocnění předešlým synodem učinila při předkládání nového církevního zřízení k vládnímu schválení.

2. **Opatření církevního zřízení pro všechny členy staršovstev.** K témuž bodu Předlohy přijat jednohlasně tento návrh odboru prvního (referent J. Čech) :

Synod vyzývá staršovstva, aby pro všechny své členy starší opatřila nové církevní zřízení.

3. **Vytištění jednacího řádu při dalších vydáních církevního zřízení.** K témuž bodu Předlohy přijat jednohlasně další návrh odboru prvního (referent J. Čech) :

Synod žádá synodní radu, aby k příštímú vydání církevního zřízení dala přitisknouti jednací řád.

4. **Výklad církevního zřízení § 85, 6. Funkční období členů seniorátních výborů.** K Předloze synodní str. 12, bod 7 přijat jednohlasně tento návrh odboru prvního (referent Ed. Šolc) :

Synod prohlašuje, že funkční období seniorů ve smyslu § 87 2 círk. zřízení trvá v každém případě 6 let, resp. při opětném zvolení 12 let, ohledně § 85, 6 pak schvaluje výklad synodní rady, že doplňovací volba jiného člena seniorátního výboru, konaná následkem úmrtí neb resignace, platí do konce vypršení šestiletí toho, na jehož místo zvolený nastupuje.

5. Úřadování synodní rady. Právo její zjednávat si potřebné informace. K Předloze synodní str. 11, bod 5 přijat většinou hlasů tento návrh prvního odboru (referent Ant. Vondra):

Synod se pozastavil nad výtkou, učiněnou synodní radě, že od sborů požaduje nepotřebných zpráv, dat a pod. a uznává její plné právo, aby si jako ústřední správní orgán církve dotazníky i jinak opatrovala, čeho kdykoli potřebuje pro svou informaci a zvláště pro své zprávy k synodu.

6. Pastýřské listy synodního seniora. K návrhu ze seniorátu královéhradeckého č. 2 navrhoval odbor první (referent senior V. Szalatnay) předhod k dennímu pořádku. Návrh odboru byl však po debatě zamítnut a přijat odchylný návrh seniora Josefa Čapka tohoto znění:

Synod si přeje, aby pastýřské listy byly častěji vydávány.

7. Sjezdy církve. K Předloze synodní str. 11, bod 6 přijat jednohlasně tento návrh prvního odboru (referent J. Čech):

Pokud jde o svolávání sjezdu členů církve v době mezi dvěma synody, usnesené IV. synodem, ponechává se k uvážení synodní radě, má-li takový sjezd svolati.

8. Toleranční oslava. K témuž bodu synodní Předlohy přijat jednohlasně tento návrh prvního odboru:

Synod s radostí vzpomíná sjezdu sborů, konaného při příležitosti 150. výročí tolerančního patentu, jakož i jubilejní památky samé a děkuje všem, kteří se o zdar slavností, pořádaných v Praze i v Brně i v jednotlivých sborech, přičinili. Zvláště děkuje synodní radě za vydání knihy pod názvem „Od tolerance k dnešku“. Rovněž vyslovuje povděk nad tím, že památka byla oslavena též vykonáním všeobecné církevní sbírky, na jubilejní stavební fond, těší se z dosavadního úspěchu jejího a doporučuje ji vřele i těm členům církve, kteří na ni dosud nepřispěli.

9. Kancelář synodní rady. K Předloze synodní str. 15, bod 11 přijat tento návrh odboru prvního (referent L. Beneš):

Synod bere na vědomí, že bylo obsazeno v synodní radě místo druhého sekretáře a že jeden ze sekretářů se právnicky vzdělává.

10. Úřadování seniorů. Způsob konání návštěv. K Předloze synodní str. 13, bod 7 přijat tento návrh odboru prvního (referent Vl. Martinek):

Synod ponechává příští konferenci seniorů, aby se uradila o způsobu konání návštěv a o úpravě visitačního protokolu.

11. **Odvádění matrik a účtů synodní radě.** K Předloze synodní str. 11, bod 5 přijat tento návrh odboru prvního (referent L. Beneš):

Synod se pozastavil nad zprávou, že v odvádění matričních duplikátů a církevních účtů v některých sborech a seniorátech ani nyní ještě nenastal náležitý pořádek, a ukládá synodní radě, aby případy jednotlivě vyšetřila a proti osobám neb orgánům povinnost zanedbávajícím zakročila se vší přísností po případě i zadržením příspěvků ze státní dotace a funkčních platů, po případě návrhem na kárné řízení.

12. **Změny ve složení seniorátů.** K návrhům ze seniorátu táboorského č. 6 a 7 přijat tento návrh odboru prvního (referent Vl. Martinek):

Synod se usnáší, aby farní sbor v Krucemburku byl přemístěn ze seniorátu táboorského do seniorátu poličského, farní sbor v Sázavě ze seniorátu táboorského do seniorátu novoměstského.

13. **Seniorát poličský.** První odbor navrhoval, aby v budoucnosti byly činěny přípravy k zrušení seniorátu poličského. Po rozhovoru, jehož se zúčastnili R. Medek, St. Čapek, B. Dudycha, J. Vl. Šebesta, K. Andrlé, byl návrh ten zamítnut.

14. **Rozseč.** Staršovstvo v Prosetíně a dva hlasovní údové z Rozseče podali synodu odvolání proti rozhodnutí synodní rady, jímž byla Rozseč přefařena od farního sboru v Prosetíně k farnímu sboru v Olešnici. K návrhu odboru prvního (referent Vl. Martinek) přijato toto usnesení:

Synod bere na vědomí usnesení synodní rady a přemístění Rozseče ke sboru olešnickému schvaluje.

15. **Statistika sborová.** K Předloze synodní str. 15, odd. II., bod 1 přijat tento návrh odboru čtvrtého:

Synod se usnáší, aby synodní rada sama zjistila v každém sboru počet duší u statistického úřadu a to tak, že presbyterstva předloží seniorátním výborům řádný seznam obcí, z nichž se sbor skládá, seniorátní úřad podá tyto seznamy synodní radě a ta si vyžádá u statistického úřadu přesná čísla o počtu českobratrských evangelíků v těchto obcích.

16. **Statistika sborová. Řádné členství.** Odbor druhý navrhuje k těmtož předmětu ještě toto usnesení:

K připomínce synodní rady, otištěné na straně 16 Předlohy synodní, že jest třeba stanovit pravidlo, zda českobratřští evangelíci, nepřihlášení u farních úřadů, nýbrž jen u okresních úřadů, mají býti započítáni mezi řádné členy sboru a do počtu duší, usnáší se synod postupovati přísně podle církevního zřízení, t. j. za řádné členy sboru a církve pokládati pouze ty, kteří byli výslovně staršovstvem přijati. Ostatní, o nichž se staršovstvo či farní úřad nějak dovědí, buďtež vedeni, pokud agenda farního úřadu tomu dovolí, ve zvláštní matrice jako příslušníci církve.

V debatě podává farář B. Skalák odchylný návrh, aby tato otázka byla přikázána zvolenému stálému výboru církevní právnímu. Návrh faráře Skaláka jednohlasně přijat.

17. **Západní Čechy, potřeba pracovníka.** K návrhu seniorátu plzeňského č. 6 přijat tento návrh odboru druhého (referent Dr. Ferd. Hrejsa):

Synod uznává potřebu, aby v německém území západních Čech byl zřízen samostatný pracovník, aby tu měl péči o naše příslušníky. K účelu tomu je nutno, aby tu byl zřízen diasporní filiální sbor, který by poskytl hlavní část prostředků. Doporučuje se, aby z celocírkevních prostředků poskytnuta byla pomoc na úhradu.

18. **Seniorát plzeňský, seniorátní vikář.** K návrhu seniorátu plzeňského č. 4 přijat tento návrh odboru druhého (referent Dr. F. Hrejsa):

Synod uznává, že v seniorátě plzeňském je potřebí seniorátního vikáře pro obvod plzeňský. Ale nelze náklad ten hraditi z nynějších, snížených celocírkevních prostředků. Necht' tedy seniorátní shromáždění rozvrhne náklad na jednotlivé sbory. Práce seniorátního vikáře jistě jim poslouží nejen k duchovnímu ale i k finančnímu prospěchu. Z celocírkevních prostředků lze jen částečně přispěti k potřebné úhradě.

19. **Seniorát podřípský, práce v diaspoře.** Přes návrh seniorátu podřípského č. 1 přešel synod k návrhu odboru druhého (ref. Dr. F. Hrejsa) k dennímu pořádku.

20. **Velká Praha. Pracovník mezi mládeží.** K návrhu seniorátu pražského č. 3 navrhuje odbor čtvrtý (referent B. Jerie), aby bylo zřízeno místo zvláštního pracovníka mezi mládeží ve Velké Praze a aby na jeho služné bylo přispíváno z prostředků celocírkevních. Pražské sbory samy daly by na služné 8.000.— Kč ročně. Po debatě, které zúčastnili se Kučera, Dr. Lukl, Novák, Dudycha, Šebesta, St. Čapek, Machotka, Dr. Hájek, Dr. Žilka, senior Dr. Souček, J. Čapek, Dr. Hrejsa, Šebesta, Skalák, Kučera, pozměňuje odbor svůj návrh v ten smysl, že pražské sbory samy by dávaly na služné onoho pracovníka 12.000.— Kč. Při hlasování zamítnut návrh odboru všemi proti 10 hlasům.

21. **Změny kárného řádu.** K návrhu synodní rady č. 5 a seniorátu druhého č. 6 přijaty tyto návrhy odboru prvního (referent Vl. Soukup):

Synod se usnáší, aby kárný řád pro funkcionáře československé církve evangelické byl změněn takto:

V § 2. místo „kandidáty bohosloví s celou první zkouškou bohosloveckou“ řečeno budiž „kandidáty vikářského a farního úřadu, mající dekret volitelnosti“.

V § 4. věta druhá na místě „leč by obviněný vůbec vystoupil z řady církevních funkcionářů“ budiž řečeno: „leč by obviněný (duchovního stavu) vůbec vystoupil z církevní služby, vzdal se volitelnosti a vrátil dekret o tom. Kárné vyšetřování a řízení provede se i pak, ale nález nebude doručen. Chtěl-li by však obviněný opět v církevní službu vstoupiti a dekretu volitelnosti opět nabýti, pak musí na základě vyšetřovacího materiálu a třeba i nového vyšetřování býti kárné řízení dříve dokončeno a buďto zastaveno anebo nález vyneseno.“

V₁₁ § 7. budiž vypuštěna v odstavci pod a) druhá věta „sem náleží i volební rejdy, čímž se rozumí každé jednání cílící k tomu, aby volič byl při vykonávání volebního práva v omyl uveden, neb aby na volbu bylo nekalými prostředky působeno.“ Věta tato připojí se v §u 7. odstavci b) za „... na československou evangelickou církev“ jako nová věta a odstavec a) doplní se další větou: „kárné výbory přezkoumávají také při každém případě rozluky (rozvodu) manželství osob tomuto kárnému řádu podrobených, do jaké míry jsou dotyční rozlukou (rozvodem) vinní. Toto přezkoumání se zahájí buď na návrh (§ 20. kárného řádu) nebo z úřední moci kárného výboru.“ Odstavec tento doplní se dále větou: „Mezi přestupky, po případě přečiny podle tohoto řádu náleží i lehkomyšlné zadlužení kazatelů, diaconů neb i kandidátů.“

K § 8. Přes návrh seniorátu chrudimského k tomuto § přechází synod k dennímu pořádku.

§ 10. nechť zní takto: „Kárné výbory se zřizují: a) v Praze pro senioráty pražský, podřipský, čáslavský, tábořský, plzeňský; b) v Hradci Králové pro senioráty: královéhradecký, poděbradský, chrudimský, poličský; c) v Brně pro senioráty: novoměstský, brněnský, vsetínský a moravskoslezský. Tyto výbory rozhodují v první instanci. Dáti návrh ke kárnému řízení přísluší seniorátnímu výboru aneb synodní radě (§ 86, 9 a 101, 10 církv. zřízení).“

Paragraf tento doplní se na konci takto: „K provedení kárného řízení je příslušný ten kárný výbor, v jehož obvodu obviněný v době spáchání přečinu (přestupku) zastával svou funkci, případně měl své řádné bydliště.“

§ 11. Odstavec 1. na místo „dva starší“ budiž řečeno „dva hlasovné údy církve, pokud možno členy některého staršovstva příslušného obvodu“.

Odstavec 2. nechť zní „jeden člen a jeden náhradník má býti pokud možno právnicky vzdělán“. Další věta se vypustí.

Odstavec 3. místo „tři starší“ budiž řečeno: „tři hlasovné údy církve, pokud možno členy staršovstev“ a věta druhá nechť zní: „alespoň jeden člen a jeden náhradník má býti pokud možno právnicky vzdělán.“ Věta třetí se vypustí.

Odstavec 4. nechť zní: „Členy obojích výborů volí synod většinou hlasů a to na tři roky (od synodu k synodu). Pro volby členů kárných výborů budež vyžádány

návrhy vhodných osob ode všech seniorátních výborů; synod není však těmito návrhy vázán.“

Vkládá se nový šestý odstavec: „Zmenší-li se úmrtím neb resignací počet členů resp. náhradníků některého kárného výboru tak, že by kárný výbor nebyl dostatečně obsazen (§ 11, odst. 1), přenese vrchní kárný výbor jeho pravomoc na jiný kárný výbor a to až do nejbližšího synodu.“

§ 13. a) Zamění se „kde senát má své sídlo“ slovy „kde výbor má své sídlo“.

b) Zamění se „synodní výbor“ slovy „synodní rada“. Doplní se paragraf tento novou větou: Členům kárných výborů bude při účasti na zasedání vyplaceno cestné a náhrada výloh v té výši, jaká je poskytována členům synodu.“

§ 23. budiž změněn takto: „Kárný výbor může, žádá-li toho zájem neb pověst církve, ihned při zavedení řízení nebo během něho se usnésti, aby obviněnému bylo synodní radou prozatímně zabráněno konati úřad. O svém usnesení vyrozumí kárný výbor ihned synodní radu a zpraví o tom též výbor seniorátní.“

S prozatímním zabráněním v konání úřadu během vyšetřování nesouvisí však zastavení platů služebních.“

§ 24. Přes návrh seniorátu chrudimského na změnu tohoto § přechází synod k dennímu pořádku.

§ 27. Za první odstavec se vsune „jestliže se obviněný vzdal obhajoby výslovně aneb podle § 26. tohoto řádu, pak těchto výhod a práv pozbývá“.

§ 28. Synod se usnáší přejíti přes návrh seniorátu chrudimského na změnu tohoto § k dennímu pořádku.

§ 29. Za odstavec 2. se vloží: „k tomuto ustanovení se nepřihlíží, jestliže se obviněný vzdal obhajoby buď výslovně aneb podle § 26. tohoto řádu“. § tento doplní se na konci novým odstavcem: „Bylo-li kárné řízení zastaveno, nese náklady řízení všeobecný církevní fond; provede-li se však nové řízení podle § 4. kárného řádu a je-li obviněný odsouzen, zaplatí odsouzený i náklady dřívějšího řízení zastaveného.“

Synod se usnáší, aby přes návrh seniorátu chrudimského na změnu III. odstavce přešlo se k dennímu pořádku.

§ 30. Na konci tohoto § vloží se věta „Nálezy kárné se zapisují do knihy, spravované synodní radou“.

§ 33. Synod se usnáší, aby se přešlo přes návrh chrudimského seniorátu na změnu první věty k dennímu pořádku, přijímá však návrh téhož seniorátu, aby v odstavci 7. vypustila se slova „pokud se týče“.

§ 39. Na místo „v senátě“ budiž řečeno: „ve výboru“.

§ 44. Za slovo „vymazán“ vloží se „výmaz kárného nálezu povoluje vrchní kárný výbor.“

Všechny návrhy druhého odboru na změny kárného řádu přijaty jednohlasně za účasti více než dvou třetin všech členů synodu, t. j. kvalifikovanou většinou ve smyslu §§ 94, 2 a 95 církevního zřízení.

Br. K. Vilím navrhuje, aby pro případy, při nichž není ustanovení v kárném řádu, platil podpůrně všeobecný trestní řád. Po debatě zamítnuto většinou hlasů.

Br. Vl. Soukup navrhuje jménem komise prvé, aby případy, které jsou v proudu, byly přiděleny kárným výborům podle nového rozdělení. Zamítnuto po debatě a přijat návrh K. Vilíma, aby tyto případy byly projednávány kárným výborem místně příslušným podle dosavadního kárného řádu.

22. Volby do kárných výborů. Referent druhého odboru Vl. Soukup navrhuje, aby byly provedeny nové volby s platností okamžitou na 3 roky podle právě usnesené změny kárného řádu. Přijato jednohlasně.

K návrhu referenta usneseno jednomyslně, aby volba byla provedena akla-
mací. K návrhu referenta byli zvoleni jednohlasně tito bratři:

I. Do kárného výboru se sídlem v Praze:

Za členy: Sen. Kulík, far. Eliáš, sen. kur. Vl. Soukup z Mělníka, dr. Macek z Plzně.

Za náhradníky: far. G. A. Molnár, far. J. Šlechta, Dr. K. Setunský, V. Ruml ze Zaříčan.

II. Do kárného výboru se sídlem v Hradci Králové:

Za členy: Sen. R. Medek, far. Š. Šoltész, prof. Dudycha, V. Vraný.

Za náhradníky: far. Š. Pavlínec, P. Havelka, br. Sixta z Chleba a V. Tržický.

III. Do kárného výboru se sídlem v Brně:

Za členy: Far. J. Skalák, Jar. Urbánek, br. Fr. Zbořil a Fr. Sklenář z Olešnice.

Za náhradníky: Dr. V. Hájek, Otmar Hrejsa, Jan Janáček a Václav Dobiáš ze Vsetína.

IV. Vrchní kárný výbor:

Za členy: Bedřich Jerie, Miloslav Novák, František Ženatý,

pluk. just. služby Jan Staněk, Dr. F. Bednář, Dr. J. Hrozný.
Za náhradníky: Vl. Sv. Juren, T. B. Kašpar, J. Dvořák,
Jan Dolejší, Dr. Jílek, Josef Michal.

Odbor druhý navrhuje dále, aby do kárných výborů nadále nebyli navrhováni členové seniorátních výborů. Přijato.

23. Stížnosti na některé kazatele. Rozvody v rodinách kazatelských. K Předloze synodní str. 17 a str. 26—29 učinil synod po referátu odboru třetího (far. J. Kučera) toto usnesení:

S trpkým politováním bere synod na vědomí stížnost na některé kazatele, jejich činnost, jejich obcování a zvláště i zprávy o tom, že je řada případů, kdy se jedná o rozvod i rozluku v rodinách farářských. Synod ukládá všem církevním orgánům, aby podle své kompetence, církevním zřízením jim přikázané, staraly se o zavedení kárného řízení ve všech takovýchto případech.

24. Vikáři A. Kuřík a H. Z. Široký, volitelnost. K Předloze synodní str. 17, odst. 4 přijat jednohlasně tento pilný návrh, podaný far. B. Jeriem a dostatečně podporovaný:

Synod zmocňuje na základě § 69, 5 církv. zřízení synodní radu, aby Aloise Kuříka a H. Z. Širokého, kteří byli připuštěni provizorně na tři roky za vikáře českobratrské církve evangelické, přijala definitivně za duchovní naší církve a udělila jim dekret volitelnosti za faráře, jakmile dovrší tři roky práce v českobratrské evangelické církvi.

25. Práce diaconů v církvi. K Předloze synodní str. 18, bod 5 přijat tento návrh odboru druhého (referent Jan Havelka):

Jest si přátí, aby pomoci diaconů bylo vždy více užíváno v péči o nemocné a chudé, aby se jejich práce nekřížila s prací odborně vzdělaných bohoslovců. Zvláště ve Velké Praze by mělo býti zaměstnáno více diaconů v pomocných pracích lásky a ve vyučování mládeže.

26. Diaconi J. Černík a J. T. Kučera, žádost o ordinaci. O petici příslušných sborů, aby diaconům J. Černíkovi a J. T. Kučerovi byla udělena ordinace, jednal synod dvakráte. Ve čtvrtém sedění navrhoval odbor druhý (referent Št. Pavlínek), aby obě žádosti byly zamítnuty. V debatě, již se zúčastnili J. Toul, Dr. Bednář, St. Čapek, G. Švanda, F. Prudký, Dr. V. Hájek, Vl. Martinek, Jindřich Nový a Mil. Novák a při níž předsedající synodní senior přečetl příslušná ustanovení církevního zřízení a diakonského řádu, byl uplatňován názor, že případ Kučerův jest odlišný od Černíkova, protože Kučera byl v církvi metodistické ordinován „za staršího“ a že se tedy jedná vlastně o uznání této ordinace. Dr. F. Hrejša navrhl, aby oba případy byly projednávány odděleně; návrh ten byl přijat. Na to bylo hlasováno nejprve o žádosti, týkající se Černíka; žádost ta byla velkou většinou zamítnuta. O žádosti ve věci Kučerově učinil synod ve čtvrtém sedění usnesení, aby se její projednání odložilo a aby bylo učiněno rozhodnutí teprve po projednání návrhu na změny diakonského řádu. V sedmém sedění navrhoval referent třetího odboru Št. Pavlínek, aby žádost o ordinaci diakona J. T. Kučery, po případě o uznání jeho metodistické ordinace za staršího byla odkázána stálému výboru církevně-

právnímu. V debatě podal Dr. F. Bednář návrh odchylný, aby synod petici o ordinaci diakona Kučery zamítl. Při hlasování byl přijat většinou hlasů návrh odchylný.

27. Otázka ordinace theologicky vzdělaných žen. Jménem čtvrtého odboru předkládá referent Dr. A. Lukl návrh ve věci petice theologicky vzdělaných žen o udělení volitelnosti a ordinace kazatelské. Referent navrhuje toto znění resoluce: „Absolventkám Husovy bohoslovecké fakulty, které vykonaly s prospěchem obě bohoslovecké zkoušky, předepsané zkušebním řádem, uděluje se ve smyslu § 54, odst. 2 círk. zřízení dekret volitelnosti za vikáře a tím také právo na ordinaci“.

Potom se rozvinula obsírná debata, jíž se zúčastnili tito členové synodu: senior Nešpor dvakrát, Jindřiška Wurmová třikrát, Kavka, Růžicka, Jerie, Machotka, Vilím, Švanda, Žilka, Staněk, Kašpar, Kučera, Čech, Martinek, Dr. Hrejsa, Bednář. Farář Martinek podává odchylný návrh:

Otázka ordinace žen bohoslovecky vzdělaných nechť jest předložena k vyjádření staršovstvům a komisi synodem zvolené.

Odchylný návrh většinou hlasů přijat a tím zamítnut návrh čtvrtého odboru.

Do zvláštní komise pro prozkoumání této otázky byli zvoleni: Dr. J. L. Hromádka, Dr. Jindřich Hrozný, B. Jerie, Ferdinand Kavka, Jan Kučera, Dr. Ad. Lukl.

28. Petice katechetů. K návrhu seniorátu pražského č. 2 přijat návrh prvního odboru (referent Josef Čech), aby petice katechetů z r. 1929 byla odevzdána stálému výboru církevně právnímu.

29. Vojská duchovní správa. K Předloze synodní str. 14, bod 9 navrhuje první odbor (referent V. Szalatnay) tuto resoluci: „Vzhledem k důvěrencím, které se vyskytly mezi synodní radou a evangelickou vojenskou duchovní správou v příčině vzájemného poměru, projevuje synod přání, aby k určité dohodě mezi těmito korporacemi došlo“. Po debatě byl návrh odboru zamítnut a přijat následující odchylný návrh, podaný J. Vl. Šebestou:

Synod uznává jurisdikci vojenské duchovní spravy v předpokladu, že před povoláním vojenského duchovního bude synodní rada tázána po kvalifikaci jeho.

30. Církevně právní výbor. K návrhu odboru prvního (referent J. Čech) bylo jednoduše přijato toto usnesení:

Synod se usnáší, aby byl zvolen na dobu tří let výbor církevně právní, který by zkoumal návrhy a resoluce rázu církevně právního, došlé ze seniorátních konventů v období mezi jednotlivými synody synodní radě a určené synodu a aby na základě nich připravoval přesné návrhy pro nejbližší synod.

Do tohoto výboru byli zvoleni: Synodní senior Dr. Josef Souček, synodní kurátor Ferdinand Kavka, Dr. Jozef Král, Dr. Jindřich Hrozný, senior Rudolf Medek. Výboru přiznáno právo kooptace.

31. Interkonfesijní zákon. Manželské právo. Přes návrhy seniorátu tábořského č. 1 a č. 5 přešel synod k návrhu prvního odboru k dennímu pořádku.

32. **Ustanovování vikářů.** Přes návrh seniorátu poděbradského č. 5 přešel synod k návrhu druhého odboru (referent J. Holý) k dennímu pořádku.

II. Náboženský a mravní život církve.

33. **Pastorace, péče o přistupující a pod.** K Předloze synodní odd. III., str. 20 přijat tento návrh odboru třetího (referent Jan Kučera):

Synod ukládá seniorům, aby pečovali o provádění usnesení synodních zvláště ve věcech křtu, večere Páně, pastorace, péče o přistupující i přistouplé.

34. **Účast při službách Božích.** K Předloze synodní odd. III., str. 24, bod 1 přijata po referátu odboru třetího (referent Jan Kučera) tato resoluce:

Synod s politováním bere na vědomí pokleslou účast při bohoslužbách v mnohých sborech. Vidí důvod toho v tom, že nenáboženské věci čím dále tím více zabírají místa v neděli (politika, kulturní činnost a hospodářské schůze, zábavy), 2) v malém oceňování náboženského obecnství, 3) v nedostatku pastorace jak se strany farářovy, tak presbyterstev, 4) a v nedostatečně připravených některých kazatelů k práci duchovní jmenovitě ke kázání.

Původní návrh komise se od přijaté resoluce lišil tím, že v bodu 4 neobsahoval slovo „některých“ a že připojoval další bod, znějící: „5) a v nedostatečném dohledu na tento úkol se strany seniorů i synodní rady. Synod ukládá církevním úřadům zvýšenou pozornost k pastorační povinnostem.“ Po přednesení návrhu komise rozvinula se debata, již se zúčastnili: J. Vl. Šebesta, J. Staněk, Fr. Sixta, St. Čapek, J. Čech, T. B. Kašpar, Dr. Ant. Boháč, B. Jerie, Dr. V. Hájek, Jiří Havelka, J. Wurmová, Dr. Ad. Lukl. Po této debatě byl přijat odchýlný návrh synodního kurátora F. Kavky, aby do bodu 4 bylo vloženo slovo „některých“ a aby bod 4 byl škrtnut. S těmito změnami byl návrh odkazu přijat.

35. **Shromáždění v přírodě a jiná shromáždění.** K Předloze synodní odd. III., str. 32 přijata po referátu třetího odboru (referent J. Kučera) tato resoluce:

Ke zvýšení účasti na náboženském životě synod doporučuje farářům pořádání bohoslužebných shromáždění po obcích, v lesích, biblických hodin a katechisace, případně i vzdělávacích přednášek.

V původním návrhu odboru místo „doporučuje“ stálo „ukládá“. Konečné znění bylo synodem přijato k odchýlnému návrhu, podanému synodním kurátorem Ferd. Kavkou.

36. **Služby Boží v rozhlasě.** K návrhu seniorátu pražského č. 6, bod 6 přijat tento návrh odboru šestého (referent far. T. B. Kašpar):

Synod shledává, že vysílání služeb Božích rozhlasem osvědčuje se na mnoha stranách jako zařízení duchovně prospěšné, uznává ochotu ředitelství rozhlasových stanic v Brně, Moravské Ostravě a Bratislavě v této věci a vyslovuje naději, že i jiné stanice, zvláště i v Praze budou pro tuto kulturně i eticky tak významnou službu dle možnosti v brzké době uvolněny.

37. **Nedělní klid.** K návrhu seniorátu chrudimského č. 3 přijat tento návrh odboru třetího (referent Dr. F. Bednár):

Synod vyzývá sbory, aby se vynasnažovaly o zachovávání předpisů zákona o nedělním klidu, který není plněn, zejména v menších městech.

38. **Jednota Písmáků.** K návrhu seniorátu tábořského čís. 4 přijat tento návrh odboru šestého (referent T. B. Kašpar):

Synod vyzývá sbory a staršovstva, aby všemožně usnadňovaly mezi členstvem svých sborů práci Jednoty Písmáků zakládáním kroužků Písmáků, pěstováním znalosti bible, soustavným nabádáním školní mládeže i mládeže dospívající k pilnému čtení Písma svatého a upozorňuje na potřebu dobré místní organizace celé této akce.

39. **Sociální práce ve sborech.** K návrhu seniorátu chrudimského čís. 2 přijat tento návrh odboru třetího (referent Jan Kučera):

Synod očekává, že stálý výbor pro sociální práci vypracuje podrobný návrh sociální péče ve sborech. Vypsání zvláštní ceny na takový návrh se zamítá s upozorněním, že sestra J. Wurmová z Brna podala tomuto výboru podrobný návrh jako podklad pro další jednání.

40. **Pomocná akce pro nezaměstnané:** K návrhu seniorátu pražského č. 4 přijat tento návrh odboru třetího (referent Jan Kučera):

Synod u vědomí odpovědnosti za bídu širokých vrstev našeho lidu přijímá návrh pražského seniorátu k uspořádání sbírek v pe-
něžích a potravinách a ukládá sociálnímu odboru, aby tuto věc provedl.

41. **Nezaměstnanost.** Při projednávání posledního bodu v plenu podal farář Otmar Hrejsa odchylný (resp. doplňující) návrh tohoto znění:

Šestý synod se usnáší požádati důtklivě ministerstvo sociální péče, aby opatřilo potřebné částky na podporu produktivní péče o nezaměstnané a podporovalo obce, okresy a země, aby mohly nezaměstnané při veřejných pracích zaměstnat.

Tento návrh doprovodil navrhovatel tímto odůvodněním: Nezaměstnanost stoupne. Podpory bez výkonu pracovního poskytované demoralisují lid a jsou národohospodářskou škodou. Třeba čelití nezaměstnanosti poskytováním práce a tvořením nových hodnot a statků. Návrh byl jednohlasně přijat.

42. **Statistika rozvodů a rozluk.** K Předloze synodní odd. III., str. 36 byl většinou hlasů přijat tento návrh odboru třetího (referent Jan Kučera):

Synod ukládá farářům, aby vedli statistiku rozvodů a rozluk.

43. **Mravní krise dneška.** K návrhu seniorátu pražského č. 6, bod 2 přijata tato resoluce podle návrhu šestého odboru (referent T. B. Kašpar):

Synod vyslovuje své přesvědčení, že nynější krise hospodářská a mravní vznikla v nehlubším základě z vnitřního odklonu dnešní generace od náboženského nazírání na život a jeho hodnoty hmotné i ideové a mravní; proto krise ta nemůže býti překonána bez oněch duchovních sil, jež tkví v samém Bohu, v poznání jeho a spjetí duše s ním. Člověk nábožensky uvědomělý překonává i největší tísně a zmatky doby zcela jinak než člověk nenáboženský. Synod proto na prvním místě ukazuje sborům i všem údům přímo k zvýšení modlitebního života, k hledání posily a světla v bibli, k pilné návštěvě služeb Božích a všech jiných duchovně vzdělávatelných chvil, k neochvějnému zachovávaní cest Božích v rodinách a zvláště při mládeži. V dnešní krizi jde každému z nás především o uhájení čistoty a síly vlastní duše a odtud vnášení světla a síly v zmatky a temnoty doby. A posléze jen osobnosti nábožensky ujasněné mohou dopomoci době hospodářsky i mravně rozvrácené také k vybudování spravedlivějšího společenského řádu, jež považujeme za nepostrádatelný předpoklad lepší budoucnosti národa a lidstva.

44. Boj proti mravně závadné literatuře a pod. K návrhu seniorátu chrudimského č. 4 přijat tento návrh odboru třetího (referent Jan Kučera):

Synodní rada připojíž se vhodnými cestami i zákrokem u vlády k boji osvětových pracovníků proti závadným filmům, závadné literatuře i radiu, jimiž zejména městská mládež naše duchovně i mravně jest ohrožována.

Při přijetí návrhu bylo připomenuto, že příslušné memorandum připraví pro synodní radu Dr. F. Bednář.

45. Úkoly veřejného tisku. K návrhu seniorátu pražského č. 6, bod 5 přijat tento návrh odboru šestého (referent T. B. Kašpar):

Synod vyzývá členy církve, aby v stranách politických, v nichž jsou organizováni, upozorňovali na vyšší cíle a výchovné úkoly veřejného tisku a rovněž i na mravně podvrtný vliv inferiorního žurnalismu, působícího k rozněcování třídní, stranické neb národnostní nesnášlivosti a nespravedlnosti a k šíření laxního nazírání na vztahy sexuální a život rodinný. Synod má za správné, aby českobratrský evangelík tisk toho druhu ani čtením ani penězi nepodporoval a spíše ve svém okolí upozorňoval na tisk mravně vyšší úrovně.

46. Politický a sociální život. K Předloze synodní odd. III., str. 23, přijat tento návrh odboru třetího (referent Jan Kučera):

1. Synod s politování bere na vědomí, že politické třídění ve sborech nabývá někde převahy nad vědomím křesťanské solidarity. 2. Synod upozorňuje sbory na rozdíl mezi sociální spravedlností a určitou politickou stranou. 3. Synod jest si vědom,

že statky na zemi nejsou spravedlivě rozděleny, ale cesta k lepšímu rozdělení vede jen křesťanským srdcem, mravní výchovou a sebekázní.

47. **Mír a odzbrojení.** K návrhu seniorátu pražského č. 6, bod 3 přijat tento návrh odboru šestého (referent T. B. Kašpar):

a) Synod upozorňuje veškeru církev na veliký význam nynější mezinárodní akce, směřující k odzbrojení nebo k zmenšení odzbrojovacích nákladů a vyslovuje přání, aby odzbrojovací konferenci byla předložena tato resoluce: „Jelikož nelze očekávat okamžitého odzbrojení všeobecného, pokládá VI. synod českobratrské církve evangelické za žádoucí, aby první krok byl učiněn částečným odzbrojením a snížením vojenských rozpočtů, jež ve všech zemích zvyšují krisi hospodářskou a nepoměrně zatěžují občanstvo.“

b) Synod vyslovuje svůj zásadní nesouhlas s úsilím zavádět vojenského ducha do školní tělovýchovy.

48. **Odpírání vojenské služby.** V debatě o předchozím návrhu byl podán a přijat následující odchýlný (dodatečný) návrh sestry Jindř. Wurmové:

Synod prohlašuje své přesvědčení, že ti, kteří odpírají vojenskou službu z důvodů náboženských a mravních, nemají býti trestáni, ale že má pro ně býti zařízena jiná (tak zvaná náhradní civilní) služba pro stát, jak tomu je v Dánsku, Švédsku, Norsku, Holandsku. Synodní rada nechť v tom smyslu podá žádost Národnímu shromáždění.

49. **Poradní sbor pro mravní otázky.** Přes návrh seniorátu pražského č. 1 přešel synod k návrhu odboru třetího (referent Jan Kučera) k dennímu pořádku.

III. Učení církve. Věci bohoslužebné.

50. **Zásady českobratrské církve evangelické.** K předloze synodní str. 184 bod c) přijat tento návrh odboru druhého (ref. Dr. F. Hrejsa):

Synod schvaluje druhé, pozměněné vydání „Zásad českobratrské církve evangelické“, vypracované prof. Dr. J. L. Hromádskou a v prvním vydání schválených a doporučených IV. synodem.

51. **Katechismy.** K předloze synodní str. 183 bod 2 přijat většinou hlasů tento návrh odboru druhého (ref. J. VI. Šebesta):

Synod se usnází, aby od užívání katechismů jiných konfesí bylo v církvi českobratrské evangelické postupně upouštěno a zvláště aby tam, kde katechismů jiných církví užíváno dosud nebylo, ani nadále nebyly zaváděny a aby katechismy ty se vůbec nevydávaly k náboženskému vyučování. Upozorňuje, že profesor Bednář chystá vydání Bratrského katechismu z r. 1600.

52. **Agenda bohoslužebná.** K zprávě odboru agendárního (Předloha synodní str. 182) přijat tento návrh odboru druhého (ref. Dr. F. Hrejsa):

Ve věci návrhu nové agendy, předloženého agendárním odborem, usnáší se synod, aby návrh agendy, sestávající z příručky bohoslužebné díl I. a II. jako organický celek byl dán nejprve do schůze agendárního odboru k projednání II. dílu (podle usnesení z 22. září 1932) a pak aby byl dán k vyjádření pastorálním konferencím jednotlivých seniorátů. Na základě těchto dobrozdání nechť jest příslušným odborem agendárním návrh agendy upraven a předložen VII. synodu s dobrozdáním a návrhem synodní rady. Před schválením VII. synodem nebudíž agenda tištěna.

53. **Zpěvník.** K Předloze synodní odd. XII. bod 6 přijat tento návrh odboru čtvrtého (ref. B. Jerie):

Synod schvaluje nové vydání Zpěvníku.

54. **Přídavek ke Zpěvníku pro seniorát novoměstský.** K dodatečné zprávě stálého odboru pro jednotu v bohoslužbě a v učení přijat tento návrh odboru druhého (ref. J. Vl. Šebesta):

Synod se usnáší, aby si novoměstský seniorát směl synodu předložený přídavek vytisknouti ke své vlastní potřebě a k užívání ve sborech novoměstského seniorátu, kde si ho přejí. Ale přídavek ten bude se ve sborech těch šířiti jen jako přídavek, přivázaný ke zpěvníku všecírkevnímu.

55. **Písňový odbor.** K zprávě stálého výboru pro jednotu v bohoslužbě a v učení (Předloha synodní str. 183) přijat tento návrh odboru druhého (ref. Jar. Stehlík):

Při stálém výboru pro jednotu v bohoslužbě a učení budiž zřízen stálý zvláštní odbor písňový (s kooptací znalců), který by dále pečoval o církevní zpěv se zvláštním zřetelem k pokladu starobratrských písní, hodnotil vyskytující se literární a hudební materiál a kontroloval zpěvníkovou literaturu i pokud se jí v církvi užívá mimo chrám.

56. **Hřbitovní umění.** K návrhu seniorátu pražského č. 5 přijat tento návrh odboru druhého (ref. Jar. Stehlík):

Synod přechází přes návrh o zřizování a udržování hrobů a pomníků legionářů k dennímu pořádku. Na presbyterských konferencích seniorátních budiž projednáváno hřbitovní umění.

IV. Věci týkající se výchovy.

57. **Změna studijního a zkušebního řádu bohosloveckého.** K návrhu synodní rady č. 2 učinil synod po referátu odboru čtvrtého (ref. B. Jerie) toto usnesení:

Studijní a zkušební řád pro bohoslovce českokobratrské (viz Věstník synodního výboru ročník VIII., str. 41) mění se takto:

§ 1. odst. a) nechť zní: „prokázati, že vykonali s prospěchem maturitní zkoušku na některém gymnasiu.“

§ 1. odst. b) nechť zní: „b) přihlásiti se osobně u příslušného seníora při začátku studií bohosloveckých a u synodní rady a zažádati u synodní rady o zapsání do seznamu studujících bohosloví českokobratrské církve evangelické. Podmínkou zápisu do tohoto seznamu jest vedle náboženského a mravně bezúhonného života též znalost Písma svatého a základů církevního učení, prokázaná před synodní radou. Bohoslovům do tohoto seznamu přijatým sdělí to synodní rada písemně. Jestliže se v povaze a chování přijatých již bohoslovců během jejich studia ukáží mravní nedostatky aneb i zřejmý nezáměr náboženský a církevní, aneb jestliže nevykonali s prospěchem v ustanovený čas první zkoušku bohosloveckou, má synodní rada po bedlivém vyšetření takovým doporučiti, aby si hledali povolání jiné, aneb je i ze seznamu českokobratrských evangelických bohoslovců vyškrtnouti. Zásadně se stanoví, že není přípustné, aby se bohoslovci v době svého studia ženili, nebo aby jako ženatí do seznamu bohoslovců byli přijati. Ve zvláštních případech může synodní rada dáti dispens od tohoto pravidla.

Předposlední odstavec § 1 budiž škrtnut.

Poslední odstavec § 1 nechť zní: „Kandidáti z jiných než klasických gymnasií budtež podrobeni dodatečné zkoušce z řečtiny.“

§ 5. odst. 1., druhá věta a další nechť zní: „Takové oprávnění dává jen dekret volitelnosti, o nějž je třeba podati žádost u synodní rady. Synodní rada jest povinna zkoumati, zda žadatel byl přijat do seznamu studujících bohosloví českokobratrské církve evangelické a zda jeho náboženská a mravní kvalifikace jest uspokojivá. V případě pochybnosti budiž vydání dekretu volitelnosti odloženo nebo i vůbec odepřeno, při čemž synodní rada není povinna sdělovati žadateli důvody odmítnutí. Ve zvláštních případech, zejména při těch, kdož vykonali zkoušku na jiné fakultě než v Praze, může synodní rada před vydáním dekretu volitelnosti vikářské žádati, aby dotýčný kandidát podrobil se ještě kolokviu před komisí, ustanovenou k tomu synodní radou.“

§ 7, odst. b), věta druhá: škrtnouti slova: „rovněž... nedělní škole“; ve větě třetí škrtnouti slova „a katechesi“; ke konci věty „o tomto výkonu“ místo „o těchto výkonech“.

Všude budiž názvosloví přizpůsobeno dnes platnému církevnímu zřízení.

58. **Změna řádu katechetského.** K návrhu seniorátu plzeňského č. 1 přijat tento návrh odboru čtvrtého (ref. B. Jerie):

§ 4. Řádu pro zkoušku a způsobilost zvláštních učitelů (katechetů) českobratrského evangelického náboženství na občanských a občanských školách (viz Zprávu o čtvrtém synodu str. 39) nechť zní takto:

Po zkoušce s prospěchem vykonané může obdržeti vysvědčení způsobilosti katechetské k ustanovení za čekatele a po třech letech k ustanovení definitivnímu, jež mimo to jest podmíněno zvláštním souhlasným vyjádřením synodní rady.

59. **Změna řádu diakonského.** K návrhu synodní rady č. 3 přijat tento návrh odboru čtvrtého (ref. Dr. Ad. Lukl):

Řád pro výchovu a zkoušku diaconů (viz Věstník synodního výboru roč. VII. str. 37) mění se takto:

§ 5. odstavec druhý se škrtná.

§ 17. se škrtná celý.

60. **Řád pro vikářské zkoušky diaconů.** K návrhu synodní rady č. 4 učinil synod po referátu odboru čtvrtého (ref. Kamil Nagy) toto usnesení:

Synod přijímá návrh Řádu pro vikářské zkoušky diaconů, předložený synodní radou (Předloha synodní str. 188) a vítá názor synodní rady, že na vikářskou zkoušku diaconů je třeba hleděti jako na výjimku, povolenou jako zvláštní uznání jen diaconům opravdu nadprůměrným a vynikajícím, nikoliv jako na samozřejmé právo, na které má snad nárok každý diacon, který dosáhl předepsaného věku a počtu let. Tímto návrhem jest zároveň vyřízena resoluce spolku českobratrského duchovenstva, která byla usnesena na výroční schůzi 2. února 1932.

Dále byl přijat tento dodatečný návrh, předložený syn. kur. F. Kavkou:

Nová ustanovení řádu diakonského nevztahují se na ony kandidáty, kteří byli již ke zkoušce připuštěni před přijetím tohoto řádu a nalézají se ve stadiu zkušebním. Pro ty platí ustanovení dřívější. Návrh i doplněk přijaty jednohlasně.

Řád pro vikářské zkoušky diaconů zní:

§ 1. Diaconi, kteří po obdržení dekretu diakonského působili v církvi českobratrské evangelické úspěšně nejméně pět let a dosáhli nejméně věku 30 let, prokázali-li, že s prospěchem absolvovali nižší gymnasium nebo vykonali zkoušku z celého nižšího gymnasia, mohou býti připuštěni k vikářské zkoušce před komisí, ustanovenou synodní radou (§ 57, 2 c. zř.).

- § 2. O připuštění ke zkoušce této rozhoduje synodní rada: u které je třeba o to požádati a přiložit tyto doklady, a) list křestní, b) vysvědčení o absolvování nižšího gymnasia nebo o dodatečné zkoušce z nižšího gymnasia, c) dekret diakonský, d) potvrzení příslušných farářů a seniorů o praktické způsobilosti a mravní kvalifikaci žadatelově. Synodní rada jest povinna zkoumati, zda žadatel vyhovuje jak svým vzděláním, tak charakterem a celým rázem i výsledky své dosavadní činnosti církevní. V případech jakékoliv pochybnosti jest synodní rada povinna žadatele odmítnouti.
- § 3. Obecné vzdělání prokáže se jednak předložením vysvědčení z nižšího gymnasia, prokazujícího průměrný prospěch alespoň dobrý, jednak předběžnou zkouškou před zkušební komisí synodní rady. Tato zkouška bude se týkati:
- a) schopností vyjadřovati se správně a obratně v českém jazyku. To se zjistí jednak rozhovorem, jednak klausurní prací písemnou na thema stanovené zkušební komisí;
 - b) základních vědomostí obecného vzdělání, zvláště všeobecných dějin a zeměpisu;
 - c) znalosti jednoho moderního cizího jazyka (němčiny, angličtiny nebo francouzštiny). Vyžaduje se taková znalost, aby uchazeč byl schopen s porozuměním čísti díla náboženská a bohoslovecká v tomto jazyku psaná.
- § 4. Rozhodne-li synodní rada na základě zkoumání předepsaného v §§ 2 a 3, že uchazeč může býti ke zkoušce připuštěn, stanoví mu lhůtu ke zkoušce vikářské, jež má zjistiti odborné bohoslovecké vzdělání uchazečovo.

Zkouška tato se koná ve dvou částech; po první zkoušce s prospěchem vykonané koná se ne dříve než po šesti měsících zkouška druhá. Zkouseti se bude z následujících předmětů:

I. Při první zkoušce:

- a) Dějiny biblického písemnictví Starého zákona.
Dějiny národa izraelského a biblické starožitnosti Starého zákona.
- b) Dějiny biblického písemnictví Nového zákona.
Dějiny novozákonní doby.
- c) Církevní dějiny všeobecné i české až do reformace.
- d) Nauka o křesťanských církvích (symbolika).
- e) Církevní právo; systémy církevního zřízení.
Katechetika.

Zkouška se dělí na domácí písemnou a ústní. Písemná záleží v zpracování uloženého thematicu z církevních dějin nebo

symboliky, ústní se vztahuje na všechny jmenované předměty.

II. Při druhé zkoušce :

- a) Starý zákon : výklad, známost obsahu, základy biblické teologie.
- b) Nový zákon : výklad, známost obsahu, základy biblické teologie.
- c) Církevní dějiny všeobecné i české od reformace po naši dobu.
- d) Věrouka, ethika, apologetika.
- e) Nauka o kázání a službách Božích. Pastorační péče. Znalost církevního zřízení a vedení farního úřadu. Způsobilstvo ke kázání.

Zkouška se dělí na písemnou a ústní. Písemná zkouška sestává z kázání na určený text a z pojednání na stanovené thema z oboru otázek náboženského a církevního života. Vedle těchto domácích prací písemných vykoná kandidát ještě klausurní práci na thema stanovené zkušební komisí.

Neobstojí-li uchazeč při první části zkoušky z jednoho předmětu, může býti po šesti měsících připuštěn ke zkoušce opravné z toho předmětu. Neobstojí-li ze dvou nebo více předmětů, musí vykonati — ne dříve než po roce — znovu zkoušku ze všech předmětů, předepsaných k první části zkoušky. Písemná práce domácí bude mu pro opakování zkoušky uznána, byla-li klasifikována aspoň jako „dobrá“. Nevykoná-li po druhé první část zkoušky s prospěchem, nemůže býti vůbec již k další zkoušce připuštěn.

Podobně při druhé části zkoušky jest opravná zkouška přípustna po uplynutí půl roku, a to jen tehdy, projevil-li uchazeč nedostatečný prospěch pouze z jednoho předmětu. Neprospěje-li ze dvou nebo více předmětů, musí po uplynutí nejméně jednoho roku opakovati celou druhou část zkoušky; domácí písemné práce nemusí psáti znovu, byly-li původní práce aspoň dobré. Nevykoná-li po druhé druhou část zkoušky s prospěchem, nemůže býti vůbec připuštěn k nové zkoušce.

- § 5. Vykoná-li uchazeč všechny zkoušky s prospěchem, obdrží od zkušební komise vysvědčení o zkoušce, obsahující klasifikaci prospěchu ze všech předmětů. Na základě tohoto vysvědčení požádá uchazeč synodní radu o vydání dekretu volitelnosti za vikáře v českobratrské církvi evangelické a připojí k této žádosti revers kazatelský. Dekret však nebude obsahovati oprávnění k vyučování na středních školách; takové oprávnění může býti vikáři bez plného gymnasiijního a vy-

sokoškolského bohosloveckého vzdělání dáno jen výjimečně a jen pro určité střední školy, nikoliv pro celou církev.

§ 6. Zkušební komisi pro vikářské zkoušky diaconů jmenuje synodní rada; pro předběžnou zkoušku může ustanovit komisi zvláštní.

61. **Reforma školství.** K návrhu seniorátu pražského č. 6, bod 4, přijat tento návrh odboru čtvrtého (referent Dr. Ad. Lukl):

„Synod maje na paměti, že se v této době připravuje reforma školství, zmocňuje synodní radu, aby patřičnou formou tlumočila míněním školství a národní osvěty, Národnímu shromáždění a podle možnosti tiskem československé veřejnosti mínění českobratrské církve evangelické tohoto znění: Dáváme výraz přání, aby naše školství se stalo v duchu Komenského dílnou lidskosti, t. j. nástrojem zdravé, účelné a rozumové vyučby, ale především mravní výchovy a přípravy pro činný a platný život a demokratické společnosti. Vyslovujeme se proti jednostrannému pěstování paměti a rozumu, proti přetěžování žactva a pro větší jednotnost školství. Přejeme takové reformě škoie, která by umožňovala odložiti rozhodnutí o volbě povolání na dobu vyspělejší zralosti. Přejeme si, aby zvláště na středních školách bylo více pozornosti věnováno duchovním složkám učení a poznání, jmenovitě náboženství, jakožto základu vši zušlechťující mravní a pro charakter tvořivé výchovy. Žádáme, aby náboženské vyučování bylo upraveno jednotně v celé republice a to tak, aby bylo rozšířeno do všech tříd středních škol. Na vysokých školách bychom si přáli více souvislosti mezi vědou a životem a jeho přítomnými problémy. Vysoké školy potřebují také reformu ve smyslu účelnějšího rozdělení na obory čistě vědeckého bádání a obory přímé výchovné přípravy, jmenovitě se zřetelem na povolání profesorů středních škol, s pochopením pro mravní stránku výchovy na těchto ústavech. Přejeme vzdělání učitelstva co nejvyššímu a nejúčelnějšímu. Doporučujeme naléhavě rodičům a všemu občanstvu větší zájem o školy a odpovědnou práci učitelů. Pěstujeme všudy účelnou a harmonickou součinnost učitelstva a občanstva.“

Toto usnesení budiž zasláno synodní radou: Ústřednímu spolku středoškolských profesorů v Praze, Čsl. obci učitelstva, Říšskému svazu učitelstva měšťanských škol, Ústřednímu spolku jednoty čsl. učitelstva a redakci „Českého učitele“.

62. **Spisek rodičům o náboženské výchově.** Byl přijat tento návrh čtvrtého odboru (referent Jarolím Nešpor), podaný na základě návrhu seniorátu královéhradeckého č. 7:

Synod ukládá stálému odboru výchovnému, aby vydal spisek, vysvětlující rodičům důležitost náboženské výchovy a umožňující jim také, aby i doma výchově náboženské a vyučování při svých dítkách sami napomáhali.

63. Přetížení farářů vyučováním náboženství. Třetí odbor navrhoval tuto resoluci: Synod má za to, že faráři jsou přetížení vyučováním ve školách na úkor ostatní činnosti. Má za to, že dva pracovní dny jsou maximem vyučovacích hodin pro faráře. — Pro dosažení lepšího přehledu o školním vyučování žádá synod, aby ve výkaze hodin náboženských bylo uvedeno, kolik na kterého faráře připadá hodin ve škole a kolik na cestách. — Synod však přes tento návrh přešel k dennímu pořádku.

64. Učebnice náboženství. Schválení. K Předloze synodní odd. XII. přijat tento návrh odboru čtvrtého (referent B. Jerie):

Synod pro tentokrát schvaluje učebnice uvedené ve Zprávě synodní rady k VI. synodu odd. XII. str. 180, ale ustanovuje pro příště, že učebnice českobratrského evangelického náboženství mohou být předkládány ke schválení synodu pouze tenkrát, bylo-li synodu po řádném prozkoumání těchto učebnic předloženo dobrozdání stálého výboru pro náboženskou výchovu.

65. Sekretář pro výchovu. Odbor čtvrtý (referent Dr. F. Žilka) předložil synodu tento návrh: „Synod zmocňuje synodní radu, aby podle § 101, 14 cirk. zřízení zřídila a cestou konkursní theologem obsadila místo sekretáře pro náboženské vyučování a náboženskou výchovu na veřejných a v Nedělních školách. Úkolem tohoto sekretáře bude pod vedením synodní rady, součinností se seniorátními úřady, jimž přísluší dozor, a za spolupráce se stálou výchovnou komisí jako její výkonný orgán, vypracováni osnovy pro vyučování náboženství pro rozmanité potřeby, jednotné učebnice pro různé stupně, býtí rádcem a vůdcem subsidiárních učitelů náboženství, pořádati a řídit pro ně kursy a konference a tak pomáhati při jejich přípravě a výchově.“ Po debatě, již se zúčastnili synodní kurátor Kavka, Dr. Bednář, farář Kašpar, ředitel Ondruška, farář Šebesta, senior J. Čapek, byl návrh komise většinou hlasů zamítnut. — Synod přešel k dennímu pořádku též přes návrh seniorátu královéhradeckého čís. 6, jenž měl podobný obsah. Přejít k dennímu pořádku tu navrhl odbor pátý (referent Dr. J. Hrozný).

66. Opatření učebnic náboženství. V debatě o návrhu odboru čtvrtého na zřízení místa výchovného sekretáře, byl podán a synodem přijat tento odchylný návrh faráře T. B. Kašpara:

Synod ukládá stálému výchovnému výboru, aby hledal vhodnou cestu k opatření vyhovujících učebnic (rozšířených osnov) náboženství; sepsání jejich budíž honorováno z prostředků, jež jsou k dispozici synodní radě.

67. Výpomocní učitelé náboženství, odměny. V téže debatě byl podán a přijat tento odchylný návrh synodního kurátora F. Kavky:

Synod se usnáší: Vzhledem k tomu, že většina žactva na obecných a občanských školách nepožívá osobního vyučování duchovního správce sboru, žádá synod staršovstva i faráře

- a) aby za síly výpomocné byly pokud možno povolávány jen síly odborně připravené (diakoni nebo učitelé se zkouškou z náboženství neb osoby se zkouškou katechetskou),
- b) aby staršovstva hradila část nákladu se subsidiárním vyučováním spojeného z pokladny sborové, pokud toho bude po-

třebí. Staršovstva se žádají, aby nadlepšila plat zejména za vyučování ve školách místních, kde učitelé nemají nároku na cestné a to pro síly pomocné i faráře, a to asi do výše 10.— Kč za jednu hodinu.

Poznámka: Před tím přešel synod k dennímu pořádku přes návrh odboru prvního, podobné věci se týkající.

68. Odhlašování z vyučování náboženství. K petici lounské navrhoval odbor čtvrtý (referent Dr. F. Žilka), aby přes tuto petici přešel synod k dennímu pořádku. Po debatě, již se zúčastnili: Dr. V. Hájek, F. Prudký, J. Vl. Šebesta, K. Machotka a B. Jerie byl návrh odboru zamítnut a přijat tento návrh odchýlný:

Synod žádá synodní radu, aby ve vhodné chvíli žádala na příslušných místech o změnu t. zv. malého školského zákona v tom smyslu, aby nadále nebylo dovoleno odhlašování dítek z vyučování náboženství.

69. Povolování hodin vyučování náboženství. K návrhu odboru čtvrtého (referent Dr. F. Žilka) učinil synod toto usnesení:

Dr. Žilka podává další návrh komise výchovné: Synod zmocňuje synodní radu, aby s příslušnými školními úřady vyjedнала úpravu povolování vyučování náboženství podle těchto zásad: Při počtu dětí 1—3 jednu hodinu za měsíc, při počtu 4—5 jednu hodinu za 14 dní, při počtu 6—9 jednu hodinu za týden, při počtu 10 a více dvě hodiny za týden. Zároveň doporučuje synod seni-
orálním a farním úřadům, aby nevymáhaly větší počet hodin, než jest stanoveno tímto usnesením.

V. Věcí hospodářské.

70. Společná pokladna a společný stavební fond. K Předloze synodní str. 77, bod 3, odst. 3 usneseno po referátu odboru pátého (referent Dr. J. Hrozný) následující:

Synod se usnáší, aby na společnou pokladnu bylo i nadále re-
partováno ročně 100.000.— Kč, na všecírkevní stavební fond ročně 50.000.— Kč.

71. Repartice na celocírkevní potřeby. K témuž referátu učiněno toto usnesení:

Synod schvaluje pevně rozvržení příspěvků na celocírkevní potřeby (společnou pokladnu, všecírkevní stavební fond, výlohy synodu a pod.), jak bylo navrženo synodní radou. Synodní rada se zmocňuje k vymáhání nedoplatků po vyšetření skutečných možností sborů. Tím se považuje návrh seniorátu plzeňského č. 2 a seniorátu vsetínského č. 1 za vyřízený.

Tato repartice, synodem usnesená, jest otištěna v následujícím. Jest to rozvržení částky 100.000— Kč na společnou pokladnu, zvětšené o nepatrný obnos 320— Kč. Pro ostatní celocírkevní příspěvky bude tato repartice násobena příslušným koeficientem (pro stavební fond bude koeficient 0·5 a pod.).

Seniorát pražský:

Benešov	300—
Hvozdnice	330—
Kladno	650—
Kšely	900—
Libčice	450—
Praha-Salvátor	2.000—
Břevnov	460—
Praha-Kliment	2.500—
Libeň	850—
Žižkov I.	1.400—
Žižkov II.	670—
Vinohrady	1.600—
Smíchov	1.060—
Nusle	600—
Rybníky	120—
Soběhrdy	360—
Škvorec	350—
Uhřetěves	410—
	15.010—

Seniorát plzeňský:

Domažlice	400—
Kralovice	400—
Merklín	400—
Plzeň-východ	800—
Plzeň-západ	800—
Rokycany	400—
Strakonice	400—
	3.600—

Seniorát podřípský:

Kovanec	440—
Krabčice	1.100—
Ledčice	800—
Libiš a Kostelec	960—
Libkovic	600—
Louny	500—
Mělník	900—
Mšeno	450—
Nebužely	800—
Roudnice n. L.	700—
Trnovany	400—
Třebeň	400—
Vtelno	650—
Vysoká	700—
	9.400—

Seniorát poděbradský:

Mladá Boleslav	600—
Bošín	800—

Brandýs n. L.	470—
Hořátev	750—
Chleby	800—
Libice nad Cidl.	750—
Lysá nad Labem	700—
Nymburk	750—
Opolany	530—
Poděbrady	800—
Velenice	750—
	7.700—

Seniorát královéhradecký:

Bohuslavice	350—
Černílov	1.100—
Dvůr Králové	440—
Hořice	430—
Hradec Králové	1.200—
Hronov	360—
Klášter	900—
Křtízlice	600—
Libštát	530—
Semonice	700—
Šonov	360—
Třebechovice	710—
Valterice	280—
	7.960—

Seniorát čáslavský:

Čáslav	1.400—
Kutná Hora	700—
Chvaletice	650—
Kolín	900—
Krakovany	480—
Libenice	450—
Opatovice	710—
Pečky	610—
Přelouč	450—
Semtěš	1.150—
Trnávka	600—
Velím	1.400—
Vilémov	300—
	9.800—

Seniorát chrudimský:

Bučina	650—
Bukovka	400—
Čermná	800—
Dvakačovice	700—
Džbánov	500—

Hradiště	350'—
Choceň	540'—
Chrudim	700'—
Litomyšl	400'—
Lozice	320'—
Vysoké Mýto	370'—
Pardubice	900'—
Dolní Sloupnice	800'—

7.430'—

Seniorát poličský:

Borová	420'—
Krouna	900'—
Proseč	870'—
Raná	550'—
Pustá Rybná	180'—
Svratouch	350'—
Telecí	450'—

3.720'—

Seniorát tábořský:

České Budějovice	630'—
Horní Dubenky	450'—
Jindřichův Hradec	560'—
Humpolec	800'—
Krucemburk	390'—
Horní Krupá	280'—
Velká Lhota	1.050'—
Moraveč	550'—
Opatov	270'—
Písek	480'—
Sázava	330'—
Soběslav	400'—
Strměchy	230'—
Tábor	350'—

6.770'—

Seniorát novoměstský:

Daňkovice	370'—
Jímramov	950'—
Nové Město	800'—
Německé	600'—
Olešnice	210'—
Prosetín	520'—
Rovečné	700'—
Veselí	510'—

4.660'—

Seniorát brněnský:

Brno	1.700'—
Břeclav	400'—

Heršpice	350'—
Uherské Hradiště	400'—
Hustopeče	220'—
Javorník	420'—
Jihlava	380'—
Klobouky	1.300'—
Velké Meziříčí	260'—
Mirotslav	420'—
Nikolčice	380'—
Nosilav	600'—
Třebíč	400'—
Vanovice	1.600'—
Horní Vilémovice	260'—
Hrubá Vrbka	400'—
Židenice	480'—

9.970'—

Seniorát vsetínský:

Hošťalková	580'—
Hovězí	240'—
Jablůnka	380'—
Jasenná	750'—
Liptál	750'—
Pozděchov	520'—
Pržno	510'—
Ratibor	450'—
Růžďka	450'—
Vsetín dolní	900'—
Vsetín horní	1.050'—
Zádveřice	700'—

7.280'—

Seniorát moravskoslezský:

Frýdek	400'—
Staré Hamry	210'—
Hodslavice	800'—
Hrabová	570'—
Hrubá Lhota	330'—
Valašské Meziříčí	350'—
Olomouc	700'—
Orlová	300'—
Moravská Ostrava	980'—
Prostějov	310'—
Prusinovice	500'—
Přerov	500'—
Rusava	220'—
Střítež	450'—
Český Těšín	400'—

7.020'—

Přehled :

Seniorát pražský	15.010'—
Seniorát plzeňský	3.600'—

Seniorát podřípský	9.400'—
Seniorát poděbradský	7.700'—
Seniorát královéhradecký	7.960'—
Seniorát čáslavský	9.800'—
Seniorát chrudimský	7.430'—
Seniorát poličský	3.720'—
Seniorát táborský	6.770'—
Seniorát novoměstský	4.660'—
Seniorát brněnský	9.970'—
Seniorát vsetínský	7.280'—
Seniorát moravskoslezský	7.020'—
	Kč 100.320'—

72. **Vymáhání příspěvků na společné potřeby církevní.** K Předloze synodní str. 76, bod 2 odst. 3 přijato k návrhu odboru pátého (ref. Dr. J. Hrozný) toto usnesení:

Synod zmocňuje synodní radu, aby se vším důrazem a důsledností prováděla usnesení V. synodu str. 74. bod 79. Za slovo „žádati“ v 3. odst. tohoto usnesení se vsouvá věta: „a zadržel osobní platy duchovnímu ze státní dotace, je-li tím stavem vinen on.“

73. **Schválení účtů synodní rady.** K Předloze synodní oddíl IX. přijat tento návrh odboru šestého (ref. T. B. Kašpar):

Synod přijímá zprávu revisorů účtů synodní rady ve zprávě k VI. synodu podanou a uděluje synodní radě absolutorium.

74. **Stavby církevní. Schvalování.** K Předloze synodní str. 74 přijat tento návrh odboru pátého (ref. Dr. J. Hrozný):

Synod za dnešní tísně hospodářské neschvaluje, že se některé stavby církevní konají příliš nákladné nad poměry a potřebu a a doporučí, aby nadále při stavbě církevních budov se dbalo šetrností a aby stavby ty se prováděly podle skutečných potřeb a ne nákladně. Synodní rada nechť dbá, aby sborové, než přistoupí k stavbě far a kostelů, měly určitě aspoň 50% nákladu a nebyly jinak zadluženy. Sborové pak nechť se neodvažují stavět bez souhlasu synodní rady.

75. **Dluhy sborové. Nemovitý majetek. Uložení fondů.** K Předloze synodní str. 83 a další přijat tento návrh odboru druhého (ref. Jan Havelka):

Synod pojednává o dlužích jednotlivých sborů, uznává obtížnou situaci na mnohých místech, ale žádá, aby se hledělo k tomu, aby se sbory nezbavovaly majetku nemovitého. Seniorátním úřadům se ukládá, aby přihlížely bedlivě k tomu, jsou-li fondové peníze sborů uloženy na sirotčí jistotu nebo v realitách, které poskytují nejméně takový úrok, jaký dávají spořitelny.

76. **Směrnice minimálních platů duchovenských.** K Předloze synodní str. 77, bod 4 učiněna tato usnesení, týkající se směrnic minimálních platů duchovenských (ref. Dr. J. Hrozný za odbor pátý):

1. Základní plat vikáře jest 4000 Kč, k tomu přídavek 8000 Kč; základní plat faráře jest 4000 Kč, k tomu přídavek 12.000.

Po dosažení každých tří let služby dostane duchovní zvláštní příplatek ke služnému (trienálku), jehož výše bude vyměřena podle výše státních přidělů. Trienálek může být nejvýše 10.

2. Synod zmocňuje synodní radu, aby pro případ snížení státní dotace kongruové snížila základní platy farářů a vikářů i pensistů o to procento, o které bude snížena kongruová dotace.
3. Tak zv. všeobecné minimum, vyplácené dnes *ošem* farářům bez rozdílu ve výši 300 Kč se *zrušuje*. Přijato jednohlasně.
4. Přídavky ke služnému farářů, pracujících na sborech s převážnou většinou členů nově přistouplých, se zrušují s výjimkou ze seniorátu plzeňského: Domažlice, Kralovice, Rokycany, Merklín, Strakonice ve výši 1.500 Kč.
5. Farářům, majícím děti ve školách mimo dům, vyplácí se t. zv. církevní výchovné ve výši 2.500 Kč na každé takové dítě. Toto výchovné bylo dosud vypláceno i těm farářům, jejichž děti bydlely ve skutečnosti doma a pouze *dojížděly* do škol mimo místo svého bydliště. Pro tyto případy se nadále církevní výchovné snižuje na 2.000 Kč.
6. Synodní radě se dává zmocnění snížit v případě nutné potřeby remuneraci za vyučování náboženství na středních školách.
7. Podpory na léčení farářů smějí být poskytovány jen v případech nejnaléhavějších a jejich úhrn nesmí přesahovati 5.000 Kč ročně.

Poznámka: Těmito usneseními byly vyřízeny všechny návrhy směrnic se týkající, zejména návrh č. 3 ze seniorátu plzeňského.

77. Platový plán na léta 1931 a 1932. (Rozvržení základních platů farářských na sbory). K předloze synodní str. 77 bod 4 učiněna následující usnesení o platovém plánu na léta 1931 a 1932.

Synod schvaluje na léta 1931 a 1932 platový plán, jak byl schválen na schůzi seniorů dne 23. září 1930. Zároveň dává synod souhlas k tomu, že synodní rada provedla s dočasnou platností tyto odchylky od tohoto plánu:

1. Sboru ve Hvozdnici snižuje se na léta 1932 a 1933 kvota na 4.000 Kč vokačního platu a 2.000 Kč příplatku, od r. 1934 zvyšuje se příplatek opět na 4.000 Kč.
- 2., 3. Sboru v Domažlicích a v Kralovicích snižuje se kvota na rok 1932 na 4.000 Kč vokačního platu a 2.000 Kč příplatku, na rok 1933 zvyšuje se příplatek na 3.000 Kč, od roku 1934 opět příplatek 4.000 Kč.
4. Sboru v Strakonících snižuje se kvota na rok 1933 na 4.000 Kč vokačního platu a 3.000 Kč příplatku, od roku 1934 opět příplatek 4.000 Kč.

5. Sboru v Křížlicích snižuje se kvota na rok 1932 na 4.000 Kč vokačního platu a 6.000 Kč příplatku.
6. Sboru v Daňkovicích na leta 1931 a 1932 povoluje se mimořádné snížení kvoty na 3 000 Kč, pokud se sbor farní nedohodl s filiálním sborem v Borovnici. Nadále stanoví se sboru v Daňkovicích kvota 5 000 Kč, z něhož připadá na Borovnici 2.000 Kč.
7. Dolnímu sboru ve Vsetíně snižuje se na rok 1932 kvota na 4.000 Kč vokačního platu a 9.000 Kč příplatku. Od roku 1933 opět příplatek 10.000 Kč.
8. Hornímu sboru na Vsetíně snižuje se na rok 1932 kvota na 4.000 Kč vokačního platu a 10.000 Kč příplatku. Od roku 1933 opět příplatek 12.000 Kč.

78. **Platový plán na rok 1933 a další.** K témuž předmětu učiněna dále tato usnesení o platovém plánu na rok 1933 a leta další :

Synod ustanovuje, aby na rok 1933 a další platil platový plán, usnesený na schůzi seniorů ze dne 23. září 1930 s odchylkami obsaženými v předešlém usnesení a s těmito dalšími změnami :

1. Praha=Libeň : vokační služné 4.000 Kč ; příplatek k vokačnímu služnému zvyšuje se na 5.000 Kč ročně.
2. Druhý (Blahoslavův) sbor v Praze=Žižkově : příplatek k vokačnímu služnému (4.000 Kč) bude 4.000 Kč do roku 1935, později bude nutno příplatek zvýšiti
3. Praha=Nusle : příplatek k vokačnímu služnému (4.000 Kč) bude 4.000 Kč do roku 1935, později zvýšit.
4. Škvorec : příplatek k vokačnímu služnému (4.000 Kč) budiž od roku 1933 zvýšen na 4.000 Kč.
5. Mladá Boleslav : příplatek k vokačnímu služnému (4.000 Kč) budiž od roku 1933 zvýšen na 5.000 Kč.
6. Valteřice : příplatek k vokačnímu služnému (4.000 Kč) na rok 1933 a další zvýšiti na 4.000 Kč.
7. Libenice : žádají o snížení. Povoluje se od roku 1933 snížení na příplatek k vokačnímu služnému na 6.000 Kč.
8. Semtěš : od roku 1933 zvyšuje se příplatek k vokačnímu služnému na 20.000 Kč.
9. Vilémov : od roku 1933 zvyšuje se příplatek k vokačnímu služnému na 4.000 Kč.
10. Dolní Sloupnice : na žádost sboru snižuje se příplatek k vokačnímu služnému na 14.000 Kč.
11. Humpolec : od roku 1933 zvyšuje se příplatek k vokačnímu služnému na 15.000 Kč.

12. Míroslav: od roku 1933 zvyšuje se příplatek k vokačnímu služnému na 6.000 Kč.
13. Prusinovice: od roku 1933 snižuje se příplatek k vokačnímu služnému na 8.000 Kč.
14. Hrubá Vrbka: od roku 1933 zvyšuje se příplatek k vokačnímu služnému na 6.000 Kč.
15. Poděbrady: od roku 1933 zvýší se příplatek k vokačnímu služnému na 18.000 Kč.

Synod se usnáší, že snížení kvot u sborů, kde jest hořejším usnesením povoleno, má se provést s podmínkou, že sbor zaplatí nejprve příspěvky na společnou pokladu a jiné všecírkevní sbírky.

Poznámka: Celý platový plán, jak resultuje ze všech uvedených usnesení synodních, byl sdělen všem sborům zvláštním oběžníkem synodní rady.

79. Dodatečné usnesení k platovému plánu. (Povinnost sborů.) K platovému plánu byla přijata na návrh odboru pátého (referent Dr. J. Hrozný) tato resoluce:

V platovém plánu synodním stanovena jest nejnižší míra služného, jež sbor jest povinen poskytovat duchovnímu ze svých vlastních prostředků. Tuto nejnižší míru ustanovuje na základě § 60 círk. zřízení pro všechny sbory synod, a to tak, že každý sbor platí 4.000 Kč povolacího čili vokačního platu a příplatek měnitelný podle poměrů drahotných synodem vždy znovu ustanovovaný. Každý sbor je povinen částku v platovém plánu stanovenou nezkráceně duchovními vypláceti.

Při doplňování služného ze státní dotace na výši stanovenou podle platové stupnice musí synodní rada předpokládati, že tato nejnižší míra je skutečně vyplácena a nemůže nikdy dáti doplněk větší, než jaký vychází z platového plánu.

80. Služné synodního seniora. O služném synodního seniora učinil synod k návrhu odboru pátého (referent Dr. J. Hrozný) tato usnesení:

1. Služné synodního seniora stanoví synod (§ 100, 1 círk. zřiz.). Synod se usnáší, aby část tohoto služného hradila se z dotace kongruové, část z dotace patentové.
2. Synod stanoví synodnímu seniorovi plat první stupnice státních úředníků s vyloučením činovného a naturalní byt. Výchovné podle normy státních úředníků. Příspěvky pensijní a do Léčebného fondu a polovici daně důchodové hradí církev. V důsledku toho přikazuje se nynějšímu synodnímu seniorovi Dru J. Součkoví vzhledem k dosavadní jeho dvacítilété službě seniorské trienálka první platové stupnice.

81. Použití patentové státní dotace. Vydání administrativní. Byly přijaty tyto návrhy odboru pátého (referent Dr. J. Hrozný):

1. Přesunutí jistých platů na dotaci kongruovou.

Synod dává své zmocnění k tomu, aby v případě většího snížení věcné (patentové) státní dotace, určené na funkční platy, administrativu církevní, na podporu sborů a pod. synodní rada hradila remunerace za vyučování náboženství na středních školách a podpory na léčení farářů z dotace kongruové. Podobně se to má s doplňky platů diakonských.

2. Funkční platy.

Synod se usnáší, dáti synodní radě zmocnění, aby v případě potřeby snížila vydání církevní administrativy snižováním funkčních platů synodní rady a seniorů.

82. Manipulační srážky ze státní dotace. K návrhu odboru pátého (ref. Dr. J. Hrozný) učinil synod toto usnesení:

Synod zmocňuje synodní radu, aby v případě nejnaléhavější potřeby zvýšila t. zv. manipulační srážky při výplatě státní dotace (dosud vybírané ve výši 1— Kč z každých vyplacených neb započatých 500— Kč) tak, aby z výnosu této srážky mohla býti hrazena větší část výloh spojených se správou a rozdělením státní dotace a to v částce 2— Kč od 1. ledna 1933. Přijato jednodhlasně.

83. Úsporné zmocnění. K návrhu odboru pátého (ref. Dr. J. Hrozný) učinil synod toto usnesení:

Synod dává synodní radě zmocnění učiniti v případě naléhavé potřeby ještě další, dnes nepředvídatelná opatření úsporná za tím účelem, aby bylo možno z dotace věcné dáti příspěvky na udržování nejpotřebnějších sborů a z dotace kongruové uchovati trienálky pokud možno v dosavadní výši.

84. Platy diaconů od sborů. K návrhu odboru druhého (ref. Jan Řezníček) učinil synod toto usnesení:

Synod se usnáší, že uprázdněný farní sbor, který má diakona, musí mu dáti nejméně tři čtvrtiny platu, jež by měl dáti farář. Ve sborech, které mají faráře anebo ve sborech filiálních a kazatelských stanicích, má sbor dáti diakonovi nejméně 4.000 Kč ročně. Mimo to musí se také remunerace za vyučování náboženství (nikoliv cestné) počítati do příjmu, pocházejícího ze sboru. Teprve ostatek doplatí se z prostředků celocírkevních.

Poznámka. Směrnice, ustanovující minimální výši platů diakonských, nebyly změněny. Platí tedy směrnice, usnesené na pátém synodu, t. j.: každému sboru dříve mu diakonovi přísluší přiměřený byt a první rok 7.800 Kč, pro druhý rok a další 8.400 Kč; ženatým o 1.200 Kč více. Trienálky 400 Kč, výchovné na jedno dítě do 10 let 500 Kč, přes 10 let 900 Kč a mimo dům 1500 Kč.

85. Potřebnost státní dotace. K návrhu odboru druhého (referent Jan Havelka) učinil synod toto usnesení:

Synod zdůrazňuje synodní radě, aby všemožným způsobem se domáhala udržení státních příspěvků dosud církví poskytovaných, které tak jako tak měly být hned od začátku větší. Odbor je přesvědčen, že velká většina sborů by bez státních příspěvků nemohla obstát a že jako dobří a věrní občané, kteří státu svému poctivě slouží, máme jako všechny ostatní církve na státní příspěvky plný nárok.

Poznámka: Tím byl vyřízen i návrh seniorátu poděbradského č. 6, přes nějž synod přešel formálně k dennímu pořádku.

86. Cestné a diety členů šestého synodu a členů stálých výborů. K návrhu odboru pátého (referent Dr. J. Hrozný) učinil synod toto usnesení:

Diety pro tento (šestý) synod se stanoví takto: Cestné III. třída a to 70 km osobní vlak, přes 70 km rychlík, bylo-li rychlíku skutečně použito; při větší vzdálenosti místa přebývání od stanice též výlohy povozu neb autobusu. Diety pro členy přespovní 40 Kč denně, nocležné 20 Kč. Pro členy odborů zvolených na synodu, členy kárných výborů a zkušebních komisí platí tytéž diety; synodní rada se však zmocňuje, aby v případě potřeby diety snížila.

87. Úhrada výloh šestého synodu. K témuž návrhu učiněno toto usnesení:

Výlohy šestého synodu rozvrhnou se na sbory podle klíče, platného pro společnou pokladnu. Od této repartice nebudtež tentokrát odčítány sbírky, které sbory odvedly na všeobecný církevní fond.

88. Použití společné pokladny. K návrhu odboru pátého (referent Dr. J. Hrozný) učinil synod toto usnesení:

Synod zmocňuje synodní radu, bude-li státní dotace podstatně snížena, aby ke krytí církevních potřeb použila i úroky ze společné pokladny a to do příštího synodu.

89. Chránové sbírky. K návrhu odboru druhého (ref. Št. Pavlínek) učinil synod toto usnesení:

Synod vzal s lítostí na vědomí, že v některých sborech nekonají se sbírky při chránových bohoslužbách. Synod s důrazem připomíná všem sborům, že obět pro práci duchovní a pro chudé jest podstatnou částí křesťanských bohoslužeb.

90. Chránová sbírka pro Vídeň. Při projednávání petice vídeňské učinil synod toto usnesení na základě návrhu, podaného v debatě synodním senátorem Dr. J. Součkem:

Synod se usnáší, aby všecírkevní chránová sbírka, konaná dosud pro evangelizační fond, byla nadále věnována ve prospěch práce vídeňské. Synod předpokládá, že i Misijní jednota a Jeronýmová jednota budou podle možnosti vídeňskou práci podporovat.

Poznámka: O ostatních chránových sbírkách všecírkevních zůstávají v platnosti dřívější usnesení synodní. Viz zprávu o pátém synodu, str. 74, bod 78.

91. **Porada sborů ve věcech finančních.** K návrhu odboru druhého (ref. Jaromír Stehlík) učinil synod toto usnesení :

Synod se usnáší: aby nadlehčeno bylo břímě a odpovědnost farářů ve věcech finančních a přiznání byla jednotná v celé církvi, nechť seniorátní úřady za pomoci odborníka ve finančních věcech u synodní rady přehlížejí aspoň první a jiná důležitá přiznání k daním a dávkám osobním a sborovým, a v každém případě osobních změn nechť synodní rada výslovně oznámí, zdali a jakým dávkám změna podléhá.

92. **Budovy učitelského ústavu v Čáslavi.** K návrhu odboru druhého (ref. J. VI. Šebesta) vyslovil synod dík bru Fr. Procházkovi a bru Švábovi za jejich věrnou péči o církevní majetek v Čáslavi.

VI. Věci pensijní.

93. **Zaručení pensí zaměstnanců církevních.** K návrhu synodní rady č. 6 bylo učiněno následující usnesení (po referátu Dra J. Krále za odbor první):

Šestý synod českobratrské církve evangelické jako nejvyšší zákonodárný a správní orgán této církve činí toto usnesení: V případech, kde by pensijní a zaopatřovací platy zaměstnanců církevních a jejich vdov i pozůstalých, pojištěných u pensijního fondu českobratrské církve evangelické, nerovnaly se pensijním nárokům, které při stejných podmínkách stanoví zákon o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách z 21. února 1929 č. 26 Sb. z. a n., zavazuje se povšechná českobratrská církev evangelická doplniti tyto platy na výši zákonem vyžadovanou ze svých prostředků ve smyslu §§ 7 c, 8 a 94, odst. 4. a 5. zřízení českobratrské církve evangelické ze dne 24. září 1931 č. 155 Sb. z. a nař. a ve smyslu § 25, odst. 2. a 3. stanov pensijního fondu českobratrské církve evangelické.

94. **Změna stanov pensijního fondu.** K návrhu synodní rady č. 7. referoval za odbor první Dr. J. Král; na základě jeho referátu byla učiněna následující usnesení o změně stanov pensijního fondu:

- a) § 4. odst. 3 nechť zní: Za den vstupu budiž pravidelně stanoven první den měsíce, v němž se zaměstnanec církevní skutečně ujme svého úřadu.

Poznámka: Návrh odboru zněl jinak, totiž: „Za den vstupu budiž pravidelně stanoven první den měsíce, jenž následuje po tom, když se zaměstnanec církevní skutečně ujme svého úřadu.“ Návrh přijatý byl podán v debatě farářem J. VI. Šebestou jako návrh odchýlný.

- b) § 20: ke konci odstavce prvního se vloží: „Vdově a nezaopatřeným dětem po pensistech náleží výslužné zemřelého až do konce čtvrtletí, v němž zemřel.“

- c) K § 25 přidá se nový odstavec: Kdyby pak pense, poskytovaná podle stanov tohoto fondu, v některém případě

byla nižší než jest nejnižší výměra, stanovená zákonem o pensijním pojištění zaměstnanců ve vyšších službách, uhradí církev povšechná tento nedostatek ze svých ústředních prostředků neb rozvrhem na sbory farní.

- d) Šestý synod se usnáší, aby stanovy pensijního fondu, schválené IV. synodem a změněné V. synodem, byly upraveny tak, aby byly ve shodě se zákonem o pensijním pojištění zaměstnanců ve vyšších službách z 21. února 1929 č. 26 Sb. z. a nař. Zejména budtež stanovy pensijního fondu změněny, po případě doplněny, v těchto bodech:

1. Služební doba pro pojištěnce akademicky vzdělané se prodlužuje na 40 let. Nárok na výslužné počíná u pojištěnců akademicky vzdělaných při dokonaném 65. roku věku, u pojištěnců ostatních při dokonaném 70. roku věku.

2. Výslužné činí při pětiletém členství 3.000 Kč ročně a stoupá u všech pojištěnců až do čtyřicátého roku členství vždy o 290 Kč ročně za každý další rok členství, t. j. až do nejvyšší výměry 13.150 Kč ročně.

3. § 27. stanov bude znít takto: Práva každého člena pominou vystoupením ze služby v českobratrské církvi evangelické anebo platným nálezem kárným, znějícím na zbavení úřadu.

Jestliže však ten, kdo se vzdal úřadu v církvi, byl v ní činným po tři léta a nebyl trvale zbaven úřadu a z církve českobratrské evangelické nevystoupil, může si i dále zachovati nárok na pensí, jestliže během dvanácti měsíců po opuštění úřadu v církvi uplatní uplatní tento nárok a zaplatí v téže lhůtě všechny pensijní příspěvky, a to i za sebe jako člena řádného i za člena podporujícího.

Nárok takto zachovaný zaniká, jestliže takový člen zustane v placení příspěvku déle než jeden rok po jeho splatnosti v prodlení, aneb přijme-li jinou službu mimo českobratrskou církev evangelickou.

Pojistné poplatky zaplacené se nevracejí, nýbrž v případě nové služby mimo církev českobratrskou zašle se premiová reserva přestupujícího zaměstnance novému nositeli pojištění.

4. Synod zmocňuje synodní radu, aby stanovy pensijního fondu podle uvedených směrnic upravila a vyhlásila je s prozatímní platností až do příštího synodu.

95. Ukládání jmění pensijního fondu. Stavba domu pensijního fondu v Praze-Bubenci. K Předloze synodní str. 81, bod 9 přijat tento návrh odboru pátého (referent Dr. J. Hrozný):

Synod bere zprávu synodní rady, uvedenou na str. 81 Předlohy pod bodem 9, s povděkem na vědomí. Žádá, aby stanovy o Pensijním fondu byly doplněny ustanovením, že jmění Pensijního fondu má být uloženo v hodnotách, požívajících pupilární jistoty, nebo v realitách, poskytujících výnos podle sazeb spořitelén.

VII. Věci misijní.

96. **Misie mezi pohany.** K návrhu seniorátu královéhradeckého č. 3. učiněno následující usnesení (po referátu J. Kučery za odbor třetí):

Synod zmocňuje synodní radu, aby polovina sbírek sebraných na pohanskou misií byla odváděna pařížské misijní společnosti.

Rozhovoru se zúčastnili Dr. V. Hájek, syn. kur. Kavka, Dr. Bednář a far. Pavlinec.

97. **Doporučení Misijní jednoty.** K Předloze synodní str. 46. přijat tento návrh odboru třetího (ref. Jan Kučera):

Synod doporučuje sborům naléhavě potřeby Misijní jednoty.

98. **Práce diakonů v zahraničí.** K návrhu odboru třetího (ref. G. Švanda) učiněno toto usnesení:

Synod uznává práci diakonů v zahraničí (ve Svaté Heleně, Uljaniku, Velkém Središti, Českém Borjatině, Kupičevě a j.) a přeje jim hojně síly a požehnání Božího k práci další.

VIII. Styky s jinými církvemi a korporacemi.

99. **Povšechná resoluce.** K Předloze synodní odd. X. bod 1. učiněno k návrhu odboru šestého (ref. T. B. Kašpar) toto usnesení:

Synod běre na vědomí zprávu, podanou synodní radou o práci konané k utvrzení styků církve naší s jinými evangelickými denominacemi v Československu, s evangelickou církví a. v. i slovenskými reformovanými na Slovensku, s českými evangelickými sbory v cizině, církví československou, dále s protestantskými církvemi britskými, americkými i francouzskými a různými významnými jejími korporacemi a vyslovuje korporacím i jednotlivým pracovníkům, kteří tuto práci konali, své uznání a dík.

100. **Úprava právního poměru k evangelické a. v. církvi na Slovensku.** K Předloze synodní str. 165, bod b předložil odbor první (referent Lad. Beneš) tento návrh:

Synodní rada učiniž kroky, aby si československá církev evangelická a evangelická církev a. v. na Slovensku navzájem daly generální delegaci ke konání všech církevních úkonů (i oddavek) všude tam, kde nejsou organizovány sbory jedné neb druhé církve a aby toto ujednání ve smyslu § 7, odst. 1 a 2 interkonfesijního zákona z r. 1925 č. 96 Sb. z. a nař. bylo vládou právně uznáno.

Po rozhovoru, jehož se zúčastnili faráři Novák, Opočenský, Machotka, Šebesta, Prudký, St. Čapek, Burian, Fleischer, Dr. Hájek a po vysvětlení před-
sedajícího synodního seniora byl návrh komise jednoglasně přijat. Tím je vy-
řízen návrh seniorátu královéhradeckého č. 1.

Po tomto usnesení rozvinula se debata o tom, má-li českobratrská církev
doopravdy zakládati své vlastní sbory na Slovensku. Po debatě, které se zú-
častnili farář Prudký, Dr. Hájek, Machotka, Porubják, Burian, nebylo učiněno
v této věci žádné usnesení synodu. Byla však se souhlasem přijata nabídka
synodního seniora, že se synodní rada dotáže předsednictva církve slovenské
na její stanovisko v této věci.

101. Stockholmské a lausanské hnutí. K Předloze synodní str. 171 přijat
tento návrh odboru šestého (ref. T. B. Kašpar):

Synod má za vhodné, aby k zajištění účasti naší církve ve
stockholmském hnutí a v konferenci Víry a řádu byl vytvořen
stálý společný pracovní výbor, sestávající ze zástupců všech
zúčastněných církví a žádá synodní radu, aby se jménem naší
církve ujala iniciativy v tomto směru.

102. Kostnická Jednota. K Předloze synodní odd. X. bod 3 h) přijat tento
návrh odboru šestého (ref. T. B. Kašpar):

Synod bere na vědomí sdělení synodní rady, že Kostnická Jed-
nota, vyslovujíc se o vhodnosti dosavadního označení svého jako
ústředí československých evangelíků, připojila i ujištění, že jí zá-
leží na dalších přátelských a pracovních vztazích ke všem círk-
vím evangelickým a zvláště českobratrské církvi evangelické a
že jest nesena přáním, aby nikdy nenastalo křížení práce, aby
zmizely všechny třecí plochy a aby se rozvinula společná snaha
v práci o společnou věc Království Božího. Synod rád přijímá
toto prohlášení a přeje Kostnické jednotě zdar v její činnosti
takto usměrněné.

103. Pěvecké spolky. K Předloze synodní odd. X. bod 3 ch) a i) přijat
tento návrh odboru šestého (ref. T. B. Kašpar):

Synod uznává záslušnou snahu pěveckého spolku Blahoslav
v Praze a rovněž východočeské pěvecké župy Blahoslavovy.
Synod žádá synodní radu, aby dle svých disposičních možností při-
dělila těmto korporacím finanční podporu k ulehčení režijních je-
jích nákladů.

104. Česká Diakonie. K Předloze synodní str. 172 přijat tento návrh od-
boru třetího (ref. J. Kučera):

Synod doporučuje sborům podomní sbírku na Českou Diakonii
a vyzývá je, aby ji všemožně podporovaly v její snaze o vybu-
dování nemocnice.

105. Společnost pro dobročinnost křesťanskou. K Předloze synodní str.
173 přijat tento návrh odboru třetího (ref. J. Kučera):

Synod doporučuje, aby odbor pro sociální práci českobratrské
církve evangelické vypracoval ve shodě s druhými sociálními

institucemi jednotný pracovní plán, případně i jednotný plán finanční a ukládá sociálnímu odboru, aby o tomto církev tiskem jednotně informoval.

106. Myslibořické ústavy. K Předloze synodní str. 174 bod e) přijata, následující resoluce, podaná jako pilný návrh Drem F. Bednářem :

Synod se těší z pokroku v práci myslibořických ústavů a doporučuje ji — k dobudování — českobratrské evangelické veřejnosti. Očekává, že synodní rada, jakmile to bude možno, povolí podle § 101, 8 cír. zřízení sbírku pro tyto ústavy.

107. Jeronymova Jednota. K Předloze synodní str. 80 přijat tento návrh odboru druhého (ref. Jan Řezníček) :

Synod vyslovuje upřímnou radost z činnosti Jednoty Jeronymovy, spatřuje v ní velmi zdravou a požehnanou svépomoc naší církve, doporučuje pak zvláště, aby bratří vikáři, faráři a starší věnovali akci Jeronymovy Jednoty zvýšenou pozornost a přeje jí do budoucnosti mnoho zdaru.

108. Svaz Nedělních škol. K Předloze synodní str. 55 bod 8 přijat tento pilný návrh Dra F. Bednáře :

Synod pověřuje synodní radu, aby v mezích možnosti podpořila Svaz Nedělních škol, při čemž se předpokládá, že Svaz Nedělních škol předloží synodní radě svůj rozpočet. Synod žádá sbory, aby práci Svazu Nedělních škol podporovaly.

109. Husova domovina. Senior Nagy podal v sedmém sedění dotaz, zda jest třeba považovati petici Jeronymy, zvláště pokud jde o Husovu Domovinu, za vyřízenou dosavadními usneseními. Po vysvětlení dr. J. Hrozného a předsedajícího synodního seniora usneseno přes dotaz přejíti k dennímu pořádku.

110. Vídeň. Při projednávání petice vídeňské oslovil synod farář F. Polák z Vídně ; slovo mu bylo uděleno na základě zvláštního usnesení synodu podle § 96 cír. zřiz. Po proslovu far. Poláka referoval far. T. B. Kašpar za odbor šestý ; podle jeho návrhu učiněno toto usnesení :

Synod konstatuje s radostí rozkvět duchovní práce mezi československými evangelíky ve Vídni přičiněním faráře F. Poláka a jeho choti a ujišťuje československý evangelický sbor vídeňský i jeho vedoucí pracovníky, že společné úsilí jejich sleduje s vřelou bratrskou sympatií. Synod žádá synodní radu, aby tak, jak dosud činila, měla české evangelíky ve Vídni na péči a práci mezi nimi konanou hmotně i mravně dle nejlepší možnosti podporovala.

Debaty o této věci se zúčastnili : F. Prudký, J. Porubják, B. Burian, Dr. A. Boháč, Frant. Ondruška, syn. sen. Dr. J. Souček, K. Machotka, B. Skalák, R. Medek. Vedle svrchu otiskčeného návrhu přijat i návrh synod. seniora dra J. Součka, aby ve prospěch práce vídeňské byla věnována chrámová sbírka místo dosavadní sbírky pro fond evangelisační (viz tuto zprávu o synodu č. 90). O věci vídeňské bylo jednáno ještě jednou. Iménem odboru pátého referoval Dr. Jindřich Hrozný. Svaz čs. evangelíků v Rakousku ve své petici žádál, aby

českobratrská církev evangelická vyměnila některou celocírkevní realitu za budovu ve Vídni. Odbor konstatuje, že tato věc jest neproveditelná a navrhuje proto, aby se přes tuto věc přešlo k dennímu pořádku. Tento návrh odboru byl přijat jednohlasně.

111. Církev ve Skotsku a v Anglii. K Předloze synodní odd. X. bod 2. přijat tento návrh odboru šestého (ref. T. B. Kašpar):

Synod vyslovuje své plné uspokojení s nynější intenzitou styků církve naší s presbyterními církvemi ve Skotsku a v Anglii a zvláště s tím, že církev skotská jeví snahu ustáliti a zesíliti působení skotských duchovních v hlavním městě republiky, a žádá synodní radu, aby vyslovila přátelský děkovný pozdrav synodu paní Grace Traillové v Edinburku a panu T. Hunter-Boydovi v Glasgowě za neúnavnou účinnou lásku, projevovanou oběma těmito příznivci naší církve zvláště naším studentům bohosloví, dlícím ve Skotsku.

112. Dr. H. R. Mackintosh. K témuž bodu Předlohy synodní přijat ještě tento návrh odboru šestého:

Synod českobratrské církve evangelické přijal se zájmem zprávu, že moderátor skotské církve prof. Dr. H. R. Mackintosh hodlá z jara 1933 podniknouti cestu po střední Evropě, při čemž by v úvahu přišla i Praha. Synod žádá synodní radu, aby moderátorovi vyslovila pozvání k návštěvě naší církve a k osobnímu seznání jejích poměrů a její práce.

113. Pozdrav církvi švédské. K návrhu odboru šestého (ref. P. Havelka) přijato toto usnesení:

Hledě k 300. výročí bitvy lützenské a smrti rekovného ochránce pravdy Páně Gustava Adolfa, který položil život v boji za osvobození lidu Kristova z náboženského útisku v dobách temna, posílá synod evangelické církvi švédské k rukám konsistoře ve Stockholmu projev úcty a vděku k památce tohoto bohatýra víry a výraz svých bratrských sympatií evangelické církvi švédské.

114. Další pozdravy do ciziny. Synod se usnesl, aby byly poslány pozdravy následujícím našim přátelům v cizině: Dru J. B. du Buy, Dru V. Losoví, Dru B. Gantenbeinovi, Dru J. Macleanovi.

IX. Různé.

115. Usnesení o konání volby synodní rady. Volební období synodní rady, zvolené r. 1927, vyprší koncem června 1933. Šestý synod musel tedy rozřešit otázku, zda má vykonati hned volbu s platností od 1. července 1933, či má-li býti k volbě svolán nový synod v červnu 1933, či má-li býti dosavadní synodní rada požádána, aby podala resignaci a umožnila tak provedení volby s okamžitou platností. K návrhu Dra Jindř. Hrozného usneseno jednohlasně, aby byla provedena volba na šestém synodu, a to s platností od 1. července 1933. Odůvodněním bylo zvláště to, že doby více než půl roku, která uplyne do nastoupení nové synodní rady, bude použito k jednání o po-

tvrzení volby vládou, což obvykle trvá dosti dlouho. Dále bylo usneseno, aby volba byla provedena ve čtvrtek dne 17. listopadu dopoledne.

116. Volba synodního seniora. V šestém sedění šestého synodu ve čtvrtek dne 17. listopadu 1932 o 9¹⁵ hod. dopoledne byla vykonána volba synodního seniora na období 1933—1939. Podle § 97, 6 círč. zřízení předsedal při volbě synodní kurátor Ferd. Kavka. Zapisovali far. Otokar Kadlec a br. V. Vraný. Za skrutátory zvoleni prof. Bedřich Dudycha, Dr. Ad. Lukl a sen. Rud. Medek. Ve smyslu § 13 círč. zřízení konána volba tajně, t. j. hlasovacími lístky. Po odevzdání a sečtení hlasovacích lístků ohlásil Dr. A. Lukl za skrutátory tento výsledek :

Všech hlasů odevzdáno 81,
z nich znělo na jméno: Dr. Josef Souček 70 hlasů,
B. Jerie 3 hlasy,
T. B. Kašpar . . . 1 hlas,
prázdných lístků 7.

Předsedající synodní kurátor prohlásil na základě ohlášeného výsledku, že za synodního seniora byl zvolen Dr. Josef Souček a otázal se zvoleného, zda volbu přijímá. Dr. Josef Souček odpověděl kladně a poděkoval za projevenou důvěru.

117. Volba ostatních členů a náhradníků synodní rady. Tato volba se konala po volbě synodního seniora, t. j. v šestém sedění synodu ve čtvrtek dne 17. listopadu 1932 o 9⁴⁰ hod. dopoledne. Předsedal synodní senior Dr. Josef Souček, zapisovali far. Ot. Kadlec a br. V. Vraný. Byly zvoleny dvě skupiny skrutátorů: a) prof. B. Dudycha, Dr. Ad. Lukl, sen. R. Medek; b) sen. St. Čapek, Jan Dolejší, far. J. Kantorek.

Volba byla provedena v tomto pořadí :

1. Volba náměstka synodního seniora. Bylo odevzdáno 81 hlasů, z nich na jméno: sen. K. Nagy 38, far. B. Jerie 13, T. B. Kašpar 9, Otmar Hrejsa 7, sen. K. Machotka 3, sen. Jos. Čapek 1, V. Szalatnay 3, prázdných lístků 5. Žádný nedostal nadpoloviční většinu, jež čítala 42 hlasů. Předseda ustanovil tedy volbu užší mezi seniorem K. Nagyem a B. Jeriem. V této užší volbě obdržel K. Nagy 39 hlasů, B. Jerie 38 hlasů; za náměstka synodního seniora zvolen tedy sen. Kamil Nagy, jenž na dotaz předsedy prohlásil, že volbu přijímá.

2. Volba synodního kurátora. Bylo odevzdáno 81 hlasů, z nich na jméno Ferd. Kavka 75, Dr. J. Hrozný 2, Dr. E. Lány 1, Dr. J. Král 1, Dr. Ad. Lukl 1, prázdný lístek 1. Za synodního kurátora zvolen tedy Ferd. Kavka, jenž na dotaz předsedy prohlásil, že volbu přijímá.

3. Volba třetího duchovního člena synodní rady. Bylo odevzdáno 81 hlasů, z nich na jméno Otmar Hrejsa 27, B. Jerie 20, K. Machotka 19, F. Prudký 7, Dr. V. Hájek 3, T. B. Kašpar 2, O. Kadlec 1, prázdné lístky 2. Protože žádný neobdržel nadpoloviční většinu (42), ustanovil předseda volbu užší, mezi O. Hrejsou a B. Jeriem. V této užší volbě obdržel Otmar Hrejsa 46 hlasů, B. Jerie 30, prázdné lístky 4. Zvolen byl far. Otmar Hrejsa, jenž na dotaz předsedy prohlásil, že volbu přijímá.

4. Volba dvou dalších členů synodní rady z řad starších. Bylo odevzdáno 80 hlasovacích lístků. Z nich znělo na jména: Dr. Ant. Boháč 71, Dr. Em. Lány 49, Dr. J. Král 22, Dr. J. Hrozný 11, Dr. F. Hrejsa 2, K. Vilím 1, Ferd. Kavka 1, Dr. Oldřich Novotný 1, Boh. Tichota 1, B. Dudycha 1. Zvoleni tedy Dr. Ant. Boháč a Dr. Emil Lány. Na dotaz předsedy prohlásil Dr. A. Boháč, že volbu přijímá; Dru. Emilu Lánymu oznámil volbu telefonicky syn. kur. F. Kavka; Dr. Lány odpověděl, že volbu přijímá.

5. Volba jednoho náhradníka synodní rady z řad farářů. Bylo odevzdáno 79 hlasů, z nichž znělo na jméno: B. Jerie 47, Viktor Szalnatnay 17, F. Prudký 5, T. B. Kašpar 4, K. Machotka 3, prázdných lístků 5. Zvolen tedy farář Bedřich Jerie, jenž volbu přijal.

6. Volba dvou náhradníků synodní rady z řad starších. Bylo odevzdáno 81 lístků a z nich znělo na jméno: Dr. Jindřich Hrozný 67, Karel Vilím 62, Dr. J. Král 21, Bedřich Dudycha 4, Dr. Ad. Lukl 2, J. Hovadík 1, K. Výborný 1, prázdné lístky 4. Zvolení tedy Dr. Jindřich Hrozný a řed. Karel Vilím. Oba volbu přijímají.

Po skončení voleb vyslovil předsedající synodní senior dík církve těm členům dosavadní synodní rady, kteří nebyli znovu zvoleni, t. j. Dru Ferd. Hrejšoví, Dru J. Královi a far. Frant. Prudkému.

118. **Instalace synodní rady.** K pilnému návrhu syn. kur. F. Kavky učiněno toto usnesení:

Šestý synod zmocňuje synodní radu, aby o času a místě instalace nově zvolených členů synodní rady rozhodla sama ve smyslu § 97, 10 církevního zřízení.

119. **Projev o Komenském.** K pilnému návrhu 27 svých členů učinil synod toto usnesení:

Počínaje svá zasedání v den výročí smrti Jana Amose Komenského 15. listopadu, uvědomuje si synod českokobratrské církve evangelické, že den tento připomíná církvi i všemu národu nepomijitelný a dodnes nenaplněný odkaz Komenského, totiž budování všeho života lidského na věčných základech Boží pravdy, spravedlnosti a bratrství mezi lidmi všech církví a národností a osvědčuje, že českokobratrská církev evangelická cítí se blízka všem, kdo v naší republice o pochopení a uskutečnění tohoto odkazu pracují ať v kterémkoli oboru lidského konání, v tom pak zvláště vyzvedá vůdčí a příkladné působení presidenta T. G. Masaryka.

Synod se dále usnesl doporučit sborům, aby si pokud možno pro knihovny sborové opatřily aspoň česky psané svazky veškerých spisů J. A. Komenského, vydávaných Ústředním spolkem moravského učitelstva v Brně ve Dvořákové ul.

120. **Petice Rev. F. K. Horníčka.** Jménem odboru třetího referoval prof. Dr. Bednář o návrhu odboru ve věci petice faráře Horníčka. Referent připomíná, že odbor uvažoval o věci v několika schůzích velmi důkladně a že nakonec se shodl jednomyslně na tom, že záležitost nemá být řešena se stanoviska právního, nýbrž se stanoviska čistě křesťansko-morálního. Před přednesením návrhu odboru učinil referent ještě toto prohlášení:

„Bratr Karel Vilím požádal mne, abych před projednáváním záležitosti Horníčkovy za něho prohlásil toto:

Nechce být zatím přítomen tomuto projednávání, ale prohlašuje:

1. Trvá na tom, z důvodů udaných třetímu odboru, že dopisem svým adresovaným na faráře Horníčka neporušil smír, uzavřený před synodní radou.

2. Prohlašuje, že kdyby byl o faráři Horníčkově věděl, co ví nyní, nebyl by mu nikdy psal. To však nevěděl a myslil, že se jedná o záchranu duše faráře Horníčka, proto mu psal.

3. Odchází-li, činí něco, co by spravedlivě po něm žádáno být nemělo a nemohlo. Není s bratrem Nagym obžalován sám, obžalován je také br.

synodní senior, synodní rada, brněnské staršovstvo a jeho srovnávací komise, kárný výbor a některé jiné osoby. Odejde-li, nebude on jako žalovaný přítomen tam, kde žalobce je přítomen svou peticí, rozeslanou všem synodálům v době, kdy nebylo možno ani poukázat na mnohé, řekneme mírně, nepřesnosti oné petice. Na dvě nepřesnosti poukázal třetí komisi a tato komise uznala jejich nesprávnost.

4. Souhlasí-li s touto nerovností ve sporu a odchází-li, činí tak v důsledku dopolední volby, kde mu byla projevěna důvěra velkou většinou synodu. Skládá proto svou věc s důvěrou do rukou synodu. Kdyby však měl být i zde napaden na základě — řekneme — nepřesných údajů faráře Horníčka, pak žádá, aby byl k jednání přibrán a žádal by přesné vyšetření celé záležitosti zvláštní komisí.“

Po tomto prohlášení podává referent návrh odboru na usnesení synodu:

Z petice podané bratrem farářem F. Horníčkem a podporované některými členy synodu, seznává synod s lítostí, že osobní spory mezi činiteli myslibořických ústavů a bratrem farářem Horníčkem nebyly ukončeny smírem, jenž byl sjednán na popud synodního výboru dne 12. května 1930.

Synod prohlašuje, že nelze učiniti záležitost onu předmětem církevně právního jednání a že ji považuje pro církev za ukončenou svrchu připomenutým smírem. Děkuje synodní radě za zprostředkování a schvaluje její postup.

Synod zdůrazňuje znovu svou vděčnost za práci, kterou obě zúčastněné strany vykonaly pro myslibořické ústavy. Lituje, že toto dílo by mělo být ohroženo opětovným projednáváním osobních nesrovnalostí v době tak vážné, která vyžaduje obětí a činů vyšších, nežli projednávání osobních sporů. Proto se obrací k oběma stranám, aby věc osobní i pocit křivdy, která snad byla na nich spáchána, podrobili vyššímu zájmu sebezapření a lásky, jenž má státi u křesťana nade vším a očekává, že nebudou ve sporu pokračovati ani soukromě ani veřejně u vědomí, že tím nejlépe poslouží i svému svědomí i věci, které přinesli svou práci a své dosavadní služby. Očekává, že se obě strany tomuto příkazu Božímu podrobí a vezmou ze své poslušnosti požeňtí přes okamžitý pocit bolesti nad otevřenou ranou, způsobenou snad s druhé strany. Referent vyslovuje ještě přání komise, aby záležitost byla projednána pokud možno bez obšírné debaty.

Profesor Dudycha navrhuje schváliti bez debaty. Profesor Žilka se táže, jestli dána záruka, že přijetím této resoluce bude spor skončen. Synodní kurátor Kavka prohlašuje, že synod není kompetentní k řešení této věci a Dr. V. Hájek prohlašuje podle svých zkušeností, že záruky skutečného skončení sporu není ať už synod učiní jakékoli usnesení. Po této debatě byl návrh odboru jednohlasně přijat.

121. **Časopis „Český Bratr“.** K Předloze synodní odd. XIII. přijat tento návrh odboru druhého (ref. br. Václ. Blažek):

Synod uznává, že časopis „Český bratr“ měl by být rozšířen jako celocírkevní časopis mezi všemi členy církve. Usnadní se to tím, když bude přístupnější všem čtenářům, přinášeje hojně články lidově psané. Vedle bratří farářů nechť přispívají do časopisu i

bratři starší. O rozšíření časopisu „Český bratr“ nechť se starají faráři i staršovstva.

122. Husův dům v Praze. Dobudování. Knihovna. K Předloze synodní odd. X. bod 3a) přijat tento návrh odboru šestého (ref. T. B. Kašpar):

Synod pokládá brzké dobudování Husova domu podle původního programu, resp. potřeb doby, za zvláště naléhavou nutnost pro naši církev a její práci. Synod vyslovuje své potěšení ze vzácného daru soukromé knihovny, kterou věnoval Husovu domu J. V. Tachecí a jež obsahuje kompletní sbírku tisků a obrázků, týkajících se doby husitské a upozorňuje českobratrskou veřejnost na žádoucnost doplnění této sbírky.

123. Volby stálých výborů, kurátorů a pod. Synod učinil v sedmém sedění tyto volby:

Do Svazu evangelických církví v Československu:

a) za zástupce: Dr. Fr. Bednář profesor Husovy fakulty, Dr. Ant. Boháč, člen synodní rady, B. Burian, farář ve Stráži, Dr. Ferdinand Hrejsa, profesor Husovy fakulty, Dr. J. L. Hromádka, profesor Husovy fakulty, Dr. Jindřich Hrozný, seniorátní kurátor, Josef Jadrníček, farář v Uherském Hradišti, Ferdinand Kavka, synodní kurátor, Dr. Adolf Lukl, Kamil Nagy, náměstek synod. seniora, František Prudký, Dr. Josef Souček, synodní senior, Viktor Szalatnay, Jan Vl. Šebesta, Karel Vilím, Dr. F. Žilka.

b) za náhradníky: Stanislav Čapek, Josef Čech z Novic, B. Dudycha, Josef Kulík, Dr. Emil Lány, Karel Machotka, Jan Porubják.

Za zástupce synodu ve Spolku Husův dům:

Ferdinand Kavka, Ing. C. Ursíny, J. Kutěj z Prahy-Vinohrad.

Do kuratoria Husova domu v Hradci Králové:

V. Janský, V. Vraný, V. Reichl, arch., A. R. Novotný, R. Schenk.

Do kuratoria budov učitelského ústavu v Čáslavi:

František Procházka, br. Šváb.

Do ústředního výboru Jeronymovy Jednoty:

a) za zástupce synodu: Jan Řezníček, Karel Vilím.

b) za jejich náhradníky: Dr. Viktor Hájek, Bedřich Jerie.

Do stálého výboru pro styky se zahraničními církvemi:

Dr. Josef Souček, Dr. Ferdinand Hrejsa, Dr. František Bednář, Dr. František Žilka, farář T. B. Kašpar.

Do stálého výboru agendárního:

Dr. Josef Souček, J. Vl. Šebesta, G. A. Molnár, Dr. Ferdinand Hrejsa, Dr. Fr. Bednář, Stanislav Čapek, Pavel Nešpor, Benjamin Fleischer.

Do stálého výboru pro jednotu v bohoslužbě a učení:

Dr. František Hrejsa, Dr. J. L. Hromádka, Dr. František Bednář, J. Vl. Šebesta, Lad. Juren, Dr. J. B. Šimek.

Do stálého výboru pro náboženskou výchovu:

St. Čapek, Dr. J. Hrozný, farář B. Jerie, T. B. Kašpar, J. Kantorek, Mělník, Fr. Kučera, Frant. Ondruška, A. R. Novotný, Dr. Emil Smetánka, Dr. F. Bednář.

Stálý výbor sociální: Nechť sestává ve smyslu usnesení V. synodu ze zástupců zvolených sociálně pracujícími organizacemi církve. Synod bere na vědomí, že nyní odbor takto ustavený sestává z těchto členů:

Dr. František Bednář, Dr. J. B. Šimek, Kamil Nagy, Karel Vilím, Jaroslav Jiskra.

Za revisory účtů:

Dr. Jindřich Hrozný, B. B. Černík.

za náhradníka: Václav Urbánek.

Stálý výbor evangelizační byl usnesením synodu pro nedostatek činnosti rozpuštěn.

124. **Dr. Ferd. Císař, Václav Táborský.** K návrhu druhého odboru (ref. St. Pavlinec) připomenul synod, že mezi zemělými významnými pracovníky církevními na str. 20 synodní předlohy byl opomenut br. Václav Táborský z Luhy u Přeštic. Při té příležitosti uctil synod povstáním památku zemřelého superintendenta Dra Ferd. Císaře.

125. **Přechod k dennímu pořádku.** Vedle případů jinde uvedených přešel synod k dennímu pořádku přes návrhy seniorátu poděbradského č. 1., 2., 4. a 10. a přes návrh seniorátu tábořského č. 3.

126. **Verifikace protokolů synodních.** Verifikací neschválených protokolů synodních byla jednohlasným usnesením synodu pověřena synodní rada.

127. **Ukončení synodu.** Šestý synod byl ukončen ve čtvrtek dne 17. listopadu 1932 několik minut před 10. hod. večerní modlitbou a požehnáním synodního seniora a zpěvem písně „Král věčný nás požehnej.“

C. Přílohy.

1. Církev pod křížem.

(Kázání, pronesené při zahájení synodu od faráře

Dra Jos. Křenka z Prahy.)

„Měl Nábót Jezreelský vinici, kteráž byla v Jezreel podle paláce Achaba krále Samařského. I mluvil Achab k Nábótovi, řka: Dej mi vinici svou, ať ji mám místo zahrady k zelinám, poněvadž jest blízko domu mého, a dámť za ni vinici lepší, než ta jest, aneb jestližeš se vidí, dámť stříbra cenu její. Odpověděl Nábót Achabovi: Nedejž mi toho Hospodin, abych měl dáti dědictví otců mých tobě.

I. Král. 21, 1—3.

Zvolil jsem za text k zahájení tohoto šestého synodu naší církve tento výstup mezi Achabem a Nábodem. Je to úporný zápas o viničku malou podle hrdého paláce neústupného a průbojného pána v údolí Jezreel.

V takových dějinných chvílích jako jsou naše synody přirozeně myslíme s oživenou láskou na naši církev, jednu z těch nejmenších v rodině církví reformačních. Tu vyvstává před námi celá její minulost. Když hledáme její rodové znamení, jak z celého života jejího vyniká, vidíme, že při všech proměnách dob její úděl až po ten dnešní den byl úděl viničky malé podle paláce.

Když pak se zamyslíme nad přítomností světa a národa a odvážíme se pohledu v budoucnost, i přes to, že vděčně patříme sklem naší národní svobody, náš úděl, jako církve Kristovy se nezměnil, nezmění, ba, nesmí změnit? Pro malou církev, jako je naše, bude to i dále úděl viničky malé podle dominujícího paláce.

Živá církev ve světě byla, je a musí zůstat církví rytěrující. Tak to pro ni usoudila sama Prozřetelnost. To je skutečnost, od níž musíme vycházeti. To je půda, v níž musí kořenit i tento náš synod a veškerá naše náboženská práce. Vinička podle paláce, čili „církev pod křížem“, tak se to tu před námi rýsuje i pro budoucnost.

I. Budiž tedy i dnes mezi námi naše východisko od vidění skutečnosti.

Nábotova vinička podle paláce Achabova! Na ní padlo Achabovo oko. Byla v cestě jeho královským plánům. Proč se zde má krčit Nábotova budka? Achab potřebuje té viničky místo zahrady pro zeliny královské, a snad pro slunečnice, divizny a vlčí máky pro královnu. Proto s velkou úderností se na prostého venkovana valí nápor královský: „Dej mi vinici svou! Dámť za ni lepší než ta jest, aneb jestližef se vidí, dámť stříbra cenu její!“

To je nebezpečný útok. Je za ním autorita královská, rozmach nejvyšší vůle. Ale ještě nebezpečnější je to praktické, hospodářské zaostření. A pak Achab tu smlouvá až neuvěřitelně velkomyšlně, zdánlivě demokraticky. On nechce uzmout násilím. On se chce domluvit. Nejde o ztrátu, jde přece jen o výměnu! Změna někdy bývá dobrá! V tom už v jeho nabídce zazvoní to svůdné slůvko „lepší“! A za ním cinkot a lesk stříbra. Vyměnit za lepší anebo odvážit stříbrem? „Dámť stříbra cenu její!“ Jaký to výhled!

Tu jsme i my dnes se svojí viničkou. Achab má svého potomka v jiném rouše, ale stejných záměrů. Duch doby, kníže světa tohoto, který všechno vyrovnává, rozměruje, přestavuje a hledí zužítkovat, je orientován převážně hmotnými, pozemskými, světskými zájmy. Tato všeobecná, přirozená sklonnost rozvrtem válečným a poválečnou bídou, která teď kruší celý svět, jest nevyšlovně zesílena.

Současný člověk se musí rvát o věchet slámy a drobet chleba. Zatížen hospodářskou a sociální bídou, sehnut pod břemenem dluhů, svět i národ nad propastmi vidí sotva pod nohy. Elán všeho snažení je převážně hmotný zápas o holou existenci. Pod takovými skly všechny ostatní zájmy blednou jako mátohy. To dnes jako upír vyssává smysl pro všechny snahy ideální a duchovní. To hlodá na kořenech náboženství i církve. „Chleba a hry!“ nese se ozvěnou z údolí světa.

Tím vším volá i ten duch doby do těch našich viniček: Dej mi vinici svou, ať ji mám ke svým zelinám místo zahrady? Dámť vinici lepší? Zde tvé hospodářství, průmysl, obchod? Zde tvá věda, státnictví, tvé sociální strany, tvá družstva? Zde vinice kulturních snah! Přece vidíš, že jsou to věci veliké, naléhavé, aktuálnější. Nechceš-li výměnu, prodej! Dámť stříbra cenu její. Stříbro a zlato v takové době jest hodnota nejbezpečnější.

Kde je dnes vinička v křesťanstvu, aby na ní nenaléhala tato tíha doby? Kde je dnes vinička v naší českokobratrské církvi, aby ten duch sesvětštění, lhostejností, odcírkevnění na ní nenaléhal? Bije to na ty sbory a sborečky měst i venkovů. Není dnes proti tomuto duchu žádného závětří. I naše nejodlehlejší horské sbory, které se udržely přes protireformaci, cítí mocně tento nápor ducha světa. Hospodářská stránka života běře dnes přímo na skřípce.

Jestli jsme se už dříve o tu naši viničku nezajímali, jestli jsme nechali scházet její toleranční ohradu, jestli jsme neorali hluboko a nevybírali kamení; jestli jsme nechali zplanět kořen vinné révy výborný, jestli jsme neprořezovali, nechali zarůst trnům, a jestli nám plodila plané víno anebo neplodila někde vůbec, dnes je daleko větší nebezpečí přesunutí zájmů jinam než bylo kdy před tím. My se kajeme nad tím, že i při nejlepším jsme lidem, jenž příliš skýtá sluchu těm Achabovým slibům. Jdeme příliš po „pečování a zboží a rozkošech života“ a býváme dušeni a nepřinášíme užitek. Kníže tohoto světa volá: „Toto všechno tobě dám, jestliže padna, budeš se mi klanět!“ Kolik z našich řad, bohužel, už nás podlehlo a kolik je ve velikém pokušení! To je naše vážná skutečnost! Kéž bychom ji viděli podle pravdy!

II. Toto vidění skutečnosti však nás má probudit k novému ocenění významu a poslání církve Kristovy.

Tak působil nápor Achabův na Nábota. Nábota prožil chvíli svého probuzení. Ještě nikdy neviděl tu svoji vinici v takovém světle a s takovým oceněním, jako když na něj uhořela vůle královská a kdy se na ni valila potopa. A nejen že viděl vinici svoji jako nikdy před tím, ale že viděl svůj vztah k ní a že našel sebe. On sám, její dědic, povstal v chvíli nebezpečné k výši rozhodné a velké chvíle. K slovům královským, úderným jako nebezpečný blesk, vynořila se jeho odvážná duše a promluvila z hlubin přesvědčení a klidu: „Nedejž mi toho Hospodin, abych měl dáti dědictví otců mých tobě!“ Vinička moje, dědictví otců, posvěcené jejich potem a krví! Vinička moje dědictví Boží! To je slovo v pravdě královské! Tu je králem Nábota, Achab ubožákem.

Takové probuzení musí prožít dědicové vinice Kristovy v naší době. Všecky snahy o obživení církve, všechny programy na její vzdělání v těžké době světového rozvratu jsou ranou do vody, jestli těžká doba nebude mít svoje Náboty, kteří útokům podvratným těžkých let by odpověděli s přesvědčením: „Nedejž mi toho Hospodin, abych měl dáti dědictví otců mých tobě!“ Takové Náboty žádá naše doba mezi námi, služebníky Jeho evangelia, mezi vámi, bratři starší, otcové i matky rodů našich! Takové Náboty potřebuje církve v řadách svých členů! Takových Nábotů čeká právě pod tíhou doby z řad vašich, vy, pokolení, která budete vycházeti na vinici Páně po nás. Ó, by naše mládež takto stála na své vinici!

Nám jde o daleko víc, než jen o dědictví po otcích, jimi tak draze placené. Nám jde o dědictví samého Otce věků. Bůh ve své věčné radě chce mít na tomto světě vedle paláců jeho vinici církve své. To je služebnice Jeho nejžádostivější. Není tedy naše dědictví jen dobové, měnlivé ceny. Církve je Boží nejdůležitější nástroj. Skrze ni má oznámiti knížatstvu a mocnostem velikou moudrost Boží. „Kristus miloval církve a dal sebe samého za ni.“ Dědictví naše věčné jest!

Podívejte se na tuto vinici. Hradbou její jest zákon života věčného Boha. Zrušte ho a život se stane rejdištěm sobectví. Půdou její jest evangelium věčné o Bohu lásky a věčném slitování Jeho. Pohrďte jí a pěstujte život jen z lidských živin. A bude hynout nemaje hlubokosti země. Ušlechtilým kořenem jejím toť kořen Izai, Ježíš Kristus, nejšlechetnější štípení, které v světě štípl Hospodin. Vykořeňte ho a poroste bejlí lidského sobectví. Ovocem z té vinice toť oběť, oběť Kristova, oběť krve a služba lidské bídě až do smrti. Vyjměte oběť z života, uhýbejte službě pro jiné a život jednotlivců i společnosti zvlčí. V půdě církve Boží stojí Kristus, štípení to, bez jehož životní mízy, bez jehož ducha, lidstvo samo sobě se stane osudným.

Kdybyste pěstovali zeliny všech možných zahrad královských a přestali pěstovat Kristovu révu, věřte, že zasnoubení lidstva se štěstím a pokojem vyzní na konec v bezradné volání: Vína nemají! Ano nemáme! Nemáme ani dnes vína životní síly z Boha a Krista Jeho! Nemáme ani chleba! Nemáme důvěry! Nemáme pokoje! Životu schází síla vinného kořene, jímž je Kristus! Kéž nás sám Bůh probudí k takovému ocenění církve Kristovy v naší době a kéž tu zazní i z té naší vinice: „Nedejž mí toho Hospodin, abych měl dáti dědictví otců mých tobě!“ Dědictví naše věčné jest!

III. Naše probuzení smyslu pro církev musí se státi posvěcením k obnovené, věrné práci na vinici Boží.

Mám za to, že Nábót při výstupu s Achabem povstal nejen k velkému slovu, ale že přes všechno, co se nad ním vznášelo, vrátil se k vinici své. Mám za to, že probudil rodinu svou, své syny, své služebníky a že ho bylo vidět právě pod tíhou okolností, jak opravuje ohradu, kypří půdu, pleje trní, prořezuje révu, zaučuje syny, krátce: miluje tu svou vinici až do únavy a potu prací pilné ruky. Nic to nezměnilo na jeho věrnosti, že nad palácem Achabovým se vynořovaly zlověstné mraky úkladů. Nic to nezměnilo, že se střetly v bouři, ve které byl Nábót úkladně vyštván do boje a utracen. Pro Nábota přišli, ale musili proň na vinici!

Nábót vylil svoji krev, ale vylil ji pro vinici. Vylil ji na svědectví. Svědectví to poletí světem na křídlech pravdy věčné, že lidstvo žije z vinic, kde se poctivě pěstuje ušlechtilé štípení Boží, nikoliv z paláců a zelnic Achabova druhu. Achabův palác žil a žije z vinice Nábótů a ne naopak. Než pravdy té dosah pronikne, musí Nábotové trpět, musí vzdělávat tu vinici budoucího lepšího tím jediným nástrojem, jenž se jmenuje: kříž! Na světě proti-venství mítí budete! Musíte skrze mnohá souzení, ale budete mi svědkové!

K tomu nás volá Pán, k tomu nás volá doba, k tomu i tento synod. Církev nevzdělá státní přízeň ani přízeň snadné doby. Církev Kristovu vzdělá duchovní uvědomění, následované hoto-

vostí nás, učedníků Kristových, na ty naše viničky se vrátit a vzdělávat je i přes nepochopení, i pod křížem. Potřebujeme věrných vůdců, kteří by tu stáli včas neb nečas, ale vždycky věrně v díle Páně. Potřebujeme rodin, v nichž by se pěstovalo vědomí zodpovědnosti za širší rodinu Boží; rodin, v nichž synové a dcery vidí, s jakým uvědoměním a láskou otcové i matky jejich vycházejí k dílu na Kristově poli:

Potřebujeme dělnictvo, které by pochopilo svrchovanost práce na životech lidských pod vlivem a za vedení Ježíšova. Potřebujeme naši inteligenci, která, pěstujíc rozkošné plody vědění a umění, nestyděla by se za plodnou révu Kristovy pravdy. Potřebujeme české pány a zemany v svobodné své zemi, kteří by pro politiku stran nezapomínali na věčné základy státní bezpečnosti a postavili se celou váhou za Kristovu věc. Potřebujeme kramáře Kříže a kupce z Mühlheimu, kteří by stavěli Betlem v době, kdy se budují arény prostopášnosti a sobectví. Potřebujeme theology, kteří by hledali a vyzvedali věčné hodnoty. Potřebujeme věřící, kteří by z nich opravdu žili a společně budovali. A nade vše: mládež, která by měla vidění budoucí slávy vinice Kristovy a pracovala na ní od svítání až do východu hvězd, celý dlouhý svůj den!

Toto všecko však bude znamenati věrnost pod křížem. Vzdělávat sebe v osobnost Kristovu, toť bude znamenat Nábotův boj. Žít v Kristově pravdě ve světě lži a přetvářky bude vyžadovat sebezapření i ztrát. Pracovat o spravedlnost, klást základy spravedlivějšímu světovému řádu bude znamenat nést kříž nepochopení a výsměchu. Nést Kristovu lásku do dnešního světa, kde je bída, hlad duší i těl bude volat po krvavé oběti, nikoli po almužně. Pracovati na rozvaděném, rozběsněném světě o důvěru, pochopení, sbratření; o pokoj v společnosti i mezi národy, znamená hrdinně se skloniti pod kříž v odvaze víry. Stavět království Boží při paláci světa a královny jeho marnosti bude žádat, abychom se „protivili až do krve!“ Kéž se takoví Nábotové objeví opět na viničce Kristově v zemi naší!

IV. Při tom silou naší budiž vědomí, že neběfeme na sebe tuto odpovědnost jenom nějak samozvaně, ale že právě pod křížem stojíme ve společnosti s Ukřižovaným a všemi Jeho věrnými.

Touto cestou vstupujeme ve vůli Boží a ve společenství se všemi, kteří vzdělávali Jeho království. Nástrojem k tomu jest kříž, nikoli kruh. Jsme kvasem, který má prokvašovat těsto života. A to je kříž. Jsme solí, která má solit svět. A to je kříž. Zápas církve o Boží svět, o Kristovy řády na světě sobectví a hříchu, není možným bez kříže. Jeť „naše bojování nejen proti tělu a krvi, ale proti knížatstvu, proti mocnostem, proti světa pánům temnosti věku tohoto, proti duchovním zlostem vysoko.“

V tomto zápasu jsme ve společnosti oblaku svědků, kteří v Boží síle bojovali o viničky podle paláce. To byl úděl starozákonních

proroků. Tak bojovalo apoštolské křesťanství. Tak bojoval Pavel v žaláři nedaleko paláce Neronova, i ta hrstka křesťanů v domě císařově. Tak bojovali věrní v katakombách. Tak bojovala naše česká reformace s Achabem a Jezábél středověku. V žalářích, na hranicích, na popravištích, v katakombách kruté protireformace otcové naši zpečetovali svaté právo k Boží vinici a neodvratnou zodpovědnost za ni. Ti všichni se tu tísní dnes kolem nás při synodu svobodné církve v svobodné zemi a ptají se: Jak vy se teď osvědčíte na vinici podle paláce? Vzešlo vám slunce milosti. Vidíte, co otcové žádali viděti a neviděli. Co učiníte? Budete v jejích řadách?

A za nimi všemi vystupuje sám náš Mistr a Pán se svým křížem a volá: „Kdož nebéře kříže svého na každý den, není mne hoden!“ Ukazuje nám, že na počátku církve Jeho stojí stáj a jesle proti paláci císařův; Getsemane proti Jerusalemu, kříž věčné lásky proti areně sobectví. A ten Kristus dí: Tať jest vůle otcova! Pijte z toho kalicha společenství pod křížem, pijte z toho učiněni! Jen tak je spjat Bůh i člověk i lidstvo.

Viničko Boží vedle paláce, poznej, kde to jsi, probuď se k velikosti své hodiny, posvěť se věrné práci pro Krista a Jeho království, vezmi Jeho kříž a pod ním kráčež ke vzkříšení. Nebo pod křížem Kristovým je vzkříšení. Bez něho je smrt bez vzkříšení. Jen v tomto znamení a síle hrdinné víry zvítězíš! Kéž z vinice tvé opět zahlaholí zpěv odhodlané víry:

Ó Bože, spáso zašlých dob,
let příštích naděje,
ochránce náš za bouří zlob,
náš věčný domove.

Tví svatí skryli v bezpečí
se Tvého trůnu stín;
Tvá ruka na to postačí,
bezpečný je Tvůj klín.

Veletok věků, bouřný čas
odnáší smích i sten,
pohasne lidstvo, hvězdný jas,
jak sen, když vzejde den.

Ó Bože, spáso zašlých dob,
let příštích naděje,
buď schranou naší v bouří zlob,
náš věčný domove!

Amen.

2. Referáty pronesené při pátém plenárním sedění.

Kamil Nagy:

Rozvratné zjevy a církve.

Měřeny a srovnávány s nadějemi, plány, ilusemi, které naplňovaly ovzduší doby popřevratové, doléhají nesnáze dnešní na náš lid tíživěji než v zemích, pro které znamenala světová válka prohru. To, co bylo pro jedny rozsudkem k pádu, bylo pro náš národ osvobozením k vzestupu. Očekávalo se rychlé překonání mravních a hmotných škod, které způsobila válka. V pocitu uvolnění se zapomínalo, že ani desetiletí míru nedovedou zahojiti rány tak hluboké. Scházelo vědomí, že nové státní formy a politická zřízení jsou jen kostrou a politická svoboda jen předpokladem a podmínkou, nikoli splněním tužeb a potřeb národa. Po čtrnácti letech svobody prožíváme dny zklamání a stísněné nálady. Povšechná situace světová i naše vlastní, vnitřní hospodářská a politická, rozklad mravnosti, myšlenkový zmatek působí paniku. Ozývají se stesky, nářky a obavy. Při všech rozdílech a rozporech panuje shoda v jednom: pesimismu. Vše je ovládáno představou nepřekonatelných nesnází, vyjádřenou slovem se všech stran se ozývajícím, denně opakovaným a vzdorujícím sevšeďnění: krise — krise. Jsme jím uhranutí, fascinováni k bezradnosti a resignaci.

Tato sklíčená a sklíčující nálada není neodůvodněná. Situace celého světa nebyla skutečně od staletí tak napjatá a osudná jako je dnes. Žádná generace nestála před tolika a tak složitými problémy. Krise a kritické doby bývaly. Tak jako není život jednotlivce, není ani život národů a lidstva bez nich myslitelný. Dříve však jimi byly zachváceny jen části, dnes se octl v krizi celý svět. Říká se, že od doby úpadku římského imperia a rozvratu antického názoru světového nebylo v dějinách doby vážnější a rozhodnější. Tehdy však byla v této katastrofální situaci jen část světa. Dnešní krise je krisí světa celého, rozměrů nepřehledných a důsledků nejdalekosáhlejších. Nejen u nás v zemích západní kultury. Daleký východ asijský se zmítá v bouři anarchie.

Hledají se léky, osvobozující formule. Není jich a ty, které bývají vychvalovány jako záchranný prostředek, se neosvědčují. Staré metody přinášejí zklamání. Kongresy, konference, teorie, programy vzbuzují naděje na chvíli a když se prokáže jejich bezmocnost a bezradnost, rozmnožují ochablost a zmatek a posilují nedůvěru.

To vše zasáhlo i nás. Nemohli jsme zůstat ušetřeni. Nejsme ostrovem, od jehož břehů by se odrazily vlny tohoto příboje. Jsme strženi v proud těžké hospodářské krise světové. Ta se nemohla zastavit u hranic našeho státu i kdybychom byli prozřetelně budovali nejpevnější hráze, protože i ve světě nejmaterialističtějších zájmů a nejsobečtějších vztahů nepřestává platit skutečnost vzájemnosti, že žádný není sám sobě živ a žádný sám sobě neumírá. To, co postihlo celý svět, nemohlo minout nás. Žádná prozíravost nemohla zabránit, abychom všeobecnou krísí světovou nebyli postiženi. Jestliže však nedovedeme tuto pohromu zastavit, jestliže tento světový problém si nedovedeme rozřešit, zdali jsme my sami doma učinili vše, abychom byli postiženi co nejméně, zdali jsme tomuto nezadržitelnému proudu upravovali včas cestu tak, aby nám neunesl nejúrodnější prst a zdali podnikáme vše, abychom, když tyto nesnáze snášet musíme, jimi prošli se ztrátami co nejmenšími?

Chyby minulosti neodčiníme. Na stesky a žaloby je pozdě.

Ale jedná-li se o nápravu, korekturu, záleží přece jen na tom, abychom poznali příčiny dnešních zmatků a hledali prostředky pro budoucnost.

Každý živý organismus prožívá na počátku svého vývoje než zakotví, než se vžije do životních podmínek, než se zakoření a upevní, boje a nesnáze. Jsou to neodbytné a nevyhnutelné choroby, jejichž zárodky mohou ležet v samém organismu anebo v atmosféře jej obklopující, která je tím nebezpečnější, čím menší je jeho odolnost. Náš stát se zrodil z hrdinských bojů o svobodu. Láska k národu, obětavost, idealismus, státnická moudrost spojená vždy s naprostou poctivostí v zahraničním odboji, věrnost národa k ideji svobody a statečnost jeho vůdců doma, na těchto mravních silách byl náš stát vybudován. To byly jeho základy. Vstoupil však v život v době mravního rozvratu a zmatku. Svět je otráven materialismem a cynismem. Moc a požitek jsou heslem dne, jak bývá v každé době úpadku. Nejhrubší sobectví, rozbujnělé na živné půdě válečné doby, doby rozpoutaných nejnižších pudů osvojuje si vyzývavě a nestoudně tato dvě hesla. Protože peníze světem vládou, jsou prostředkem moci a požitku nejlákavějším. Vem kde vem, jen když máš. Obratnost, lest, lež, podvod stávají se běžnou formou styků. Cynický kapitalismus a cynická demagogie, kořistníci a svůdci lidu rozdělují si vládu nad světem. Idealisté jsou terčem posměchu. Modlou kořistníků jsou peníze a modlou demagogie je moc... Tyto odporné zjevy stávají se typickými představiteli mravního úpadku poválečné doby.

A tato otrávená atmosféra obkličuje pokolení umdlené a vysílené útrapami války, nevyspělé a nedozrálé pro pozeňání a závazky, které ukládá velikými oběťmi dobytá svoboda. Tak se stáváme svědky politického diletantismu, demagogie a kořistnictví. Korupce se prozírá veřejným životem. Z demokratických prin-

cipů stejnoměrných práv a účasti na řízení státu zbude princip osobního prospěchu ze všeho, co stát může dát a z čeho je možno na úkor veřejnosti těžit. Strany politické nejsou docela bez viny. Dopouštějí parcelaci státu, od ministerských míst až po nádražní trafiky. Bojuje se o posice stran. Příslušnost k mocné a vlivné straně stává se v demokratickém státě, ve kterém jsou výsady zrušeny, privilegiem. Legitimace strany je klíčem ke všem dveřím, za něž je prospěšno se dostat. Nahrazuje kvalifikaci. Pro spekulanty nastala doba konjunktury a pro zbabělce příležitost snadných metamorfos. Politické přesvědčení se mění dle osobního prospěchu. S tím jde ruku v ruce názor, že stát je do slova „res publica“, majetek obecný, ze kterého je možno trhat a řezat, kde se dá, protože z toho krev neteče. Dodává se státu za nestoudné provise, při čemž zůstává nejasno, kolik těch rukou bylo, které braly. Rozpočty veřejných staveb se překročují o závratné sumy, což je dědictvím neslavné doby předválečné, jemuž jsme zůstali věrni i v republice. Provádějí se o závod honosné stavby, které se dnes vypínají jako paškvil nad osudnou situací nynější. Sanují se peněžní ústavy a lehkomyšlně vedená družstva, rozdávají se velkomyslně subvence, ze kterých těží jednotlivci pro své čistě osobní zájmy. Jděte kam chcete, ohlédněte se kamkoliv, vždy se setkáte někde s korupcí přísátou lepkavými chapadly k tělu státu a s parasity, žijícími na jeho účet. Doklady přináší téměř každý den.

Tím se šíří nedůvěra k státním orgánům a pak i politickým zřízením, které jsme si v důvěře, že není pro náš stát lepších, dali.

Zřízení politická mají jeden cíl, aby zjednávala vliv rozumu, sloužila štěstí národa a uskutečňovala spravedlnost. Tak to říká teoretický politik. Tuto definici prostý lid nezná, formulovat si ji nedovede, ale cítí a ví dobře, čím mu stát má být a čeká, aby mu tím byl. A je-li zklamán, přenáší svou nedůvěru z orgánů a institucí státních na princip, na němž je stát demokratický vybudován. Odtud ony pochybnosti o hodnotě a účelnosti demokratických řádů. Odtud onen zmatek v masách lidu i v hlavách tak zvané inteligence.

Kde je vina?

Stýská a útočí se na vládu. Žádný národ nemá lepší vládu než je sám.

Obviňují se zákony. Zákon má tolik platnosti, kolik mu jí lid úctou, respektem a poslušností přirčne. Neboť i ty nejlepší zákony mohou být porušovány a obcházeny. Nejvzornější ústava je bez ceny, není-li lidu autoritou.

Politické strany? Jejich kvalita se řídí kvalitou členů.

Jsme v začarovaném kruhu.

Kde je tedy vina?

Ozývá se nyní častěji i z oněch stran, odkud jsme to neslyšeli: v úpadku, rozvratu mravnosti. Když jsme to ří-

kávali my, bývalo to vyhlášováno za nudné mentorování „sedivého“ protestantismu.

Čekal se obrat přirozeným vývojem. Nepřišel. Čekaly se jakési zázraky. Nepřišly. Čekala se změna reformami a zákony. Nepřišla.

Začíná se uznávat, že bez mravního obrození nebude lepší budoucnosti. Ovšem, neboť konec konců právě ty nejpálčivější problémy dneška dají se redukovat na jeden: obnovy, vzkříšení mravních hodnot a sil. Nepochybně i problém hospodářských nesnází. Kdybychom měli na způsob meteorologických stanic pozorovací stanice opatrně zkoumající příčiny dusné atmosféry dnešní hospodářské krise, objevilo by se nepochybně, že právě největší obtíže dnešní krise daly by se zmírniti, snad i odstraniti, kdyby tuto oblast ovládly mravní principy, poctivost, solidnost, spravedlnost. Moratoria byla zrušena, jen jedno nebylo odvoláno, moratorium pravdy a poctivosti. Jedno pak je nad pochybnost jisté, že hospodářské a politické reformy nemohou sanovat rozvrat mravnosti, ale že mravnost je schopna sanovat úpadek politický i hospodářský. Zlo musí být zasaženo u kořene. Jen duchovní a mravní hodnoty jsou lékem.

„Toto bezduché tělo“ — praví jeden z nejvýznačnějších evropských politiků — „může být oživeno jen duchem nové mravnosti, kterou je nutno vytvořit na místě mravnosti staré, totiž křesťanské, jež zklamala.“ Nelze věřit, že naše doba je schopna vytvořit mravnost novou, již proto, že nikdo nestaví domy, když se chvěje země v bouři zemětřesení.

Pozbyla však stará mravnost křesťanská, na jejíchž základech je vybudována naše kultura, svých obrozujících sil? Nespočívá naopak příčina hlubokého úpadku kulturního světa právě v tom, že tato křesťanská mravnost byla opuštěna? Lidstvo se od ní odvrátilo. To je skutečnost: lidstvo opustilo její základy. Popřelo Boha. Bůh a lidská duše jsou z lidského vědomí vyřazeny. Na místě Boha vyzvedlo lidstvo sebe sama na piedestál, zbožnilo sebe sama. Z tohoto universálního sobectví sebe sama zbožňujícího lidstva je jen jediný krok k sobectví osobnímu sebe sama zbožňujícího člověka. Ale kde není Božího principu, absolutního principu, není hodnot, není mravnosti. Bankrot víry je bankrotem idealismu a bankrot idealismu je bankrotem mravnosti.

Jaké je postavení církve v tomto chaosu? Co může činit? Co má činit naše církve?

Obžaloby proti církvi, že nemá schopnosti zasáhnout účinně do současné krise, jsou nespravedlivé. Přímého bezprostředního vlivu na utváření se poměrů v lidské společnosti, ve státních útvarech, ve veřejném životě ja zbavena. Nemůže být činěna odpovědnou za dnešní situaci. Ta se vytvořila bez ní. Vývoj politických ideí a zřízení, forem hospodářského života šel svou vlastní cestou. Emancipační proces, trvající již staletí a započatý již ve středověku, je téměř dokonán. Pokouší-li se katolická církev ztra-

cené své posice dobýt, nic na faktu nemění a zdá-li se někomu, že má úspěchy, ať se neklame. Jsou to dočasná drobná vítězství a k tomu vítězství Pyrrhova. Jako politická moc stojí nad nynější situací stejně bezradně jako ostatní, protože politické prostředky, pokud jimi vládne, jsou neúčinné. Její posice ve světě je jen zdánlivě silná. Není třeba jí závidět.

Při všech pokusech řešit dnešní nesnáze zevními prostředky nezbývá církvi nic jiného, než omezit se jen na své možnosti. Bude tyto dnešní snahy, rady, plány a programy schvalovat a podporovat, nebo je musí odmítat a před nimi varovat, když nemajíc zevní moci a jsouc zbavena přímého vlivu, jím nemůže zabránit. Jinak je její úloha jasná.

Zůstane v hranicích své vlastní oblasti a svého poslání. Bude působit na své členy, bude je vychovávat v osobnosti, které světlo Kristovo před světem neskrývají, ale staví je „na svícen“, aby svítilo „všechněm, kteří v domě jsou“.

I malá církev, která tvoří nepatrnou menšinu v národě, nabývá tím významu. Nemůžeme být vůdci, ale můžeme být nejlepšími bojovníky v úsilí o vnitřní, duchovní svobodu, která je dině zaručuje a upevňuje svobodu zevní do budoucnosti, neboť není ve skutečnosti svobodného národa bez lidí vnitřně, duchovně osvobozených. Zkušenost učí, že naši českoslovenští lidé, jsou-li osobnostmi nezapomínajícími ve svém veřejném působení závazků československých a „pracující, aby měli svědomí bez úrazu před Bohem i lidmi vždycky“, vážou své mravní osobnosti v soumraku této doby, jejíž stíny padají na život národa, slouží jemu nejzáslužněji.

Zatím více konat nemůžeme. Není to málo.

Čeká však církev práce větší. V celém světě schyluje se k rozhodnému boji o vládu ducha nad hmotou. Zdá se, že se blíží splnění slov Carlyleových: veliké dílo začíná v člověčenstvu, návrat k Bohu a k tomu, co v lidských dějinách bylo Božího a za dlouhých staletí bylo zapomenuto.

Tehdy nadejde nová doba církvím. I naší.

Dr. Frant. Bednář:

Duchovní stránka dnešní kríse.

Co nás nutí, abychom věnovali jeden večer zasedání synodu československé církve otázkám veřejného života?

Volá nás stav našeho národa a hlas našeho svědomí.

Po letech přímo horečné práce a optimizmu jakoby se dostali na bod, kde jakési tajemné síly nás ochromují. Jedno kolo

továrny za druhým se zastavuje. Stroj mechanismu hospodářského se zpomaluje. Všechno se soustřeďuje na otázku: Co máme učinit, aby se předešlo katastrofě? Lidé ztrácejí naději. Zdá se, jakobychom se šinuli nezadržitelně k propasti. Svět trne hrůzou ticha. Co přijde?

V těchto dnech, kdy hlavní slovo mají národohospodáři a sociologové a politikové, zdá se, že jest doba velmi nepříhodná, aby se mluvilo o duševních otázkách. Zaměstnání, práce, chléb, rovnováha rozpočtů — to jsou v očích veřejnosti ty hlavní úkoly dneška.

A přece všechny zjevy veřejného života s jejich zápasy o chléb, s nesrovnalostí sociální a bolestmi politickými jsou vlastně viditelnou stránkou něčeho daleko hlubšího. Jest to duchovní stav lidstva, jeho mravní program, který se kreslí ve viditelném životě národů. Mezi světem duchovním a hmotným jest hluboká vnitřní spojitost. Proto jest naším úkolem dnes osvětliti si duchovní základy celého dnešního úsilí životního. Od pravěku lidstvo mělo svůj duchovní program. Jak hospodáři náš národ s duchovními statky dnes?

Úsilí duchovní se nazývá po pravidle prací kulturní. Co je kultura? Je to práce, aby byly vytvořeny jisté duchovní hodnoty a aby se jimi národ řídil jako nepsaným zákonem. Zevně máme dnes o kulturu živý zájem. Kulturní spolky a organizace zdůrazňují povinnost kulturní práce. Kultura, praví se, nesmí býti výsadou jednotlivců, ale majetkem nejširších vrstev lidových. Z kulturní aristokracie a oligarchie dnes přecházíme ke kulturní demokracii anebo dokonce k socialisaci kulturních statků.

Ve službě kultury stojí škola, literatura, tisk denní, umění. Kvantitativně jsme učinili veliký pokrok.

Jak jest to však s celou náplní naší práce kulturní a s její kvalitou?

Dnešní kulturní práce přestala býti v podstatě zušlechťováním a povznášením člověka k duchovním cílům. Dala se ve službu utilitarismu, stala se cestou k hmotnému užtku, nebo k požitku. Stala se, a to jest její tragika, snad většinou cestou k hmotným cílům a dala se ve službu zkřiveného pojmu lidství, v němž člověk přestává býti bytostí duchovní.

Na jednu složku jest náš národ hrdým. Jest to školství. Máme budovy, jichž obrazy jdou jako vzor do světa, na př. škola v Černošicích. Volá se po nové škole. S úctou se musíme skloniti před programem Vojty Beneše. Mluví z něho láska k dětské duši, snaha po zrovnoprávnění všech; škola nemá býti továrnou na memorování nestrávených vědomostí. I v učebnicích vidíme ruch a cílevědomou práci. A přece se ptáme: dojde náš celý výchovný systém cíle opravdové kultury? Učitelstvo již není tak uznaným kulturním činitelem jak bývalo. Ve školství stále více zaniká ideál člověka jako bytosti duchovní. Jeho moudrost spočívá v tom, aby znal zákony přírodní a so-

ciální a technické vynálezy. Mizí vědomí, že nad mechanismem přírody stojí člověk jako osobnost. Zřejmě to vyniká na př. na reformě střední školy. A jaká mládež dnes vychází z našich škol? Mizí v ní idealismus. Duchovní cena, charakter, mravní výše, statky, které se nedají projádnout číslicí, penězi nebo školním vysvědčením, to vše, co nakonec rozhoduje o kvalitě národa, jest na nejvyšší jakýmsi přílepku ve výchově, zastaralým názorem lidí konservativních. Mladý člověk především se obvykle ptá, kde je život nejpohodlnější, nejmenší pracný a kde je skýva chleba nejzajištěnější, nikoliv zda se jeho povolání dá nazvat bez závady mravně. Mládež jest dnes nejnáročnější složkou národa. Stala se fanouškem rekordmanství ve sportu. Rekord tělesný fascinuje, nikoliv mravní hrdinství. Mizí smysl pro sebeobětování a sebezapírání, vědomí povinnosti, mravní závaznosti, zvláště čistoty a pravdivosti. Dovedeme od školy brát, ale nedovedeme svůj dluh škole vrátet.

V našich učebnicích postrádáme jasný mravní směr. Mravní výchova se děje jen namátkou, nikoliv průbojně a podmanivě. Z vědomostí se stává *chaos*. Zda se rozhodne absolvent školy pro Masaryka nebo Lenina nebo Mussoliniho, jest jen náhoda. Nesoudí se podle mravních kvalit, ale podle líbivosti.

V úsilí o vzdělání se pamatuje na *vědomosti*, nikoliv na tvoření charakteru. Jedna skutečnost přímo tragicky ukazuje náš směr. Jest to stanovisko našeho školství a výchovné činnosti vůbec *k náboženství*. Náboženství jest pokládáno za přežitek starého systému a záležitost církve. Církev *hřešila*. Proto se máme od jejího vlivu oprostiti. Otázka náboženského vyučování ve škole není tou otázkou stěžejní. Hlavní jest, že ze školy *zmizel náboženský duch*. Jsme ve státě, který jest většinou obyvatelstva křesťanský, kde žijeme z pokladů křesťanské kultury, v národě, kde náboženství hrálo jedinečnou roli v dějinách, takže nás svět zná v historii vlastně z tohoto období husitského a reformačního a v tomto národě se dnes bojíme přiznati k věčným základům životním, které hlásá na př. bible. Slovo Kristus jest prakticky škrtnuto z výchovy. Mladíci osmnáctiletí neslyšeli, kdo je to Kristus. Jak nesmírné ochuzení znamená tento fakt pro vnitřní život mladé generace! Nezapíráme scestí, na nichž se octly církve v dějinách. Ale zavrhovati pro jejich dějinné poblouzení podstatu křesťanství, znamená asi tolik jako zamítati demokracii a parlamentarismus pro zločiny politických stran.

Bude-li se ubíratí výchova naší inteligence tímto směrem, který vychází od časnosti a v ní končí a který se nechce zabývatí mravním, duchovním životem, pak bude přibý-

vati těch, o nichž Benda mluví jako o zrádcích inteligence a jejího poslání. Budeme barbary třeba v palácích a ruš kavičkách.

Velikým výchovným prostředkem je *rozhlás*. Na tomto činiteli vidíme jasně, jak se pojem kulturního poslání zkrivil. Vzdělání pro zušlechtění a probuzení svědomí člověka k člověku, výchova k povinnosti přichází jen zřídka ke slovu. Rozhlás se stal velikým aparátem informativním bez výchovného poslání, až na nepatrné výjimky, a prostředkem zábaným. Můžete slyšet v rozhlasu věci, které hraničí na laxnost, můžete slyšet hudbu, která má do krásy hudební příliš daleko, humor, který volá do nebe svou bezduchostí na Boží hod vánoční, přednášky o trubcích a písně trampské, ale nemůžete z pražské stanice slyšet náboženský proslov, nebo bohoslužby. Proč? Záminkou jest zákaz pana arcibiskupa, ale pravou příčinou jest idiosynkrasie těch, kdo jsou kulturními vládci, proti náboženství.

Mnoho se mluví o literatuře. Prof. Rádl ukázal v „Naší době“ na krizi její v Anglii a Francii. Literatura ztratila dnes prvek, který bychom nazvali prorockým. Dala se ve službu nikoliv myšlenkové vznešenosti, ale zdánlivé svobody, která je ve skutečnosti nevázanosti. Kde je dnes na př. v románech úcta před mravními zásadami? Jest výjimkou. S největším nárokem přicházejí knihy bez t. zv. mravního balastu a bez moralisování. Prožíváme v literatuře krizi nejen formy — ta je vedlejší — ale krizi duchovní, která se jeví u literárních vůdců jako opuštění zásad, které činí kulturu kulturou. Dnes se v literatuře hlásá buď titanství nadčlověka, který nezná omezení, nebo odevzdání se ve skutečnost vášní a mravních kazů. Nositel státní ceny se propůjčí k pornografické bibliofilii. V nejlepším případě se pěstuje liberalism, který nezajímá mysl mravností. Výjimku tvoří díla, která volají po sociální spravedlnosti.

S literaturou souvisí činnost dramatická. Spočítejme hry, jež se dávají na našich předních scénách a vidíme jedno: nejoblíbenějším předmětem jsou dramata nebo veselohry z manželského života. Mravní úpadek se obléká do největší nádhery a předvádí technicky nejdokonalěji. Již samo Osvobozené divadlo sesměšňuje některé kusy z divadla Stavovského. A spočítejme deficit divadel a vidíme problém v celé hloubce. A co divadla druhého řádu? Ta hoví na 100% pudům a vášním a dělají dobrý obchod.

O biogramech snad nemusíme mluvit. Postavte se před nárožní plakáty a přečtete programy.

Dnešní náš kulturní život má zcela jiný ráz nežli v době, kdy se mohlo mluvit o skutečném rozkvětu kultury. Kultura se postavila do služby tohoto časného

života a jest jí zneužíváno k tomu, aby byl učiněn život pohodlnější, aby číše jeho bylo vypita s rozkoší bez zřetele na mravní zásady a na duchovní poslání člověka. Jest v nejlepším případě obdivem techniky a jistých forem lidské práce. Národ zůstává při svém t. zv. vzdělání *na povrchu*. Na př. *populární přednášky* pro široké vrstvy sice rozšíří vědomosti posluchačů, kursy o demokracii poučí o právech občanstva a technice demokratického státu, ale kolik přednášejících zaostří své výklady k tomu, aby se stal člověk po smyslu Komenského s rostoucím věděním také bytostí ušlechtilější? Vědomosti mohou přijíti k dobru i kasaři a podvodníkovi v rukavičkách.

Můžeme proto právem mluvit o tom, že v dnešním pochoopení kultury jest veliké nebezpečí pro národ. Ustupuje touha po zušlechtění člověka a po jeho povznesení. Na místě toho nastoupila rafinovanost kultury s jejími požitky a hověním tělesným pudům. I kultura se posuzuje podle peněz. Nikoliv hmotný zájem pod zájmem kulturním, ale naopak. Na př. stanovisko státu k církvím se posuzuje jedině podle toho, kolik to stojí milionů ročně. Národ zapomíná, že za jistý obnos hmotný může a má, abychom to vyjádřili hospodářsky, dostatí hodnoty nehmotné, které mají daleko větší cenu.

Takový jest náš obraz kulturní. Vstupovali jsme do samostatnosti s velikými ideály mravními. Viděli jsme spravedlnost a spolupráci všech, odčinění a znemožnění křivd. Náš národ měl se věnovati ušlechtilému zápolení na jevišti lidstva. Co jsme za těch čtrnáct let své samostatnosti prohospodařili ze svého duchovního programu a jak jsme se dostali níže, k zemi? Jsme na přelomu duchovního života, přelomu, který se dá prosloviti jako hluboká krise mravní. Soustředili jsme se na to, to je na povrchu a chceme léčiti zlo zevní organisací, povrchní nápravou, aniž bychom si uvědomovali, že jeho kořeny vyrůstají z hloubi duše. O duši českého člověka a jeho charakter se jedná. Nic nepomůže potrestati jednoho zloděje a úplatkáře, když na jeho místě již dorůstají jiní, daleko rafinovanější. Co je platná výzva k vzájemné pomoci, když sobě mají pomáhati nikoliv lidé, ale dravci? Co je platný zevní projev, když není výkonné moci, která by dobro prosadila? Ta výkonná moc je konec konců v lidském nitru. V srdci člověka je onen klíč k spravedlnosti, poctivosti zevní. Toho si dnes není národ vědom. V boji o hmotnou existenci došel tak daleko, že každý jedinec a každá třída vidí jen sebe a nikoliv to vyšší, co má býti nad tím jedincem a nad třídou. Dnes žijeme a trávíme z mravního fondu minulosti. Co se stane, až bude prohospodařen?

Zde nelze provést *sanaci* jako u zkrachované banky, ani kdyby k tomu byl stát ochoten.

Kde bychom měli započít s vyličením svého dnešního mravního stavu? Český člověk je v příšerném zajetí lásky k hmotě a tělu, k tomuto životu. Právilo-li se, že je náboženství opiem pro lid, aby zapomněl na tento pozemský život, pak dnešní stav je opiem, aby zapomněl na skutečnost duchovní. Vědomostí naše se hromadí, ale nehromadí se mravní zákon, že jich smíme užít jen k dobru. Vrstva obyvatelstva, která stojí na starých zdravých zásadách, s bolestí pozoruje skupinu druhou, která tyto zásady opouští. Čeká na spravedlnost, ale ona nepřichází. Ztrácí důvěru k vůdcům politickým. Jak strašným pokušením jest tento duševní stav!

Cena života poklesla. Nejen u těch, kdo mají v rukou na př. doly — vidíme to na špatných opatřeních a na četných katastrofách. Ale právě u těch, kdo mají život poměrně daleko lepší nežli ti trpitelé nižších vrstev, jeví se na příklad strašná sebevraždnost. V sebevražednosti stojí náš národ na druhém místě v Evropě — za Rakouskem — a kdybychom neměli Slovenska a Podkarpatské Rusi, měli bychom v tom smutný evropský primát. Život rodinný je v rozkladu. Počet rozvrácených manželstev se nemění. Jak lehkomyšlně se manželství uzavírají, tak lehkomyšlně se rozlučují. Jak široký jest na příklad pojem nepřekonatelného odporu, který se uplatňuje v rozlukách. Děti se staly přítěží. Mluvíme o potratech ne se stanoviska mravního, ale sociálního a lékařského. Před 50 lety bojoval Masaryk proti volné lásce. Dnesproti němu vystoupil Stanislav Neumann a odvolává se na rozkladnou knihu Russellovu. Kolik lidí půjde za tímto programem nevázanosti v pohlavním životě! Jeďte v neděli vlakem a užasnete nad úrovní naší mládeže, často studentské. Tělesnost jest jejím programem. Zájem má o velikost v tělesných výkonech, ve sportu, kopané, na autu a motocyklu bez ohledu na to, zda jeho ideál není podvodník a mravně zkrachovaná existence.

Mizí důvěra člověka k člověku.

Jaká je naše mravnost veřejná? Veřejný život se vymyká i těm zásadám mravnosti, které dosud respektuje život soukromý. Lidé se dovedou obětovat své rodině, ale ve styku s veřejností ztrácejí svůj cit. Muž veřejně činný, pozitivní doma, se obohacuje z veřejných peněz, aby zabezpečil své děti. Právě ve veřejném životě vidíme, jak strašnou mocí jsou peníze. Co lidí svedly na scestí, jakmile se dostali k moci a příležitosti! O tom by se daly vyprávět kroniky. Jsou to mravní tragédie, které ohrožují náš život a ktravují veřejnost svou svůdností a lhovostí veřejností k nim. Lid pozoruje. Vidí tak zvané tribuny lidu, kteří z malých poměrů se stali boháči ve službě lidu. Slovo „krást“

pozbylo svůj strašný zvuk. Demokracie se stala mnohým demokratům cestou, aby jimi sabotovali pravou demokracii a splnili své sobecké pudy. Naše krise veřejného hospodářství byla přivozena nejen světovým prouděním, ale byla zostřena právě metodami mravního života ve veřejnosti. Proč na příklad ve státech severských nevystupuje tak příšerně? Tam jest mravnost více ceněným statkem nežli u nás.

O jednotlivých stránkách mravnosti ve veřejnosti se ani nemluví. Čím je dnes na příklad nahota? Čím pornografie? Čím oplzlý humoristický list? Jak bráníme na příklad tomu, aby mládež nebyla stržena do víru sexuálního anarchismu? Ředitel jednoho gymnasia měl velikou práci, aby v průchodu domu, kde je gymnasium, nebyly vystavovány obrazy, dráždící svou smyslností. Tam je totiž umělecké nakladatelství. Nedávno jsme slyšeli v rozhlase obrázek, jaký život se vede v kavárně. Podávalo se to s humorem, ale jest to propast strašlivá. Jeden cizinec se mne ptal: „Kdy jsou vlastně vaši lidé doma? Vidím je stále buď na ulici nebo v kavárně.“ Nejsme doma. Žijeme nad své poměry. Ženy se strojí mužové utrácení. Není módy sebe bláznivější, aby se nestala módou několika měsíců. Tak žije Praha. A její vzor se napodobuje na venkově. Ve vesnici, kde dělník vydělává za týden 80 Kč, se pořádaly plesy, k nimž dodávaly toalety švadleny z Brna. Nedráždí to bídu? Po konjunktře přijde krise a jsme u snědeného krámu.

V tom stavu nepomůže zákonodárství. Ano u mnohých lidí se ztratil smysl pro mravní cíl zákona. Zákon má chrániti jistý mravní řád. Dnes na příklad při obhajobách se pracuje k tomu, aby byl zločinec osvobozen, i když je jeho vina jako slunce jasná. Summum ius v tomto smyslu je skutečně summa iniuria.

Jakou úlohu dnes má tisk, tato velmoc doby? Stala by se skutečně po zehnanou velmocí, kdyby byla ve službě ideálu, práva, spravedlnosti, mravních hodnot. Nezdá se vám však, že má náš tisk přímo živelný odpor proti tomu, co má onen nepříjemný název moralisování? Zprávy o vraždách, zločinech a nemravnostech se líčí jako by byly hrdinstvím. Rubrika ze soudní síně se čte jako humoristický koutek. Jistí redaktoři podávají věc tak, aby byly ukojeny vášně čtenářstva. Veřejné aféry se zakrývají. Zločiny se přecházejí mlčením, když jde o stranu. Jen když přijde zle, prozrazují orgány stran aféry na druhé. Církve a náboženství jsou tisku něčím nepříjemným. Proč? Cítí se, že přes chyby církví jest zde něco, co znepokojuje svědomí. Proto se o nich referuje tak málo. Tím se věru špatně slouží veřejnosti.

Jak daleko bychom mohli jíti v líčeních těchto smutných zjevů! Tyto zjevy ohrožují národ a republiku. Bez nápravy

v těchto *základech* života všechny pokusy o nápravu jsou jen přístipkářstvím, pod nímž zlo bují dále a najde si novou formu, aby se projevilo.

Nesmíme však býti nespravedlivými. Náš večer nechce býti a nebude naříkáním a vystavováním afér, aby chom sebe a veřejnost znepokojovali. Máme i nyní na mysli přes stíny a kazy našeho života ono jádro národa, které v podstatě není zbaveno zdravého života. Při velkých nesnázích dneška, při statisících nezaměstnaných a necitelnosti mnohých vůdců k tomu, co nás ohrožuje, miliony našeho lidu chtějí loyálně pracovat na dobru národa a jsou si vědomy vážnosti situace. Volají po očistě, po spravedlnosti, nápravě. A zde stojí českobratrská církev. Jaký máme úkol? V našich řadách, žalujeme, se dalí mnozí strhnouti proudem. Žijí podle řádu světa, který dnes bičujeme. Jiní jsou dnes v proudu zoufalství a bezradnosti. Ztratili soudnost a rozvahu. Dává se vina parlamentu? Odsuzují parlament. Dává se vina prezidentovi? Tleskají. K těmto bratrům voláme, aby se postavili na nestranné, spravedlivé a duchovní stanovisko. Náš prezident jest poslední, který zasluhuje výtky. Jeho proroctví se plní. Po desetiletí bojuje o očistu mravní v našem životě. Posmívají se jeho filosofování. Obžaloba obrací se dnes k těm, kdo slyšeli jeho poselství a jeho výzvy, ale zůstali hluchí.

A konečně je skupina bezradných, zmatených členů církve, kteří cítí, že se někam řítíme, ale nevidí světla.

Zde stojí před námi křesťany veliký úkol. Musíme dnes semknouti své řady a hledati spojení s těmi, kdo nejsou z nás církevně, ale jsou nesení stejným duchem. Jsou to ti lidé měkkého srdce, nesobečtí uprostřed dnešního sobectví, lidé idealističtí uprostřed materialismu. K této skupině bojovníků za lepší život, k těm stavitelům skutečného lidství a lidí víry ve vítězství dobra, přistupujeme my, čeští bratři, všichni členové církve, která jest představena v našem synodu.

Jest nás málo. Ale tam, kde jde o duchovní hodnoty, nelze počítati početnost, ale sílu myšlenek a odvalu srdcí. Masaryk šel za hranice sám a co vykonal?

Jaké máme povinnosti dnes? Jest to především jasný ideál člověka, který vyrůstá z našeho křesťanství a jest dílem Božím. Zde nám může býti učitelkou naše historie, neboť v tom byli otcové velicí. My žijeme v období, jež se podobá rozkladu doby předreformační. Člověkem být, musí znamenat pro českého bratra více nežli to, co považuje naše okolí za uspokojivé a za ideál. Je to více nežli ukojit život tělesný a býti členem přírody a jejího ústrojí. Znamená to duchovní život, duchovní směr, který nepočítá jen s okamžikem, ale s věčností. Jest to člověk, budující zde spravedlnost a přemáhající

hřích; jest to obraz Boží, jak jej vidíme na Kristu nejen v poměru k Bohu, ale i v jeho vztazích k životu a který především usiluje o vnitřní vzrůst, nikoliv o pozemské tělesné blaho. Nikoliv krkavci života pozemského, ale bytostí dokonale, ke všelikému skutku dobrému hotové, stojí před námi iako náš vzor. Jistě že mnozí z našich bratří musí svůj ideál životní korigovati a vrátiti se k tomu, co opustili.

Člověk, v němž vidíme ideál, také tvoří svou kulturu. Klade však na ni vážnější a přísnější měřítka nežli okolí. Nelekejme se slova puritanismu. Ano, naši otcové byli puritáni a my se musíme k jejich životnímu směru hlásiti. Kultura, o kterou budeme usilovati, nesmí se státi pakulturou, ale skutečně budováním hodnot trvalé ceny a povznášením člověka. Neříkejme, že všechno je dílem Božím. Jest, ale svou nečinností nesmíme klásti překážky Božímu dílu v lidstvu, musíme státi se nástrojem jeho.

I my máme ideál společnosti. Jest jiný nežli společnost dnešní, o které se dnes všeobecně říká, že je odsouzena k zániku. Vidíme rodinu bratří, která přes různost funkcí v lidstvu je spojena jednou láskou a vzájemnou službou k dobru celku a nikoliv zákonem sobectví. Statky, které tvoříme, nejsou majetkem jednotlivcům. Jsou nám svěřeny jako šafářům a určeny k spravedlnosti a službě spolubližním. K tomu nás vede Boží zákon, Boží řád, naše láska k Bohu a k člověku.

Ideál zkřiveného člověka je dílem milionů; ideál pravého člověka se uskuteční rovněž kolektivem.

Tento ideál života musíme stavěti stále proti ideálu dnešního světa. Již tím vykonáme veliké dílo. Znamená to zřejmý zápas v nás samých. Bude zde sebezapírání. Nesmíme znamenati jen souběžce se světem, ale spíše odpůrce a kritiky jeho nespravedlivého řádu. Běda nám bude, když všichni lidé budou s námi spokojeni!

Druhé, čeho jest potřebí, jest naprostý soulad mezi naším názorem a životem. Veřejný život nesmí býti ovládan jinými zásadami nežli život soukromý. Obojí spadá pod týž zákon. Zde od nás očekává okolí boj; znamená to, aby každý z nás si dal odpověď na otázku; Jak zůstanu věrným pravdě v prolhanosti okolí? Jak budu poctivým, když se kolem mne krade? Jak obstojím, když nebudu sobcem jako druzí? Kde hraničí pojem slušného zisku a lichvy? Kde smím pracovati, abych neposkvrnil své svědomí? Kdyby byl jasný život českého bratra na tomto poli, viděli bychom, co znamená apoštolství života. Tato práce by vykonala více nežli misijní kázání v chrámech. Tato povinnost jest nástroj, který nám dává Bůh do rukou, abychom osvědčili svou věrnost k Němu.

Znamená to boj. Musíme se rozejít s těmi, kdo slouží zlu. Ale znamená to vliv na veřejný život. Bylo by nás vidět, kdybychom nepodléhali smýšlení svého zkaženého a prohnílého okolí. Přehradu polické a třídní nás dnes dělí. To je zločin. Má nás dělit jen jedno měřítko: dobro a zlo, mravnost a nemravnost. Nebojme se toho, že se nám snad vytkne, že za naším klerikalism do života. Klerikalism je zneužívání politiky k účelům církevním. Toho se nedopustíme. Byli jsme ve svých požadavcích skutečně velice skromní. Náš štít je po té stránce čistý. Nikoliv klerikalism, ale mravní službu, mravní pevnost a mravní jasnost musíme vnést do styku s veřejným životem, do své práce, do svých úřadů, a do své politiky.

Pronikneme? Nedávno se mně dostal do rukou časopis, který nemá co činit s náboženstvím. Hospodářský rozhled z 17. III. 1932 mluví o jednom členu naší církve jako odborníku. A praví: Přinesl nejen svou theoretickou dokonalost, ale i opravdovost, jejíž kořen je snad v jeho přesvědčeném husitství... Jen... i Český bratr... člen této nepočtené církve s tak slavnou tradicí. A lidé Chelčického se vždycky poznají.

Tedy theoretickou znalost spojit s opravdovostí náboženskou. Lidé Chelčického se vždycky poznají. Poznávali se kdysi, když šli do ústraní, pak svým bojem o lepší život. A my bychom nechtěli zničit onu kapitolu dějin, v nichž tito lidé bojovali o království Boží u nás. Bylo by to ožebračení dějin.

Musíme znát dnešní život, jeho zákony a zjevy i ten život sociální, hospodářský. Odbornictví potřebujeme. To je naše situace dnes. Program je nám dán. Lidé Chelčického se vždycky poznají... To znamená: nepodlehnu psychosé doby, ale hledají ji zušlechtit, svou odbornou znalost postavit do služby nejvyšší. Platí to dnes o nás všech? Jistě naší povinností to jest.

A nakonec jedna otázka: Obraz, který se nám jeví dnes večer, je snad příšerný. Ano, chtěli jsme si ukázat nebezpečí, jež volají z dnešní doby. Snad se nám budou Lid. L. smát, jako citovaly řeč syn. sen. dr. Součka. Vidíme je černější nežli naše okolí. Naše okolí vidí jen hospodářskou bídu, nezaměstnanost, nesnáze finanční a sociální. My to vše vidíme také, ale *nad to* vidíme ony propasti mravního a duchovního života, ony základy bídy a jsme si vědomi, že zde trvale nepomůže žádný parlament, žádná mezinárodní konference, žádná změna vlády vnější, ale nastatí musí změna vlády v srdci člověka, změna vnitřní a revoluce osobností. *Není situace beznadějná?* Kdyby byla beznadějná, pak bychom nesměli být křesťany. Pak se rozejdeme jako církev a rozpustíme svou organizaci. Pro českého bratra není beznaděje. Vzpomeňme Komenského! Včera byl jeho den. Jisto jest tolik,

že dnes se již koná soud nad lidstvem. Spočívá v tom, že lidstvo krvácí ze svých ran, které si samo způsobilo svým smýšlením, svým sobectvím, materialismem, uchýlením se od mravních základů, které plynou z křesťanství, z Božích zákonů. Nevíme, až kam ten soud půjde. Bude to těžká doba. Snad přijdou i převraty. Jaké? Kdo může dát odpověď? Ale Bůh má více nežli rozdal. Jeho dílo neskončilo v dějinách v době reformační. Co se ve světě děje, toto ztroskotávání dosavadních metod a systémů, toto všechno ukazuje na slovo Kristovo: „Po ovoci jejich poznáte je!“ Svět čekal od kultury a života bez Boha ráj a dostavilo se peklo.

A přece: nikdy nebylo tak zle, aby křesťan nemusel viděti východiska. Ve tmách se blíží světlo a padá s hůry od toho, který chce býti Pánem lidstva. Nehledme na svou malost. Hodnoty duchovní rostou tím více, čím se dělí, předávají. — Nepatrný náš příspěvek k duchovnímu životu národnímu se může státí semenem hořčičným, z něhož vyrostou veliké věci, budeme-li tomu, co nám jest svěřeno, věrnými a budeme-li za tím státí celým životem. Kdybychom my zklamali, vývoj půjde svou cestou dále. Bůh si najde své pracovníky, aby nakonec jeho myšlenka zvítězila. Neboť nevítězí lidé, ale myšlenky. Přijdou druzí a dílo vykonají za nás.

Doba je zlá. Ale právě velikost zla dává křesťanům největší povinnosti, aby ukázali, jak obrodným činitelem jest víra. Náš výhled není pesimism, ale víra a naděje. Počítáme s hodnotami, které nás opravňují k vítězství.

Tyto hodnoty nás nutí, abychom pracovali k lepší budoucnosti národa a k překonání nesnází dneška. Naše odpověď na otázku dnešního večera musí tedy zníti: Krise jest to zřízení systému, který se zpronevěřuje zákonům Božím, jest to krise praxe, která se uchýlila od podstaty člověka a zotročila jej hmotou, ale právě proto toto slovo není pro nás slovem zoufalým a posledním. Nikoliv bezradnost a zoufalství, ale naděje a konání povinností, jak my jim rozumíme, to je pro nás příkaz Boží a za krisí vidíme — vítězství nového člověka.

Dr. Ant. Boháč:

Církev a nynější krise.

Všichni pocítujeme, v jak těžkých dobách žijeme. A tu si kládeme otázku, co v této vážné situaci máme činiti jako křesťanská církev.

Církev, naplněná duchem Kristovým, bude svůj první úkol viděti v tom, aby stavěla lidem a lidské společnosti před zraky

normu zákona Božího, a touto normou bude odkrývat i a souditi hřích. Neupí na vnějších zjevech světové krise, nýbrž půjde až ke kořenům nynější bídy.

Současná krise hospodářská a politická jest zaviněna 1. shora těmi, kdo mají vésti národy a nevedou nebo špatně vedou, nechávajíce se vléci událostmi nebo okamžitými situacemi, 2. má svůj pramen ve vadných, nedokonalých nebo špatných zřízeních společenských a 3. přísti zdola, z lidu a lidí samých, a jejich porušeného mravního stavu.

Hlas církve měl by se tedy obracet především proti vůdcům a vůdcům, kteří přivedli evropské národy až k těmto koncům, a proti společenskému zřízení, jež zavinuje tak těžké hospodářské otřesy. Jest až s podivem, jak špatnými cestami jest poválečná Evropa vedena. Všichni rozumní lidé vědí, že uzavírání jednoho státu před druhým, porušování mezinárodní výměny zboží i volného stěhování lidí nemůže skončiti ničím dobrým, a přece národy jdou cestou bezohledného hospodářského nacionalismu a nového merkantilismu k propasti, kde je čeká katastrofa. Věřili jsme, že se povede lidu nejlépe za vlády demokratické, ale odevsad ozývají se nářky, jak špatně si lid volí své vůdce. Jestliže tak mnoho lidí upírá své naděje k samovládným režimům, komunistickému v Rusku nebo fašistickému v Itálii, nejsou na tom chyby současné demokracie bez viny.

Nemyslím však, že by církve měla začíti se svojí kritikou právě zde, u vlád nebo u hospodářské soustavy. Sama o sobě by kritika ta nebyla tak nesnadná. Nebylo by za těžko promluvit na př. odtud k vůdcům americké demokracie, kam přivedli svět, když na dlužnických zemích vymáhají placení dluhů a při tom nechtějí přijímat jejich zboží, jímž tyto země jediné platiti mohou, nebylo by obtížno ukázati jim, jak zhoršili situaci světa svými poválečnými zákony namířenými proti evropskému vystěhovalectví, když do bohaté Unie amerických států nechtějí pustiti již skoro ani jediného člověka z Evropy, aby si tam vydělal na živobytí, ačkoli je tam ještě volného místa pro miliony a miliony lidí a předválečné svobodné přistěhovalectví z evropských zemí bylo předpokladem hospodářského rozkvětu Spojených států.

Avšak abych zůstal doma: českobratrská církev by nebyla v nepravu, kdyby na nynějším synodu pozdvihla svého hlasu — a to i za cenu hněvu velké části svého venkovského zemědělského členstva — proti hospodářské politice největší a vedoucí strany, strany republikánské, která žene nás na cesty hospodářské autarkie a hospodářského boje s cizími státy (na př. s Maďarskem) i za cenu, že tím budou statisíce dělníků průmyslových, pracujících na zboží vyváženém do ciziny, zbaveny práce a chleba.

A přece, kdybychom tuto zdánlivě jasnou pravdu řekli a takto k svědomí strany, jejích vůdců i k svědomí vlády promluví, dopouštěli bychom se omylu a krivdy. Jestliže katastrofálního

poklesu zemědělských cen se každý stav snaží využít pro sebe, majitelé uhelných dolů a železářské kartely udržují ceny na výši z doby válečné, obchodníci se snaží poklesu cen vyzískat nejvíce pro sebe, městští průmysloví dělníci usilují udržet své mzdy a státní zaměstnanci myslí, že nesmějí se svých platů slevit, ač zemědělec musel slevit třeba i polovici: jestliže pro tuto politiku všech jiných stavů nemáme zároveň slova odsouzení a nedovedeme rolníku říci, jak mu v této těžké době pomoci, nemáme práva kritizovat a odsuzovat hospodářskou politiku, vedenou stranou republikánskou, ač podle našeho přesvědčení jest to politika zhoubná.

Promluvil jsem o tomto příkladě obšírněji jen proto, abych ukázal, jak církev, má-li kritizovat a soudit vážně vládu, strany, politiku, společenské zřízení, musí mít všestranný pohled na současnou společnost a vycházet ze skutečné znalosti soudobých poměrů, aby její kritika byla vážná a opravdová. Jsem pro to, aby církev pozdvihovala svého hlasu i v otázkách politických, sociálních, hospodářských, aby se nebála promluvit i do věcí veřejných, ale jen za jedné podmínky: bude-li mít náležité vědomosti o celém souboru těchto otázek, aby mohla jménem zákona Božího soudit a ukazovat lepší cesty. Nevidím, že by církev naše těchto znalostí měla. Trvám na tom, co jsem napsal v synodní zprávě, že nám scházejí ještě předpoklady pro úspěšné působení církve ve věcech politických a hospodářských.

Vlastní úkol církve jest a bude stále ještě jíti za svým posláním: působiti na duši jednotlivých lidí. Avšak právě zde tkví podstata i nynější krise. V Anglii přednášeli o ní nedávno přední národohospodáři angličtí a tenor jejich řeči byl, že i současná světová krise hospodářská má především základ mravní; tkví v lidském sobectví, v lidské touze těžit z každé změny, z každé nesnáze pro sebe, z nedostatku mravní síly a odvahy podat pomocnou ruku, stojí-li mne to něco, ač pomoc přinéstí mohu.

Nynější krise hospodářská zastírá krisi jinou, mnohem hlubší, jež se dotýká samých základů naší nynější evropské civilisace. Její začátek jest v moderní skeptice a pochybovačnosti, rozrušující samy základy křesťanského života. Bráníme se právem proti Spenglerově filosofii „Zániku západu“, jež vykládá mechanicky jako nutné stadium vývojové, nesmíme však zavírat oči před příznaky rozvratu naší evropské společnosti, k němuž jistě dojde, nevzpamatují-li se evropské národy včas. Těmito symptomy blížícího se úpadku jsou přebujelý individualismus, který vidí jen lidského jednotlivce a přezírá hodnoty nadosobní, z toho vyplývající ohrožení rodiny jako základní jednotky sociální, oslabená vůle k životu, projevující se strachem z dětí, potratářstvím, neobyčejně rychlým poklesem porodů, silně vzrostlou sebevražedností — jak daleko jsme pokročili v naší zemi od té doby, co Masaryk psal svoji „Sebevraždu“? Z víry v mechanickou civilisaci a opouštění du-

chovných hodnot vyplývá dále útek z venkova do měst, jenž ohrožuje samy základy bytí západoevropských národů, přebujení velkoměst se všemi zlými důsledky velkoměstského prostředí, nechuť k určitým druhům práce, snaha žítí na útraty společností atd.

Nemohu zde rozváděti dále příznaky úpadku naší společnosti, jejímž projevem jest i současná krise hospodářská. Jsou to tytéž symptomy, které najdeme v Athenách doby Platónovy a v Římě doby císařů, jsou to tytéž zjevy, jimž chtěl největší filosof starověký Platón stavěti hráz svojí „ústavou“ a „zákony“, aby zachránil starořecký stát. Nepodařilo se mu to, Atheny a později Řím skončily nejen rozbitím jejich říší, nýbrž zánikem řecké i římské kultury. Evropský západ nečeká nic jiného, jestliže půjde dále touto cestou skeptického osvícenství.

Jest jen jedna záchranná síla: evangelium! Oč dnes jde, vystihl mistrně prof. Rádl ve svém nejnovějším a nejlubším díle, v „Dějínách filosofie“. Ukazuje tam, že ani dnes nejde o nic jiného než před devatenácti stoletími, kdy evangelium začalo svůj boj s antikou. Největší otázkou dneška jest, zdali lidé stojící na evangeliu dovedou překonat i budou mít sílu přemoci ducha antiky, končícího v úpadku a zániku. Neukázalo se dosud ovoce skepse a nenáboženského, někdy i protikřesťanského racionalismu plně, protože naše společnost stále ještě žije z tradic mravností vytvořené křesťanstvím; avšak ovoce skepse a pochybovačnosti o vyšších, duchovních hodnotách světa a života zraje a plody se brzy ukáží v daleko větší hojnosti než dosud.

Tento boj s dekadencí plynoucí z antického, skeptického osvícenství, může vítězně podniknouti jen ta církev, v níž ještě žije duch evangelia. Měli bychom se hroziti církve, v níž vyprchal křesťanský duch a zbyly jen náboženské formy. Četl jsem nedávno knihu „Tote und lebendige Schweiz“ (Mrtvé a živoucí Švýcarsko). Její autor staví švýcarské demokracii před oči tu skutečnost, že skončila ztrnulými demokratickými formami, z nichž vyprchal život, a volá po novém duchu, který by je naplnil.

Na jednom místě vyslovuje také mínění, že duch, projevující se v tvůrčích dobách náboženského života, jako byla na př. doba prvních křesťanů nebo doba reformace, opouští nebo opustil také křesťanské církve, v nichž zůstávají pouhé formy. Ať jsme jakkoli nespokojeni se svojí církví, věřím, že jest v ní dosud duch evangelia, jenž hněte lidi v nové charaktery a tvoří novou společnost z jednotného lidu, prochvělého touhou po lepším světě království Božího. Promluvil i v projevu synodního kazatele síly přímo prorocké.

Právě v těžkých dobách nejvíce a nejlépe se osvědčuje síla křesťanství. Sotva kdy ho bylo více potřebí než v těchto dobách, kdy jde o samy základy evropské společnosti, jejíž záchrana bude možná, jen když duch evangelia opět zvítězí nad rozkladnými, dekadentními tendencemi naší civilisace.

Obsah:

A. Svolání, zahájení, ustavení synodu.

Zahajovací řeč synodního seniora Dr. Jos. Součka	3
Ustavení synodu, pozdravné proslovy, různé formality	3
Členové synodu	11

B. Usnesení synodu.

Projev synodu panu prezidentu republiky T. G. Masarykovi	17
--	----

I. Ústava a správa.

1. Změny v církevním zřízení	17
2. Opatření církevního zřízení pro všechny členy staršovstev	17
3. Vytisknutí jednacího řádu při dalších vydáních církevního zřízení	17
4. Výklad cír. zřízení § 85, 6. Funkční období členů seniorátních výborů	17
5. Úřadování synodní rady. Právo její zjednávat si potřebné informace	18
6. Pastýřské listy synodního seniora	18
7. Sjezdy církve	18
8. Toleranční oslava	18
9. Kancelář synodní rady	18
10. Úřadování seniorů. Způsob konání visitací	18
11. Odvádění matrik a účtů synodní radě	19
12. Změny v složení seniorátů	19
13. Seniorát poličský	19
14. Rozseč	19
15. Statistika sborová	19
16. Statistika sborová. Řádné členství	19
17. Západní Čechy, potřeba pracovníka	20
18. Seniorát plzeňský, seniorátní vikář	20
19. Seniorát podřípský, práce v diaspoře	20
20. Velká Praha. Pracovník mezi mládeží	20
21. Změny kárného řádu	20
22. Volby do kárných výborů	23
23. Stížnosti na některé kazatele. Rozvody v rodinách kazatelských	24
24. Vikáři A. Kuřík a H. Z. Široký, volitelnost	24
25. Práce diaconů v církvi	24
26. Diaconi J. Černík a J. T. Kučera, žádost o ordinaci	24
27. Otázka ordinace theologicky vzdělaných žen	25
28. Petice katechetů	25
29. Vojenská duchovní správa	25
30. Církevně právní výbor	25
31. Interkonfesijní zákon. Manželské právo	25
32. Ustanovování vikářů	26

II. Náboženský a mravní život církve.

33. Pastore, péče o přístupující a pod.	26
34. Účast při službách Božích	26
35. Shromáždění v přírodě a jiná shromáždění	26
36. Služby Boží v rozhlase	26
37. Nedělní klid	27
38. Jednota Písmáků	27
39. Sociální práce ve sborech	27
40. Pomocná akce pro nezaměstnané	27
41. Nezaměstnanost	27
42. Statistika rozvodů a rozluk	27
43. Mravní krise dneška	27
44. Boj proti mravně závadné literatuře a pod.	28
45. Úkoly veřejného tisku	28
46. Politický a sociální život	28
47. Mír a odzbrojení	29
48. Odpírání vojenské služby	29
49. Poradní sbor pro mravní otázky	29

III. Učení církve. Věci bohoslužebné.

50. Zásady českobratrské církve evangelické	29
51. Katechismy	29
52. Agenda bohoslužebná	30
53. Zpěvník	30
54. Příklad ke Zpěvníku pro seniorát novoměstský	30
55. Písňový odbor	30
56. Hřbitovní umění	30

IV. Věci týkající se výchovy.

57. Změna studijního a zkušebního řádu bohosloveckého	30
58. Změna řádu katechetského	32
59. Změna řádu diakonského	32
60. Řád pro vikářské zkoušky diakonů	32
61. Reforma školská	35
62. Spisek rodičům o náboženské výchově	35
63. Přetížení farářů vyučováním náboženství	36
64. Učebnice náboženství. Schválení	36
65. Sekretář pro výchovu	36
66. Opatření učebnic náboženství	36
67. Výpomocní učitelé náboženství, odměny	36
68. Odhlásování z vyučování náboženství	37
69. Povolování hodin vyučování náboženství	37

V. Věci hospodářské.

70. Společná pokladna a společný stavební fond	37
71. Repartice na celocírkevní potřeby	37
72. Vymáhání příspěvků na společné potřeby církevní	40
73. Schválení účtů synodní rady	40
74. Stavby církevní, schvalování	40
75. Dluhy sborové. Nemovitý majetek	40
76. Směrnice minimálních platů duchovenských	40
77. Platový plán na léta 1931 a 1932	41
78. Platový plán na rok 1933 a další	42

79. Dodatečné usnesení k platovému plánu	43
80. Služné synodního seniora	43
81. Použití patentové státní dotace	43
(1. Přesunutí jistých platů na dotaci kongruovou)	44
(2. Funkční platy)	44
82. Manipulační srážky ze státní dotace	44
83. Úsporné zmocnění	44
84. Platy diaconů	44
85. Potřebnost státní dotace	44
86. Cestné a diety členů šestého synodu a členů stálých výborů	45
87. Úhrada výloh šestého synodu	45
88. Použití společné pokladny	45
89. Chránové sbírky	45
90. Chránová sbírka pro Vídeň	45
91. Porada sborům ve věcech finančních	46
92. Budovy učitelského ústavu v Čáslavi	46

VI. Věci pensijní.

93. Zaručení pensí zaměstnanců církevních	46
94. Změna stanov pensijního fondu	46
95. Ukládání jmění pensijního fondu. Stavba domu pens. fondu v Bubenči	47

VII. Věci misijní.

96. Misie mezi pohany	48
97. Doporučení Misijní jednoty	48
98. Práce diaconů v zahraničí	48

VIII. Styky s jinými církvemi a korporacemi.

99. Povšechná resoluce	48
100. Úprava právního poměru k evangelické a. v. církvi na Slovensku	48
101. Stockholmské a lausanské hnutí	49
102. Kostnická jednota	49
103. Pěvecké spolky	49
104. Česká Diakonie	49
105. Společnost pro dobročinnost křesťanskou	49
106. Myslibořické ústavy	50
107. Jeronymova Jednota	50
108. Svaz Nedělních škol	50
109. Husova domovina	50
110. Vídeň	50
111. Církev ve Škotsku a v Anglii	51
112. Dr. H. R. Mackintosh	51
113. Pozdrav církvi švédské	51
114. Další pozdravy do ciziny	51

IX. Různé.

115. Usnesení o konání volby synodní rady	51
116. Volba synodního seniora	52
117. Volba ostatních členů a náhradníků synodní rady	52
118. Instalace synodní rady	53
119. Projev o Komenském	53
120. Petice Rev. F. K. Horníčka	53
121. Časopis „Český bratr“	54

122. Husův dům v Praze. Dobudování. Knihovna	55
123. Volby stálých výborů, kuratorií a pod.	55
124. Dr. Ferd. Císař, Václav Tábořský	56
125. Přejít k dennímu pořádku	57
126. Verifikace protokolů synodních	57
127. Ukončení synodu	57

C. Přílohy.

1. Církev pod křížem. (Kázání, pronesené při zahájení synodu od faráře Dr. Jos. Křenka z Prahy)	58
2. Referáty, pronesené při pátém plenárním sedění:	
a) Kamil Nagy: Rozvratné zjevy a církev	64
b) Dr. F. Bednář: Duchovní stránka dnešní krise	68
c) Dr. Ant. Boháč: Církev a nynější krise	78

Kníhtiskárna
Žalmanek a spol.,
Vsetín.